PROJEKT URZĄDZENIOWO-ROLNY
WSI TRZMIELÓW
GMINA CHOCIANÓW

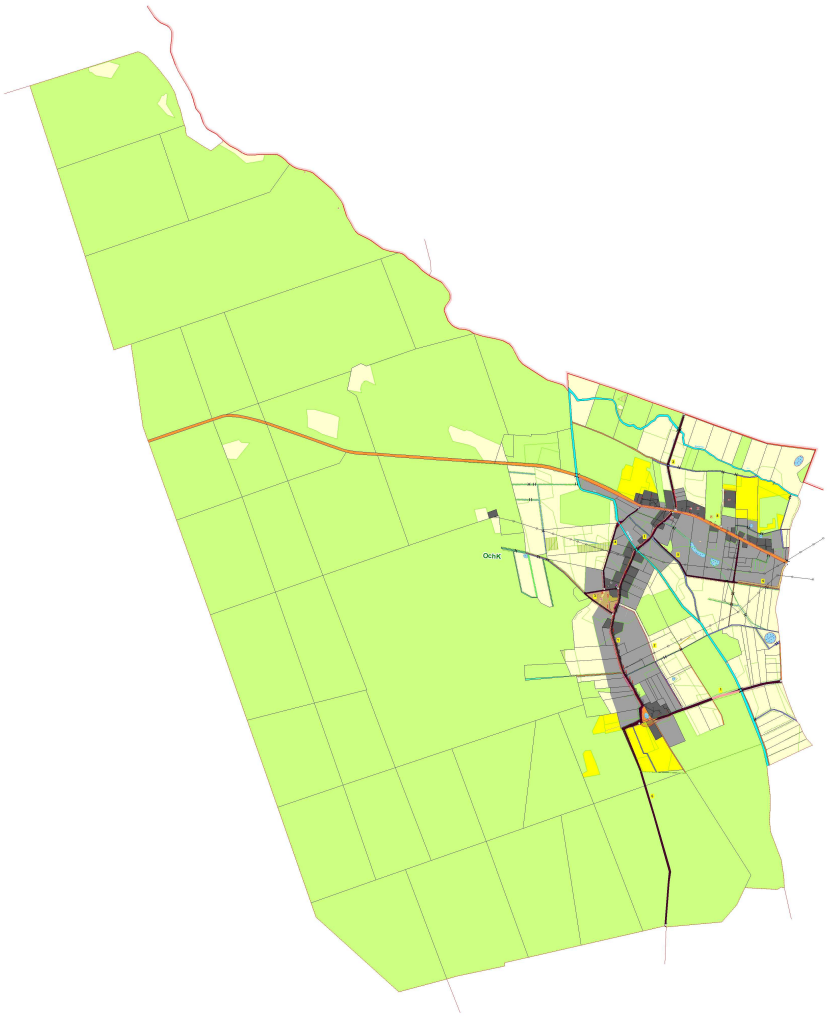

WROCŁAW, 2019 r.

DOLNOŚLĄSKIE BIURO GEODEZJI I TERENÓW ROLNYCH
WE WROCŁAWIU
ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław
tel. 71 345 99 55, 71 342 99 33
e-mail: sekretariat@dbgitr.pl
www.dbgitr.pl

Opracowano na wniosek Wydziału Geodezji i Kartografii

Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego

Zespół autorski:

Irena Warchił

Zenon Wac

Damian Ziembicki

Nadzór merytoryczny:

Helena Markiewicz

Danuta Ziembicka

Prawa autorskie zastrzeżone

Wykorzystanie niniejszego opracowania dla potrzeb planistycznych, w zakresie wynikającym z przepisów autorskich, dozwolone pod warunkiem podania źródła. Wykorzystanie w celach komercyjnych wymaga uprzedniej pisemnej zgody autora.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE 5

I. METODYKA OPRACOWANIA 5

II. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO 10

1. CHARAKTERYSTYKA WSI TRZMIELÓW 10

1. 1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE 10
1. 2. RYS HISTORYCZNY 10
1. 3. UKŁAD PRZESTRZENNY 12

2. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA WSI 15

2. 1. STAN I STRUKTURA LUDNOŚCI WIEJSKIEJ 15
2. 2. ZATRUDNIENIE I POZIOM BEZROBOCIA 16

3. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO 16

3. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI 16
3. 2. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE 17
3. 3. KLIMAT 19
3. 4. GLEBY 19
3. 5. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I FORMY OCHRONY PRZYRODY 25
3. 6. STAN I OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO 28

4. ORGANIZACJA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ 29

4. 1. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW 29
4. 2. ZMIANY W SPOSOBIE UŻYTKOWANIA GRUNTÓW 30
4. 3. STRUKTURA WŁADANIA GRUNTAMI 34
4. 3. 1. Struktura władania gruntami 34
4. 3. 2. Struktura władania użytkami rolnymi 39
4. 4. STRUKTURA GOSPODARSTW PRYWATNYCH 39
4. 4. 1. Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych 39
4. 4. 2. Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych 48
4. 4. 3. Grunty różniczan 50
4. 5. STRUKTURA GRUNTÓW DZIERŻAWIONYCH 512

5. PRODUKCJA ROLNICZA 53

5. 1. PRODUKCJA ROŚLINNA 53
5. 2. PRODUKCJA ZWIERZĘCA 54
5. 3. OBSŁUGA ROLNICTWA 54
5. 3. 1. Wyposażenie gospodarstw rolnych w sprzęt mechaniczny 54
5. 3. 2. Podmioty obsługujące rolnictwo 54

6. INFRASTRUKTURA OBSZARÓW WIEJSKICH 55

6. 1. WYPOSAŻENIE ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ 55
6. 1. 1. Cieki naturalne 55
6. 1. 2. Urządzenia melioracji wodnych 56
6. 1. 3. Drogi transportu rolnego 61
6. 2. WYPOSAŻENIE WSI W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ 65
6. 3. OBIEKTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ 67
6. 4. TURYSTYKA 69
6. 4. 1. Obsługa turystyczna 69
6. 4. 2. Atrakcje turystyczne 69

7. PLANOWANE INWESTYCJE WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH 70

8. OCENA MATERIAŁÓW GEODEZYJNYCH I KARTOGRAFICZNYCH 71

9. ANALIZA SWOT 74

III. USTALENIA PROJEKTU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO WSI TRZMIELÓW GMINA CHOCIANÓW 78

10. KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU 78

10. 1. WALORY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE ORAZ ICH OCHRONA 78
10. 2. ZALESIENIA GRUNTÓW 79
10. 3. ZADRZEWIENIA I ZAKRZEWIENIA 82
10. 4. UTRZYMANIE UŻYTKÓW ZIELONYCH 84
10. 5. ZAGOSPODAROWANIE GRUNTÓW ODŁOGOWANYCH 84
10. 6. ZABIEGI PRZECIWEROZYJNE 86

11. GOSPODARKA GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ 86

11. 1. WYŁĄCZENIA GRUNTÓW Z PRODUKCJI ROLNEJ 86
11. 2. KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY OBSZAROWEJ GOSPODARSTW 87
11. 3. POPRAWA ROZŁOGU GOSPODARSTW ROLNYCH 87

12. POPRAWA INFRASTRUKTURY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ 88

12. 1. CIEKI NATURALNE 88
12. 2. URZĄDZENIA MELIORACJI WODNYCH 88
12. 3. KSZTAŁTOWANIE SIECI DRÓG TRANSPORTU ROLNEGO 92
12. 3. 1. Charakterystyka planowanej drogi nr 1 99
12. 3. 2. Charakterystyka planowanej drogi nr 2 105
12. 3. 3. Charakterystyka planowanej drogi nr 3 107
12. 3. 4. Charakterystyka planowanej drogi nr 4 109
12. 3. 5. Charakterystyka planowanej drogi nr 5 109

12. 3. 6. Charakterystyka planowanej drogi nr 6 112
12. 3. 7. Charakterystyka planowanej drogi nr 7 112
12. 3. 8. Charakterystyka planowanej drogi nr 8 114

13. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TURYSTYCZNEJ 121

13. 1. POTRZEBY W ZAKRESIE ODNOWY WSI 121
13. 2. KSZATAŁTOWANIE INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ 126
13. 3. AGROTURYSTYKA 128

14. ZAKRES I OGÓLNE KOSZTY PRAC URZĄDZENIOWO-ROLNYCH ORAZ ŹRÓDŁA ICH FINANSOWANIA 129

15. PODSUMOWANIE – WAŻNIEJSZE USTALENIA PROJEKTU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO WSI TRZMIELÓW GMINA CHOCIANÓW 131

16. LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE 134

17. SPIS TABEL 137

18. SPIS RYSUNKÓW 137

19. SPIS FOTOGRAFII 138

WPROWADZENIE

Projekt urządzeniowo-rolny wsi Trzmielów gmina Chocianów został opracowany przez Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych we Wrocławiu na wniosek Geodety Województwa-Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego. Głównym celem opracowania jest przedstawienie kierunków wielofunkcyjnego rozwoju wsi ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa, poprzez wskazanie koniecznych do wykonania zabiegów urządzeniowo-rolnych zmierzających do podniesienia efektywności gospodarowania na gruntach rolnych.

Przeprowadzone studia i analizy stanu istniejącego posłużyły do kompleksowego ujęcia i wskazania kierunków zmian w użytkowaniu gruntów i możliwości zrównoważonego rozwoju obszaru wiejskiego, dostosowanego do uwarunkowań przyrodniczych i przestrzennych wsi oraz wskazanie działań mających na celu ochronę i kształtowanie środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Zawarte w projekcie ustalenia powinny być pomocne i wykorzystane, wraz z innymi opracowaniami szczegółowymi, do przeprowadzenia kompleksowej przebudowy wsi, a także do pozyskiwania środków finansowych, zarówno budżetowych jak i unijnych, na przeprowadzenie zadań wskazanych w niniejszym dokumencie. Projekt urządzeniowo-rolny może stanowić m. in. źródło danych wyjściowych do przygotowania załączników składanych wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy finansowej na działania w zakresie odnowy i rozwoju wsi.

I. METODYKA OPRACOWANIA

Projekt urządzeniowo-rolny wsi Trzmielów gmina Chocianów jest dokumentem zawierającym propozycje zadań z zakresu rolniczej przestrzeni produkcyjnej, które są wynikiem realizacji m. in. celów sformułowanych w „Strategii rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego” oraz w „Planie urządzeniowo-rolnym gminy Chocianów”. W strategii gmina zaliczona została do V regionu funkcjonalnego rolniczo-przemysłowo-rekreacyjnego, który charakteryzują średnie warunki i poziom rozwoju społeczno-gospodarczego. Ze względu na średnią jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej, a jednocześnie wysoką wartość środowiska przyrodniczego, podstawowe źródło

utrzymania ludności wsi Trzmielów powinny stanowić: działalność rolnicza (zwłaszcza rolnictwo ekstensywne i specjalistyczne) i świadczenie usług rekreacyjno-turystycznych.

Za główny cel dla regionu V przyjęto odbudowę krajobrazu przyrodniczego, który osiągnięty zostanie poprzez:

1. Modernizację rolnictwa, w tym:
   - wprowadzenie zasad rolnictwa ekologicznego,
   - rekompensata kosztów utrzymania krajobrazu rolniczego na terenach o dużych walorach turystyczno-krajobrazowych,
   - zmiany w strukturze zatrudnienia, w tym rozwój działalności pozarolniczej.
2. Rozwój gospodarki leśnej, w tym:
   - wyznaczenie granicy rolno-leśnej,
   - udostępnienie atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo obszarów leśnych na cele turystyki i rekreacji,
   - rozwój rzemiosła i przetwórstwa produktów leśnych.
3. Rozwój funkcji pozarolniczych, w tym:
   - promowanie regionu jako obszaru o walorach historycznych, kulturowych, ekologicznych i krajobrazowych,
   - zwiększenie zakresu oferowanych usług rekreacyjno-turystycznych oraz podnoszenie ich jakości i atrakcyjności,
   - rozwój przedsiębiorczości lokalnej.
4. Poprawę stanu środowiska przyrodniczego, w tym:
   - Wprowadzenie alternatywnych źródeł energii.

Głównymi zadaniami dla wsi Trzmielów w zakresie ochrony środowiska, wynikającymi z zapisów Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Chocianów, są:

a) ochrona zasobów wodnych poprzez:
   - likwidację niekontrolowanych odprowadzeń nieoczyszczonych ścieków do wód i ziemi,
   - budowę sieci kanalizacji sanitarnej lub rozbudowę przydomowych oczyszczalni ścieków;

b) ochrona powierzchni ziemi poprzez:
   - likwidację nielegalnych wysypisk śmieci,
   - rolnicze zagospodarowanie gleb w sposób, który odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom;
c) ochrona powietrza poprzez:
   - ograniczenie niskiej emisji pochodzącej z palenisk domowych,
   - budowę sieci gazowej,
   - termoizolację budynków i wymianę systemów grzewczych,
   - wykorzystywanie alternatywnych źródeł energii;
d) ochrona przed hałasem poprzez:
   - poprawę nawierzchni dróg.

Zgodnie z zapisami Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, wieś Trzmielów, jako część gminy Chocianów, znajduje się w tzw. Strefie obszarów rolno-leśnych o dominujących funkcjach ochrony walorów środowiska, przeznaczonej do rozwoju funkcji ochronnych, rozwoju turystyki i rekreacji. W związku z czym wszelkie działania powinny być ukierunkowane głównie na rozwijanie bazy i zaplecza turystyczno-rekreacyjnego, rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego oraz rolnictwa ekologicznego.

Zawarte w projekcie rozwiązania, zmierzające do realizacji powyższych celów i zadań, wykonano w oparciu o przeprowadzoną inwentaryzację terenową i uzgodnienia z mieszkańcami wsi, dane z ewidencji gruntów i budynków, informacje uzyskane w Urzędzie Miasta i Gminy Chocianów oraz w innych jednostkach działających na terenie gminy. Uwzględniono również wnioski i ustalenia odnoszące się do rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wynikające z istniejących dokumentów planistycznych dotyczących wsi, takich jak:

- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego wsi Trzmielów, Uchwała Nr XXXIV.225.2013 Rady Miejskiej w Chocianowie z dnia 23 maja 2013 r.,
- Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Trzmielów, Uchwała Nr XXXIX.256.2018 Rady Miejskiej w Chocianowie z dnia 29 stycznia 2018 r.,

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chocianów, Uchwała Nr XXXIV.220.2013 Rady Miejskiej w Chocianowie z dnia 23 maja 2013 r.,
- Strategia Rozwoju Gminy Chocianów na lata 2014-2020, Chocianów 2014 r.,
- Plan urządzeniowo-rolny gminy Chocianów, DBGiTR, Wrocław 2019 r.,
- Plan Rozwoju Lokalnego gminy Chocianów na lata 2004-2006 z perspektywą do 2015 roku, Chocianów 2004 r.,
- Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Chocianów na okres od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2023 r., BULiGL, Brzeg 2014,
- Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego, Wrocław 2000 r.,
- Wojewódzki program rozwoju sektora rolno-spożywczego, Wrocław 2002 r.

Projekt urządzeniowo-rolny wsi Trzmielów gmina Chocianów powstał w oparciu o następujące przepisy prawne (stan na 05.08.2019 r.):

1. Ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów – tekst jednolity (Dz. U. z 2018 r., poz. 908).
2. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne – tekst jednolity (Dz. U. z 2019 r., poz. 725 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych – tekst jednolity (Dz. U. z 2017 r., poz. 1161).
4. Ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego – tekst jednolity (Dz. U. z 2019 r., poz. 1362).
5. Ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym – tekst jednolity (Dz. U. z 2019 r., poz. 1353).
6. Ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa – tekst jednolity (Dz. U. z 2019 r., poz. 817 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach – tekst jednolity (Dz. U. z 2018 r., poz. 2129 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r., poz. 1566 z późn. zm.).
9. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska – tekst jednolity (Dz. U. z 2019 r., poz. 1396).

10. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – tekst jednolity (Dz. U. z 2018 r., poz. 1614 z późn. zm.).
11. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – tekst jednolity (Dz. U. z 2018 r., poz. 2081).
12. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – tekst jednolity (Dz. U. z 2018 r., poz. 1945 z późn. zm.).
13. Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – tekst jednolity (Dz. U. z 2018 r., poz. 2067 z późn. zm.).
14. Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych – tekst jednolity (Dz. U. z 2018 r., poz. 2068 z późn. zm.).
15. Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych – tekst jednolity (Dz. U. z 2018 r., poz. 1474 z późn. zm.).
16. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane – tekst jednolity (Dz. U. z 2019 r., poz. 1186 z późn. zm.).
17. Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków – tekst jednolity (Dz. U. z 2019 r., poz. 393).
18. Rozporządzenie Ministra infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie – tekst jednolity (Dz. U. z 2019 r., poz. 1065 z późn. zm.).
19. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 marca 2015 r. w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (Dz. U. z 2015 r., poz. 344).

Opracowaniem objęto grunty wsi Trzmielów wraz z Janówką, stanowiącą część wsi. Zagadnienia zawarte w opracowaniu przedstawione zostały w formie opisowej, tabelarycznej oraz graficznej, z wykorzystaniem mapy ewidencji gruntów i budynków w skali bazowej 1:5 000, map zasadniczych w skali 1:1 000 oraz ortofotomapy. Na część graficzną składają się dwie mapy obrazujące stan istniejący i projektowany wykonane w skali 1: 6 000, a także zamieszczone w tekście rysunki tematyczne.

II. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO

1. CHARAKTERYSTYKA WSI TRZMIELÓW

1. 1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE

Wieś Trzmielów położona jest w północnej części województwa dolnośląskiego w gminie Chocianów i powiecie polkowickim (rys. 1). W strukturze układu funkcjonalno-przestrzennego gminy Chocianów wieś ta tworzy, wraz z miejscowościami Szklary Dolne i Brunów, zespół wsi z własnym lokalnym centrum w Szklarach Dolnych.

Trzmielów jest malowniczo położony pomiędzy dwiema rzekami: Szprotawą i Zielenicą, wśród lasów chocianowskich, w odległości 7,9 km od Chocianowa, gdzie znajduje się siedziba Urzędu Miasta i Gminy, w niedalekim sąsiedztwie takich miast jak: Polkowice, Lubin i Przemków.

Obręb geodezyjny Trzmielów zajmuje obszar 1 436,86 ha i jest siedzibą sołectwa, w jego skład wchodzi również część wsi pod nazwą Janówka. Obie nazwy miejscowości są zgodne z Państwowym Rejestrem Nazw Geograficznych.

Grunty Trzmielowa sąsiadują z następującymi obrębami:

- od północy z Parchowem (gm. Chocianów, pow. polkowicki), Nową Wsią Lubińską i Jędrzychowem (gm. Polkowice, pow. Polkowicki),
- od wschodu ze Szklarami Dolnymi (gm. Chocianów, pow. polkowicki),
- od południa z Brunowem i Trzebnicami (gm. Chocianów, pow. polkowicki),
- od zachodu z Chocianowcem (gm. Chocianów, pow. polkowicki).

1. 2. RYS HISTORYCZNY

Nie jest znana dokładna data założenia wsi Trzmielów (niem. *Hummel*). Ze źródeł historycznych wiadomo, że w roku 1789 we wsi istniał dworek przy głównym folwarku obszaru dworskiego *Rittergut*, dziś już nieistniejący, a także dwa nieco oddalone folwarki – *Karlsgnaden* (nieistnieje) i *Johannshof*, obecnie Janówka, którego zabudowania użytkowane są przez osoby prywatne (fot. 1). We wsi był również jeden młyn wiatrowy i kowal wiejski. Wieś liczyła 185 mieszkańców, na obszar wiejski przypadało 11 gospodarstw zagrodowych, były 33 domy.

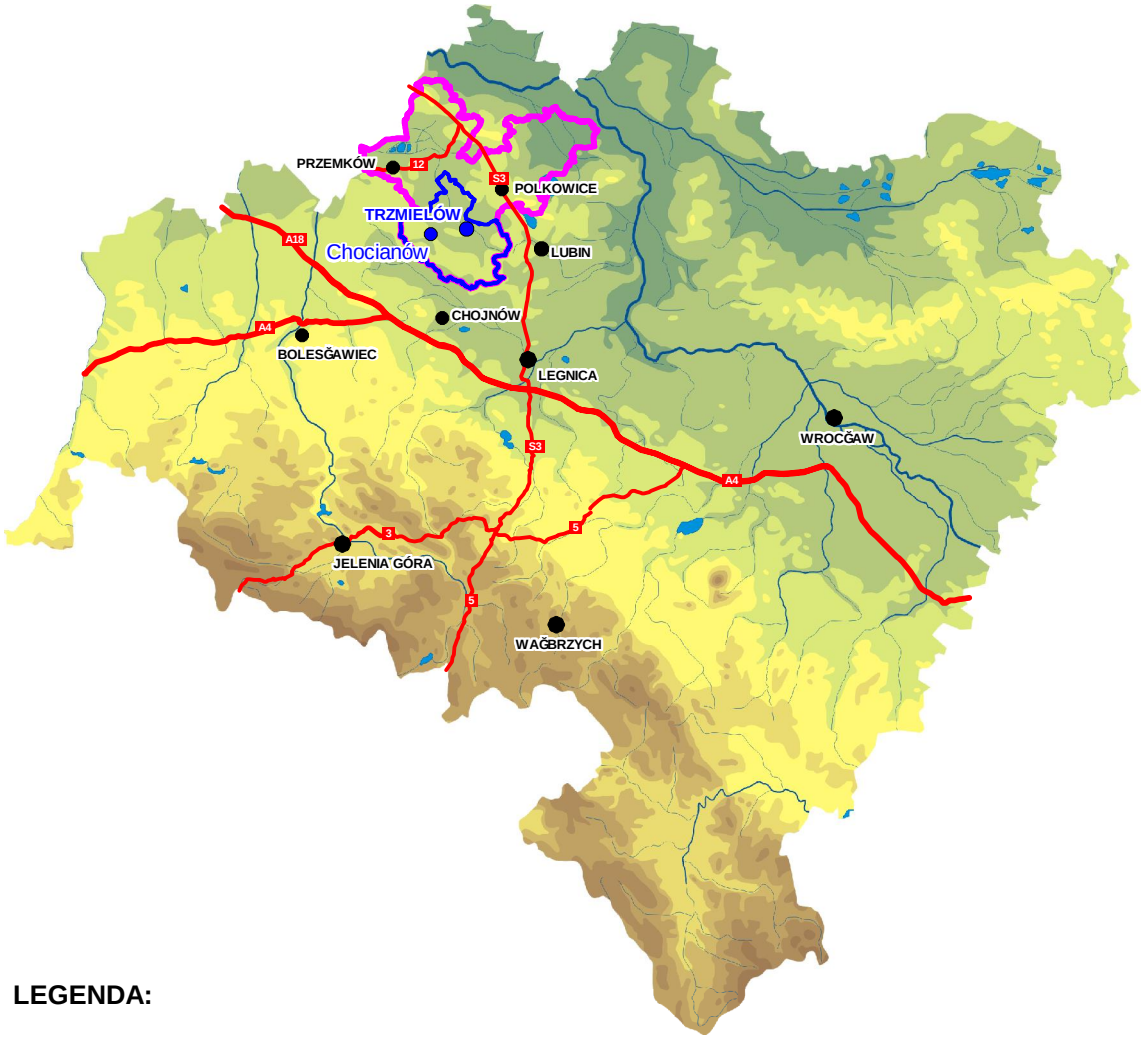

LEGENDA:

- granica powiatu polkowickiego
- granica gminy Chocianów
- A18 drogi krajowe
- rzeki

Rys. 1. Położenie wsi Trzmielów w województwie dolnośląskim (na tle fizjografii terenu)

Wioska stale się rozwijała i w roku 1845 było już 40 domów wiejskich i 268 mieszkańców (w tym 15 katolików), działały dwa młyny wiatrowe i jedna cegielnia, we wsi usługi świadczyło dwóch tkaczy i dwóch innych rzemieślników.

Najcenniejszym zabytkiem we wsi jest poewangelicki, obecnie katolicki, kościół pw. Matki Bożej Różańcowej, wybudowany w latach 1656-1659 z inicjatywy ówczesnego właściciela Trzmielowa i sąsiednich Szklar Dolnych Hansa von Hocke. Uroczyste otwarcie kościoła miało miejsce 13 marca 1659 r. Jest to jeden z tzw. kościołów granicznych, który mógł zostać wybudowany po pokoju w 1648 r. kończącym wojnę 30-letnią wyłącznie za zgodą cesarza austriackiego.

Wraz z wybudowaniem kościoła, w Trzmielowie powstała również plebania i szkoła ewangelicka. Obok kościoła zachowały się kamienne nagrobki dawnych pastorów oraz generała von Nostitza, jego żony i dwóch córek. We wnętrzu kościoła znajduje się zabytkowa kamienna chrzcielnica z herbem hrabiów von Nostitz.

Fot. 1. Zabudowania wsi Trzmielów: od lewej – gospoda, kościół, folwark Johannshof i dwór Rittergut, pocztówka z początku XX w. (źródło: www.glogow.pl)

1. 3. UKŁAD PRZESTRZENNY

Zabudowania i grunty rolne wsi Trzmielów położone są w enklawie leśnej, pomiędzy rzekami Szprotawą i Zielenicą, na wysokości 140 - 145 m n.p.m. Pod względem układu przestrzennego Trzmielów stanowi przykład wsi o zabudowie przydrożnej, zlokalizowanej wzdłuż drogi powiatowej 1219D relacji Chocianów-Szklary Dolne oraz odchodzącej od niej na południe drogi wewnętrznej łączącej Trzmielów z Trzebnicami. Do wsi przynależy również przysiółek Janówka, położony w odległości ok. 1,5 km na południe od skrzyżowania z drogą powiatową (rys. 2).

Obecnie wieś nie posiada wyraźnie zorganizowanego centrum, a obiekty miejscowej użyteczności publicznej zlokalizowane są dwóch miejscach. W północnej części wsi, przy drodze powiatowej nr 1219D, położony jest plac sportowo-rekreacyjny „Trzmielówka”, stanowiący miejsce spotkań mieszkańców oraz organizacji imprez plenerowych. W przyszłości w tym miejscu planowana jest budowa świetlicy wiejskiej. W pobliżu znajduje się również boisko sportowe.

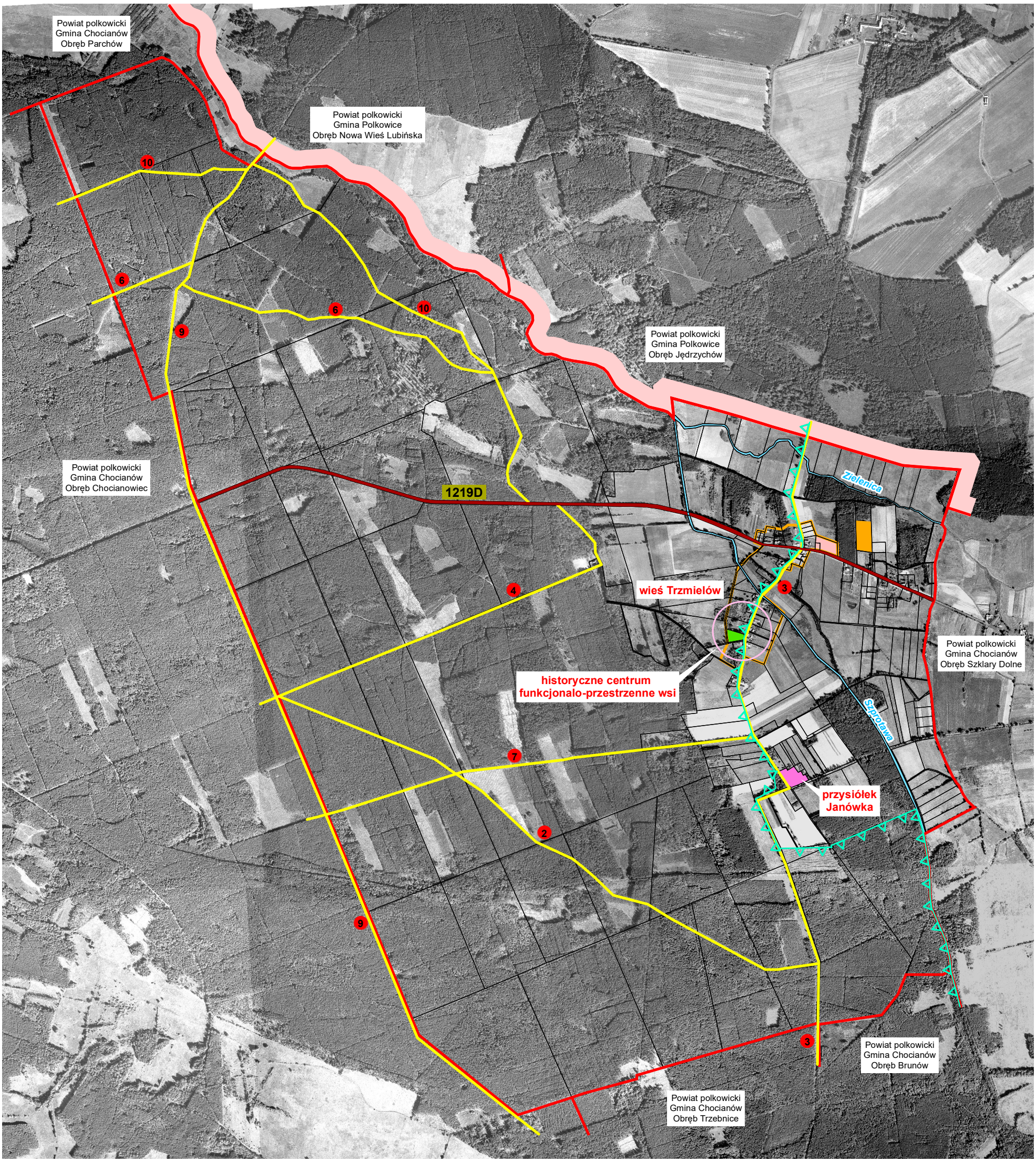

Legenda

- granica gminy
- granica obrębu
- cieki naturalne
- dojazdy pożarowe
- droga o nawierzchni trwałej
- 1219D numer drogi powiatowej
- Obszar Chronionego Krajobrazu "Lasy Chocianowskie"
- układ ruralistyczny
- zespół folwarczny
- teren kościoła i cmentarza
- boisko
- plac rekreacyjno-sportowy "Trzmielówka"

Rys. 2. Układ przestrzenny gruntów i zabudowań wsi Trzmielów

Od drogi powiatowej na południe w kierunku Trzebnic odchodzi droga wewnętrzna, która stanowi historyczny ciąg komunikacyjny łączący Trzmielów z przysiółkiem Janówka oraz z miejscowością Szklary Dolne. Przy drodze tej położony jest cmentarz z zabytkowym kościołem pw. Matki Bożej Różańcowej, a także budynek dawnej plebanii i szkoły (fot. 2 i 3). W bliskim sąsiedztwie znajduje się również dawny budynek gospody (fot. 4). Wszystkie te budynki pełnią obecnie funkcje mieszkaniowe i należą do osób prywatnych. Obszar ten stanowił niegdyś centrum funkcjonalno-przestrzenne wsi.

Fot. 2. Budynek dawnej plebanii; obecnie dom mieszkalny (fot. autora)

Fot. 3. Budynek dawnej szkoły; obecnie dom mieszkalny (fot. autora)

Na substancję mieszkaniową wsi Trzmielów składają się w zarówno budynki stare, pochodzące z przełomu XIX/XX w. i pocz. XX w., jak i nowo budowane. Budynki mieszkalne usytuowane są głównie kalenicowo w stosunku do drogi, natomiast budynki gospodarcze - szczytowo.

Zabudowania mieszkalne i gospodarcze, pochodzące sprzed 1945 r., znajdują się w różnym stanie technicznym. Większość budynków mieszkalnych została częściowo lub w całości wyremontowana, w gorszym stanie znajdują się budynki gospodarcze. Nowe zabudowania stanowią uzupełnienia w istniejącej zabudowie wsi.

Z istniejących przed II wojną światową dwóch folwarków i założenia dworskiego, do czasów dzisiejszych pozostały jedynie zabudowania folwarku Janówka, stanowiące współwłasność osób fizycznych. Obecnie trwają prace remontowe głównego budynku mieszkalnego.

Fot. 4. Budynek dawnej gospody; obecnie dom mieszkalny (fot. autora)

2. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA WSI

2. 1. STAN I STRUKTURA LUDNOŚCI WIEJSKIEJ

Wieś Trzmielów zamieszkuje 130 osób, w tym 61 (46,9%) kobiet i 69 (53,1%) mężczyzn. Gęstość zaludnienia wynosi 9 osób/km^2.

Struktura ludności wiejskiej wg wieku i płci przedstawia się następująco:

– osoby w wieku do lat 6 – 4 (3,1%), w tym 4 osoby płci żeńskiej,

- osoby w wieku 7-17 lat – 19 (14,6%), w tym 7 osób płci żeńskiej i 12 płci męskiej,
- osoby w wieku 18-40 lat – 39 (30,0%), w tym 18 kobiet i 21 mężczyzn,
- osoby w wieku 41-55 lat – 36 (27,7%), w tym 15 kobiet i 21 mężczyzn,
- osoby w wieku 56-65 lat – 16 (12,3%), w tym 9 kobiet i 7 mężczyzn,
- osoby w wieku powyżej 65 lat – 16 (12,3%), w tym 8 kobiet i 8 mężczyzn.

Struktura wiekowa charakteryzuje się przewagą osób w wieku produkcyjnym (18 – 65 lat) - 91 osób (70,0%). Osoby młode do 17 roku życia stanowią 17,7% (23).

2. 2. ZATRUDNIENIE I POZIOM BEZROBOCIA

Trzmielów jest niewielką wsią, która stanowi miejsce życia mieszkańców zatrudnionych głównie w KGHM oraz okolicznych przedsiębiorstwach i instytucjach. Właściciele tylko jednego gospodarstwa spośród 24 utrzymują się wyłącznie z pracy we własnym gospodarstwie (5 osób).

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Polkowicach na dzień 31.12.2018 r. we wsi Trzmielów zarejestrowanych było jedynie 5 osób bezrobotnych, w tym 3 kobiety i 2 mężczyzn, w wieku 18-34 lat (2 osoby) oraz 45-54 lat (3 osoby). Pod względem wykształcenia, bez pracy pozostawały 2 osoby z wykształceniem podstawowym i po jednej osobie z wykształceniem zawodowym, średnim i wyższym.

3. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO

3. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI

Obręb Trzmielów położony jest w północnej części województwa dolnośląskiego. Według podziału fizyczno-geograficznego omawiany teren należy do następujących jednostek:

Prowincja: Niż Środkowoeuropejski

Podprowincja: Niziny Sasko-Łużyckie

Makroregion: Nizina Śląsko-Łużycka

Mezoregion: Równina Szprotawska.

Na terenie Trzmielowa obszar Równiny Szprotawskiej wzniesiony jest na wysokość 140 – 148 m n.p.m., przy czym najwyżej położonym punktem terenu jest wzniesienie w południowo-zachodniej części obrębu (147,5 m n.p.m.), natomiast najniżej położone jest obniżenie w części północnej (140,9 m n.p.m.), w dolinie Zielenicy. Względna różnica wysokości jest zatem niewielka i wynosi ok. 8 m. Teren ten stanowi rozległe kotlinowate obniżenie, w związku z czym występuje tu znaczne zagęszczenie sieci rzecznej i ogólnie wysoki poziom wody gruntowej.

Pod względem geologicznym jest to obszar monokliny przedsudeckiej pokryty osadami rzecznymi plejstoceńskimi i holoceńskimi, głównie piaskami i żwirami, a w pobliżu rzek także glinami i madami.

3. 2. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Grunty obrębu Trzmielów położone są w dorzeczu Bobru i odwadnianie przez wody powierzchniowe, na które składają się dwa cieki naturalne: Szprotawa i jej dopływ Zielenica, a także sieć rowów melioracyjnych.

Rzeka Szprotawa jest ciekiem naturalnym III rzędu i stanowi prawobrzeżny dopływ Bobru (fot. 5). Całkowita długość rzeki wynosi 59 km, a powierzchnia dorzecza wynosi 870 km². Przez teren Trzmielowa rzeka przebiega na długości 2,8 km. Charakteryzuje się bardzo niskim przepływem w porze bezdeszczowej oraz wyższym w czasie zwiększonych opadów, co sprzyja powstawaniu lokalnych podtopień w jej dolinie. W skrajnie suchych latach bywa, że jej koryto wysycha zupełnie (przykład 2018 r.).

Fot. 5. Rzeka Szprotawa (fot. autora)

Drugim ciekiem naturalnym, odbierającym wody z gruntów Trzmielowa, jest Zielenica (fot. 6), biegnąca w północnej części obrębu. Na długości 1,7 km przebiega on przez grunty Trzmielowa, a następnie łączy się ze Szprotawą przy granicy z obrębem Jędrzychów.

Fot. 6. Rzeka Zielenica (fot. autora)

Stosunki wodne w glebach na terenie Trzmielowa silnie podlegają oddziaływaniu zlewni rzeki Szprotawy, a zmiany wodostanów w tej rzece mają swoje odzwierciedlenie w wahaniach poziomu wód gruntowych, czego efektem są lokalnie występujące podmokłości stałe i okresowe.

Całość systemu wodnego dopełniają liczne rowy melioracyjne o łącznej długości 8,50 km, zajmujące powierzchnię 3,45 ha. Problem stanowią lokalne podtopienia użytków rolnych przy sezonowo wyższych stanach wód, związane ze złym stanem technicznym rowów melioracyjnych.

Omawiany obszar, zbudowany gównie z osadów piaszczysto-żwirowych przykrytych gruntami organicznymi, odznacza się płytkim zaleganiem wody gruntowej, której zwierciadło ma charakter swobodny lub nieznacznie napięty i występuje głównie na głębokości 1 m p.p.t., lokalnie na głębokości 1-2 m p.p.t.

W środkowej i południowej część obrębu Trzmielów znajduje się Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 316 „Subzbiornik Lubin”, zaliczany do zbiorników wymagających wysokiej ochrony (OWO). Jest to zbiornik o charakterze porowym, gromadzący wody piętra trzeciorzędowego. Warstwa wodonośna jest izolowana od powierzchni terenu utworami gliniastymi, dzięki czemu jest odporna na przenikanie zanieczyszczeń.

Wokół cmentarza parafialnego wyznaczona została strefa ochrony sanitarnej wód.

3. 3. KLIMAT

Według klasyfikacji pluwiotermicznej A. Schmucka, obszar Trzmielowa należy do II regionu klimatycznego przedgórskiego, charakteryzującego się korzystnymi warunkami dla wegetacji upraw polowych. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi od 7,8 do 8,2°C. Okres wegetacyjny trwa 215-226 dni, a jego temperatura waha się od 13,5 do 14,5°C. Roczna suma opadów wynosi od 520 do 590 mm, z czego na okres wegetacyjny przypada 330-350 mm. Przeważają wiatry zachodnie (23,7%) południowo-zachodnie (26,7%). Roczna wartość wilgotności względnej wynosi 78-80%, zaś liczba dni z mgłą od 40-70.

Ze względu na płytko zalegające wody gruntowe, gęstą sieć hydrograficzną oraz duże powierzchnie leśne na siedliskach wilgotnych, w dolinie Szprotawy występuje zjawisko inwersji termicznych (zwłaszcza jesienią i wiosną) oraz obniżenie temperatur ekstremalnych. Na terenie tym dochodzi również do występowania lokalnych mrozowisk, co może negatywnie wpływać na tempo wegetacji, zwłaszcza w okresie wiosennym.

3. 4. GLEBY

Według danych ewidencji gruntów i budynków w powierzchni ogólnej obrębu Trzmielów, wynoszącej 1 436,86 ha, użytki rolne stanowią 14,5% zajmując powierzchnię 207,91 ha. Wśród nich największą powierzchnię zajmują użytki zielone (łąki i pastwiska) – 103,21 ha (49,6%) oraz grunty orne – 88,21 ha (42,4%).

Grunty rolne obrębu Trzmielów charakteryzują się słabą jakością środowiska glebowego, gdzie przeważają gleby najniższych klas bonitacyjnych. Według oceny jakości środowiska glebowego opartej o jednolitą dla całego kraju klasyfikację gruntów, na terenie obrębu występują (tab. 1, rys. 3):

- grunty średniej jakości, tj. grunty orne klas IVa-IVb i użytki zielone klasy IV, o powierzchni 56,34 ha (29,4%),
- grunty słabej jakości, tj. grunty orne i użytki zielone klas V-VI, o powierzchni 135,08 ha (70,6%).

Bonitacja gruntów ornych i użytków zielonych

Tabela 1

Lp.	Rodzaj użytku	Powierzchnia użytku	
		ha	%
1.	2.	3.	4.
1.	RIVa	9,07	4,7
2.	RIVb	7,87	4,1
3.	RV	45,66	23,9
4.	RVI	25,61	13,4
1 - 4	**grunty orne razem**	**88,21**	**46,1**
5.	ŁIV	33,68	17,6
6.	ŁV	13,82	7,2
7.	ŁVI	7,62	4,0
5 - 7	**łąki razem**	**55,12**	**28,8**
8.	PsIV	5,72	3,0
9.	PsV	34,55	18,0
10.	PsVI	7,82	4,1
8 - 10	**pastwiska razem**	**48,09**	**25,1**
Ogółem		**191,42**	**100,0**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r.

Według oceny punktowej opracowanej przez IUNG jakość środowiska glebowego na terenie Trzmielowa określić można jako niski, osiąga bowiem wartość zaledwie 33,7 pkt. Jednak biorąc pod uwagę również bonitację agroklimatu, warunków wodnych oraz rzeźby tereny, ogólny wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej kształtuje się na średnim poziomie i wynosi 66,6 pkt.

Na przeważającej powierzchni użytków rolnych występują mady oraz gleby murszowo-mineralne i murszowate, zajmując ok. 100 ha, wykształcone w dolinie Szprotawy oraz wzdłuż Zielenicy (rys. 4). Pozostały obszar pokrywają gleby bielicowe i pseudobielicowe, brunatne właściwe, wyługowane i kwaśne oraz czarne ziemie zdegradowane i gleby szare (ok. 91 ha).

Jednocześnie pod względem rolniczej przydatności grunty orne i sady zaklasyfikowano do 5 kompleksów glebowo-rolniczych (rys. 5):

- kompleks 4 żytni bardzo dobry – ok. 8 ha, tj. 7,9% pokrycia,
- kompleks 5 żytni dobry – ok. 18 ha, tj. 17,8% pokrycia,
- kompleks 6 żytni słaby – ok. 63 ha, tj. 62,4%, pokrycia,
- kompleks 7 żytni bardzo słaby – ok. 9 ha, tj. 8,9%, pokrycia,
- kompleks 8 zbożowo-pastewny mocny – ok. 3 ha, tj. 3,0% pokrycia.

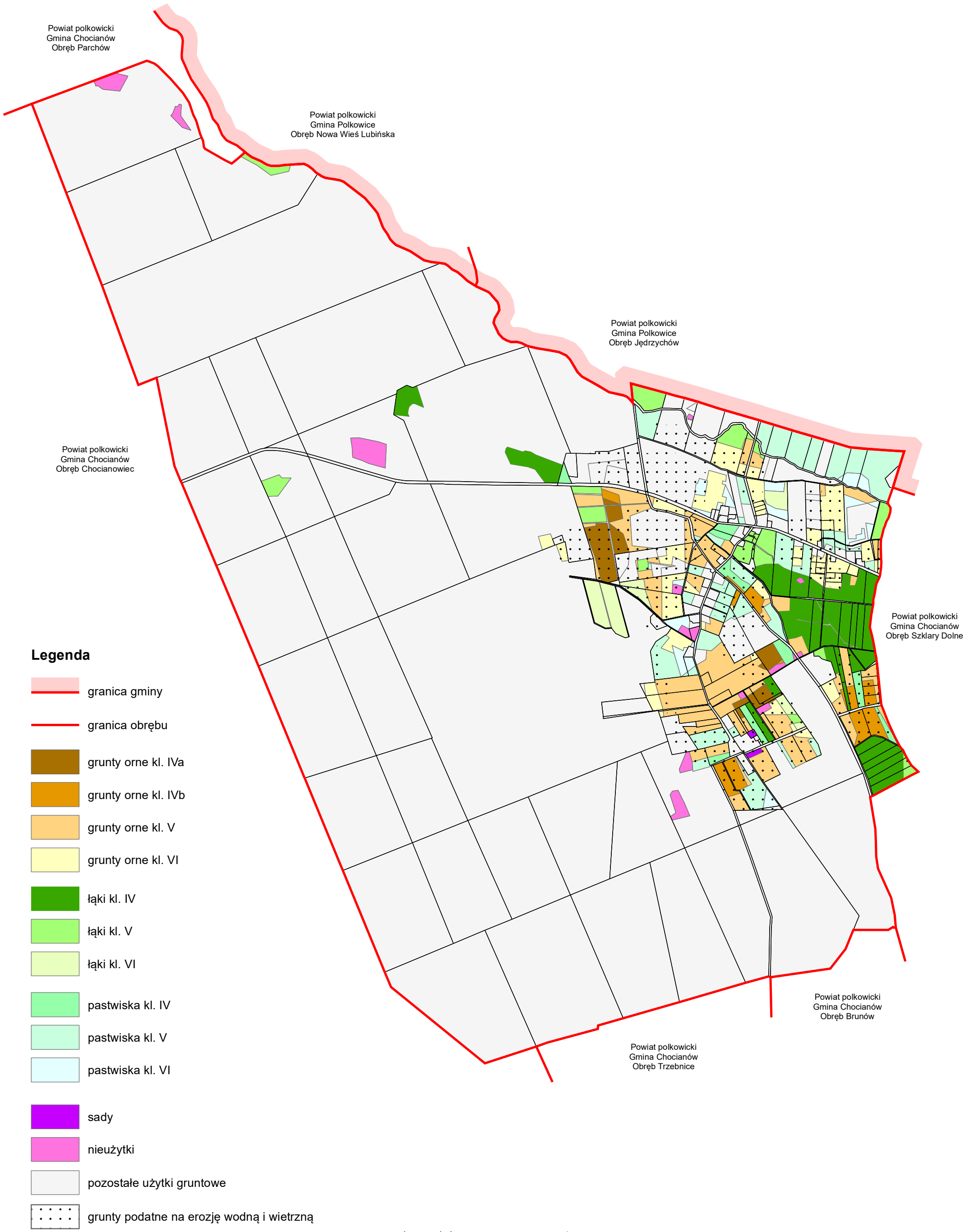

Rys. 3. Studium glebowe i grunty zagrożone erozją

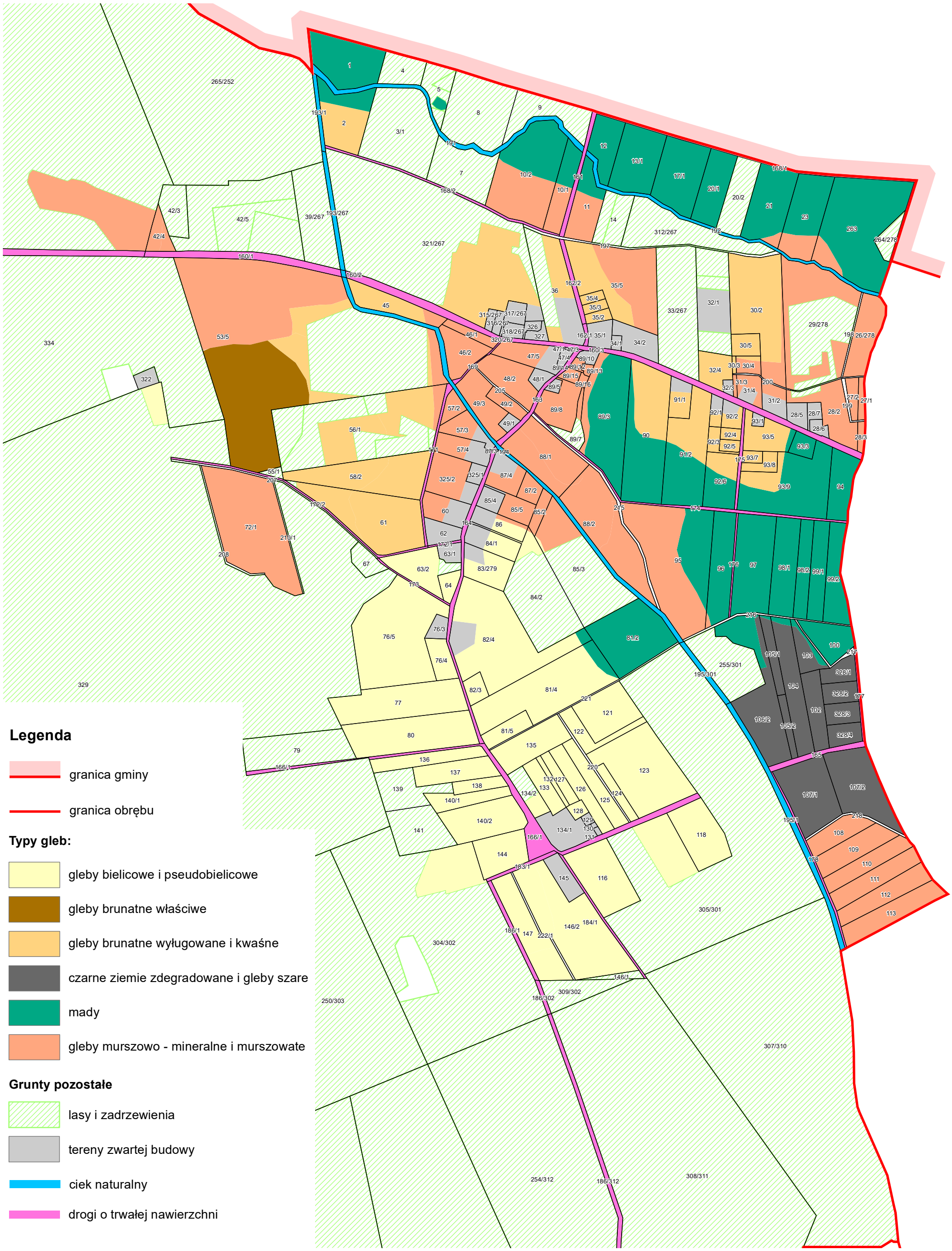

Rys. 4. Typy gleb i ich rozmieszczenie na obszarze Trzmielowa (na podstawie mapy glebowo rolniczej w skali 1 : 25 000)

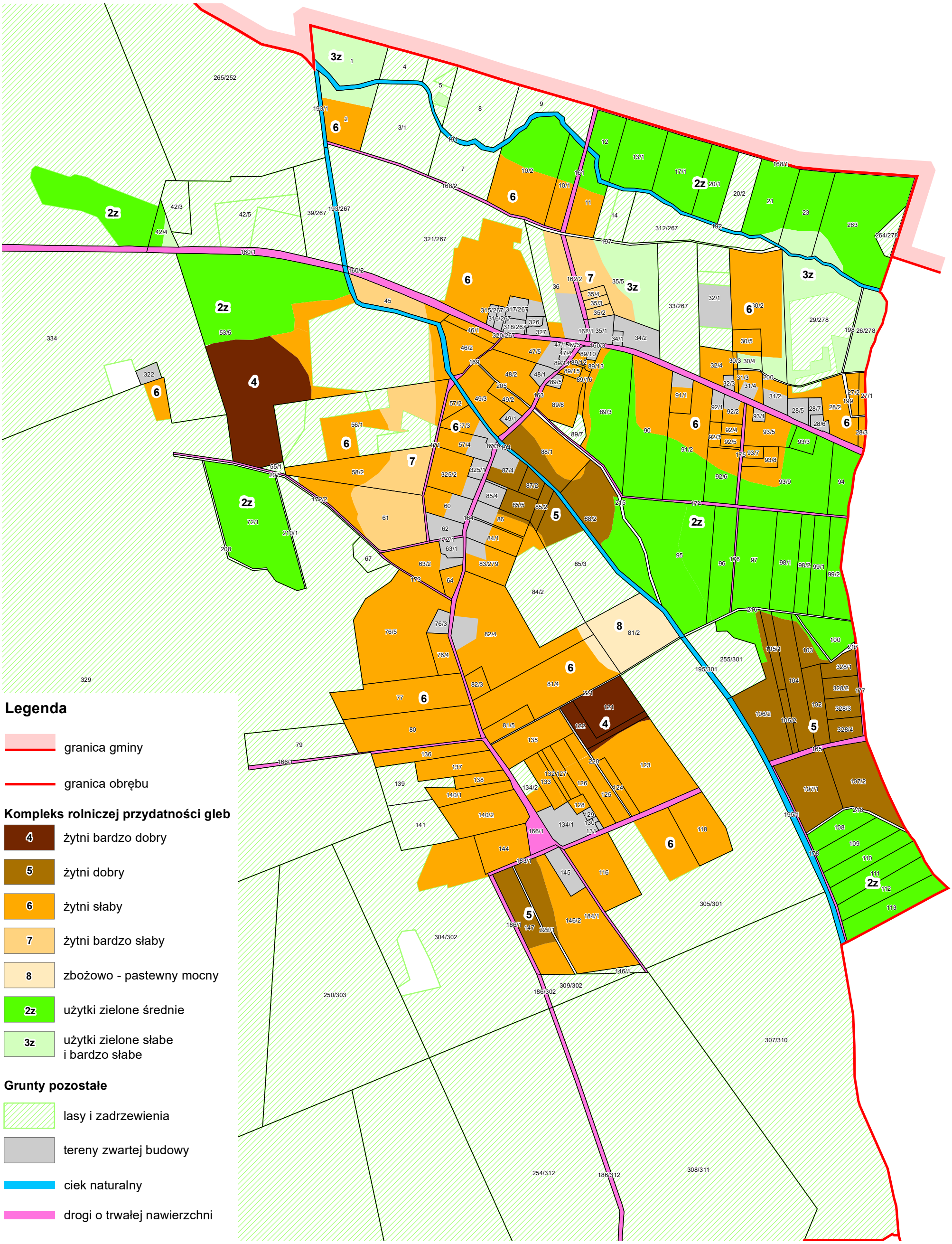

Rys. 5. Kompleksy rolniczej przydatnści gleb (na podstawie mapy glebowo rolniczej w skali 1 : 25 000)

Pod względem zajmowanej powierzchni, największe pokrycie mają 2 kompleksy:

- **kompleks 6 żytni słaby** – ok. 63 ha, tj. 62,4% pokrycia, tworzą go gleby brunatne, pseudobielicowe i murszaste; w składzie mechanicznym przeważa piasek słabo gliniasty, często występuje również piasek gliniasty lekki; duża przepuszczalność i mała pojemność wodna tych gleb powodują, że są one bardzo wrażliwe na wysychanie, charakteryzują się małą zasobnością naturalną i słabym lub średnim stopniem kultury; ze względu na lekki skład mechaniczny gleby te są bardzo łatwe do uprawy, a zabiegi agrotechniczne powinny zmierzać do zwiększenia ich pojemności wodnej; gleby tego kompleksu stanowią niskiej jakości siedliska dla roślin uprawnych i tylko w latach o korzystnym rozkładzie opadów można uzyskać dobre plony żyta, ziemniaków, łubinu i seradeli;
- **kompleks 5 żytni dobry** – ok. 18 ha, tj. 17,8% pokrycia, kompleks ten tworzą czarne ziemie zdegradowane i gleby szare, wytworzone głównie z piasków, rzadziej z glin i utworów pyłowych; ze względu na dosyć lekki skład mechaniczny, wykazują dużą wrażliwość na okresowe niedobory wilgoci; gleby tego kompleksu najbardziej nadają się pod uprawę żyta, ziemniaków, a także buraków pastewnych, jęczmienia, koniczyny i rzepaku, ale plony tych ostatnich są niskie i dużej mierze zależą od ilości opadów.

Wśród użytków zielonych wyróżniono 2 kompleksy glebowo-rolnicze:

- **użytki zielone średnie** – ok. 67 ha, tj. 87,0% pokrycia, obejmujące użytki zielone IV klasy, występują na madach oraz glebach murszowo-mineralnych i murszowatych, głównie na siedliskach łęgowych wzdłuż cieków naturalnych; stanowią dosyć żyzne siedliska i przy dobrej uprawie dają wysokie plony zielonej masy;
- **użytki zielone słabe i bardzo słabe** – ok. 10 ha, tj. 13,0 pokrycia, obejmujące pastwiska V i VI klasy położone w północnej części obrębu na glebach murszowo-mineralnych i murszowatych, na siedliskach ubogich, na których skład gatunkowy traw jest małowartościowy.

Ze względu na niską jakość gleb ok. 81 ha użytków rolnych zagrożonych jest erozją wodną i wietrzną (rys. 3). Stanowi to 42% powierzchni gruntów ornych i użytków zielonych (tab. 2).

Grunty orne i użytki zielone zagrożone erozją

Tabela 2

Lp.	Rodzaj użytku	Powierzchnia użytku rolnego zagrożonego erozją			
		w stopniu silnym		w stopniu średnim	
		ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	RIVa	-	-	5,52	6,8
2.	RIVb	-	-	7,69	9,5
3.	RV	0,17	21,0	24,86	30,8
4.	RVI	0,12	14,8	17,61	21,8
1 - 4	**grunty orne razem**	**0,29**	**35,8**	**55,68**	**68,9**
5.	ŁIV	-	-	3,32	4,1
6.	ŁV	-	-	2,05	2,5
7.	ŁVI	0,30	37,0	1,71	2,1
5 - 7	**łąki razem**	**0,30**	**37,0**	**7,08**	**8,7**
8.	PsIV	-	-	3,27	4,0
9.	PsV	0,22	27,2	12,97	16,0
10.	PsVI	-	-	1,43	1,8
8 - 10	**pastwiska razem**	**0,22**	**27,2**	**17,67**	**21,8**
Ogółem		**0,81**	**100,0**	**80,43**	**100,0**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych na platformie Geoportal Dolny Śląsk oraz danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r.

3. 5. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I FORMY OCHRONY PRZYRODY

Obręb Trzmielów charakteryzuje krajobraz równinny, typowy dla dolin rzecznych, a zabudowania wiejskie oraz użytki rolne stanowią enklawę wśród zwartych kompleksów leśnych. Lesistość obrębu kształtuje się na bardzo wysokim poziomie i wynosi 83,2%. Wśród siedlisk leśnych przeważa bór mieszany świeży i wilgotny oraz las mieszany wilgotny. W składzie gatunkowym dominuje sosna zwyczajna, na większości obszaru tworząca monokultury w wieku do 110 lat. Pozostałe lasy tworzą mniejsze skupiska i zagajniki na terenach mało przydatnych dla rolnictwa oraz wzdłuż cieków i rowów melioracyjnych.

Od południa ku północy grunty Trzmielowa rozcina rzeka Szprotawa, która objęta jest regionalnym monitoringiem ochrony środowiska, prowadzonym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Wyniki badań wykazują złą jakość wody w tym cieku. Najpoważniejszym źródłem zagrożenia wód jest brak uregulowanej gospodarki wodno-ściekowej.

Wody podziemne są wrażliwe na degradacje cech jakościowych, ze względu na brak izolacji użytkowych wód poziomu wodonośnego w dolinie Szprotawy oraz stosunkowo płytkie zaleganie pierwszego poziomu wód gruntowych. Głównym źródłem zanieczyszczenia wód podziemnych jest nieuregulowana gospodarka ściekami oraz spływ związków chemicznych pochodzenia rolniczego.

Oddalenie od większych ośrodków miejskich i przemysłowych wpływa na dobry stan higieny atmosfery. Lokalnie mogą wystąpić zanieczyszczenia wskutek tzw. „niskiej emisji", pochodzące z palenisk domowych.

Zwarte kompleksy leśne oraz część przylegających do nich terenów otwartych została objęta ochroną przyrody w formie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Chocianowskie" (rys. 6). Obszar ten stanowi jednocześnie część lądowego korytarza ekologicznego Bory Dolnośląskie – Odra Środkowa. Obejmuje on tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach (fot. 7) i jednocześnie wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem.

Według danych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, na terenie obrębu Trzmielów zlokalizowano cztery stanowiska zwierząt chronionych, w tym bobra europejskiego (*Castor fiber*), wydry (*Lutra* Lutra) i mopka (*Barbastella barbastellus*), nie stwierdzono natomiast obecności chronionych gatunków roślin czy grzybów.

Fot. 7. Zbiornik przeciwpożarowy Nadleśnictwa Chocianów w lasach Trzmielowa (fot. autora)

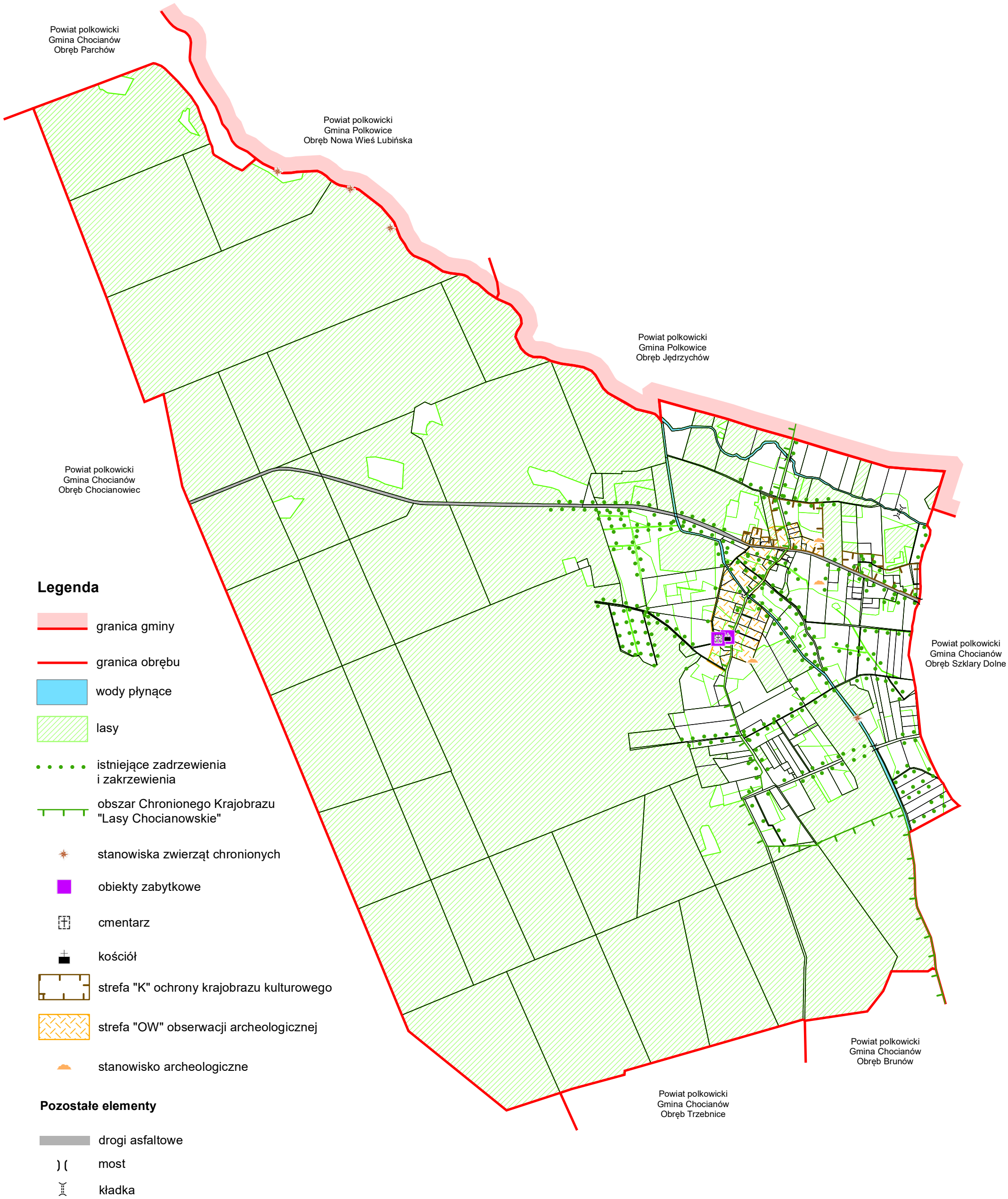

Rys. 6. Walory krajobrazowo - kulturowe wsi Trzmielów

3. 6. STAN I OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Na terenie wsi ochronie konserwatorskiej na podstawie przepisów Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami podlegają:

1. obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków, dla których wszelkie prace budowlane, zmiany własności, podziały nieruchomości, zmiany sposobu użytkowania wymagają zezwolenia Państwowej Służby Ochrony Zabytków:
   - poewangelicki kościół filialny pw. Matki Bożej Różańcowej z XVII w. (nr rej. A/2506/951); jednonawowy, o konstrukcji szachulcowej (fot. 8) i skromnym wnętrzu z emporami, w fasadzie frontowej wmurowane są epitafia dawnych pastorów świątyni (fot. 11); obok kościoła znajduje się wolnostojąca zabytkowa dzwonnica z 1726 r. (fot. 9) oraz pozostałości cmentarza (fot. 10).
   - cmentarz parafialny – przykościelny, założony w XVII w. (nr rej. A/2507/758/L), ze starymi nagrobkami.

Fot. 8. Kościół pw. Matki Boskiej Różańcowej (fot. autora)

Fot. 9. Zabytkowa dzwonnica (fot. autora)

Fot. 10. Pozostałości starego cmentarza (fot. autora)

Fot. 11. Epitafia na murze kościelnym (fot. autora)

2. teren zabudowy wiejskiej Trzmielowa objęty strefą „K” ochrony krajobrazu kulturowego (rys. 6), która obejmuje przestrzeń historycznie ukształtowaną w wyniku działalności człowieka, zawierającą wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze; działania służące ochronie wartości zabytkowych w tej strefie zmierzają do utrzymania krajobrazu przyrodniczego związanego przestrzennie z historycznymi założeniami urbanistycznymi i ruralistycznymi; na obszarze tym należy zachować i wyeksponować elementy historycznego układu przestrzennego i kompozycję zieleni, nowe inwestycje należy projektować w taki sposób, aby harmonizowały one z otaczającym krajobrazem, istnieje zakaz lokalizacji konstrukcji wieżowych i masztów;
3. tereny objęte strefą obserwacji archeologicznej „OW”, gdzie prowadzenie wszelkiej działalności budowlanej może być prowadzone wyłącznie w uzgodnieniu z Państwową Służbą Ochrony Zabytków, a w przypadku znalezisk archeologicznych należy przerwać prace i udostępnić teren do badań archeologicznych;
4. udokumentowane stanowiska archeologiczne: nr 2/6/73-19 (obozowisko - mezolit), nr 3/7/73-19 (osada – średniowiecze, ślady osadnictwa z epoki kamienia), nr 4/8/73-19 (osada – średniowiecze, ślady osadnictwa – pradzieje) , na których wszelkie prace budowlane wolno prowadzić po uzyskaniu opinii Państwowej Służby Ochrony Zabytków;
5. obiekty zabytkowe ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków, w których wszelkie prace budowlane wolno prowadzić po uzyskaniu opinii Państwowej Służby Ochrony Zabytków, tj.:
   - dawna plebania, obecnie budynek mieszkalny nr 11,
   - budynki mieszkalne nr 6, 10, 16.

4. ORGANIZACJA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

4. 1. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

Według danych ewidencji gruntów i budynków w ogólnej powierzchni obrębu wynoszącej 1 436,86 ha grunty rolne zajmują 216,04 ha (15,1%). Wśród nich największą powierzchnię stanowią użytki rolne – 207,91 ha (14,5% powierzchni obrębu) (tab. 3, rys. 7). Przeważają tu łąki i pastwiska o łącznej powierzchni 103,21 ha (7,2%), mniejszą

powierzchnię zajmują grunty orne i sady – 88,57 ha (6,2%) (rys. 8). Powierzchnia pozostałych gruntów wchodzących w skład użytków rolnych wynosi 16,13 ha (1,1%). Stosunkowo dużą powierzchnię zajmują nieużytki (8,13 ha), stanowiące głównie zakrzaczenia i oczka wodne.

Lesistość obrębu kształtuje się na bardzo wysokim poziomie wynoszącym 83,2%, a grunty leśne, na które składają się lasy i zadrzewienia, zajmują powierzchnię 1 196,03 ha. Lasy tworzą zwarty kompleks położony w południowej i zachodniej części obrębu. Mniejsze fragmenty leśne zlokalizowane są również w części północnej i środkowej obrębu (rys. 9).

Na pozostałe tereny obrębu składają się grunty zabudowane i zurbanizowane, zajmujące powierzchnię 4,17 ha (0,3%), tereny komunikacyjne, tj. drogi – 15,88 ha (1,1%) oraz wody płynące – 4,74 ha (0,3%).

Biorąc pod uwagę udziały poszczególnych użytków gruntowych w powierzchni ogólnej obrębu można stwierdzić, że na terenie Trzmielowa występuje typowo leśny kierunek użytkowania ziemi i polowo – paszowiskowy kierunek produkcji rolniczej.

4. 2. ZMIANY W SPOSOBIE UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

W wyniku przeprowadzonej jesienią 2018 r. inwentaryzacji terenowej stwierdzono szereg zmian w sposobie użytkowania gruntów w stosunku do danych zawartych w rejestrze ewidencji gruntów i budynków (tab. 4). Największe zmiany dotyczą użytków rolnych, z których blisko 16 ha jest odłogowanych od wielu lat, a na ich powierzchni dochodzi do widocznych procesów wtórnej sukcesji naturalnej prowadzącej do wytworzenia się zbiorowisk zarośli i zadrzewień śródpolnych. Wśród gruntów odłogowanych przeważają grunty orne zajmujące 9,35 ha, natomiast użytki zielone stanowią 6,64 ha. Zarówno w przypadku użytków zielonych, jak i gruntów ornych przeważają odłogi na gruntach V i VI klasy bonitacyjnej (łącznie 14 ha). Odłogi zlokalizowane są na głównie na gruntach osób fizycznych – 10,32 ha, a także PGLLP – 3,38 ha oraz KOWR – 2,29 ha (tab. 5).

Ze względu na bardzo słabą jakość gleb, około 22 ha gruntów ornych zostało zadarnionych i obecnie użytkowanych jest jako łąki kośne lub pastwiska. Jest to zjawisko bardzo korzystne zarówno ze względu na ochronę gruntów przed erozją, jak i ze względów środowiskowych.

Struktura użytkowania gruntów (wg EGiB)

Tabela 3

Lp.	Rodzaj użytku	Powierzchnia użytku	
		ha	%
1.	2.	3.	4.
GRUNTY ROLNE		**216,04**	**15,1**
1.	**Użytki rolne**	**207,91**	**14,5**
a.	grunty orne	88,21	6,2
b.	sady	0,36	0,0
c.	łąki	55,12	3,8
d.	pastwiska	48,09	3,4
e.	grunty rolne zabudowane	7,96	0,6
f.	grunty pod stawami	-	-
g.	grunty pod rowami	3,45	0,2
h.	grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	4,72	0,3
2.	**nieużytki**	**8,13**	**0,6**
GRUNTY LEŚNE		**1 196,03**	**83,2**
1.	lasy	1 196,03	83,2
2.	grunty zadrzewione i zakrzewione	-	-
GRUNTY ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE		**4,17**	**0,3**
1.	tereny mieszkaniowe	2,36	0,2
2.	tereny przemysłowe	-	-
3.	inne tereny zabudowane	0,09	0,0
4.	zurbanizowane tereny zabudowane lub w trakcie zabudowy	-	-
5.	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	1,72	0,1
6.	użytki kopalne	-	-
TERENY KOMUNIKACYJNE		**15,88**	**1,1**
1.	drogi	15,88	1,1
2.	tereny kolejowe	-	-
GRUNTY POD WODAMI		**4,74**	**0,3**
1.	wody płynące	4,74	0,3
2.	wody stojące	-	-
Ogółem		**1 436,86**	**100,0**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r.

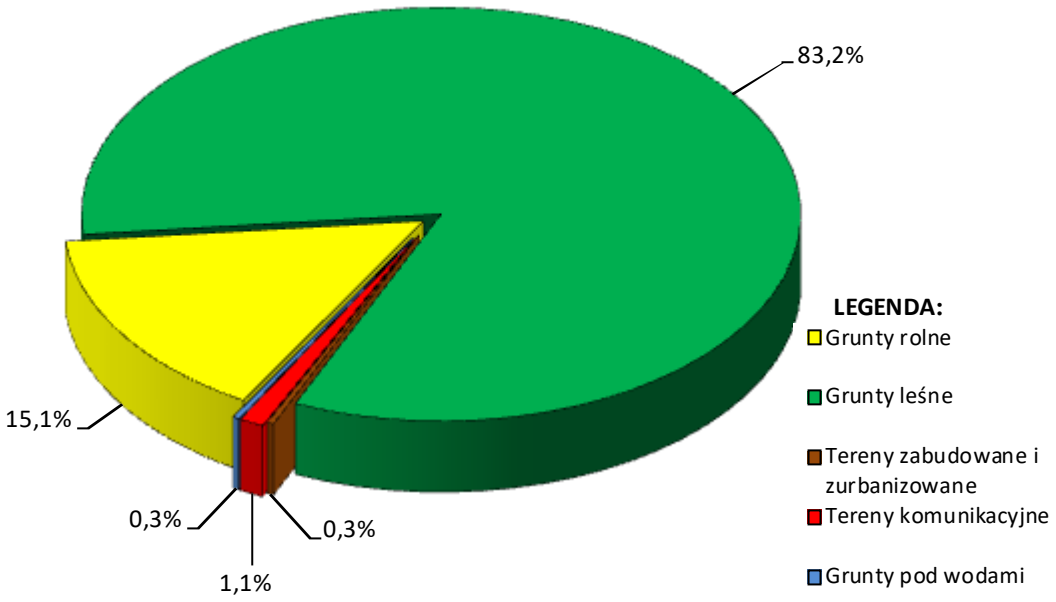

Rys. 7. Struktura użytkowania gruntów

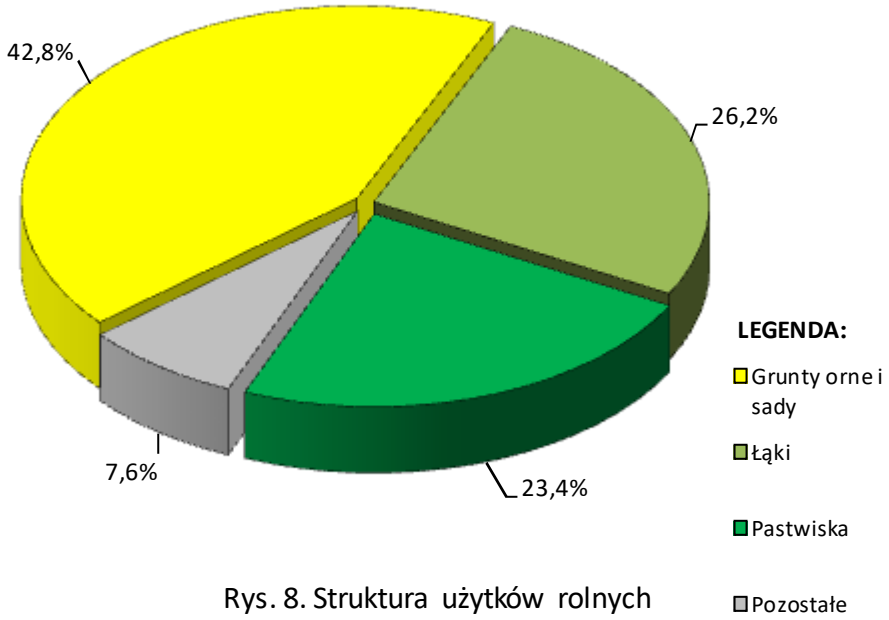

Rys. 8. Struktura użytków rolnych

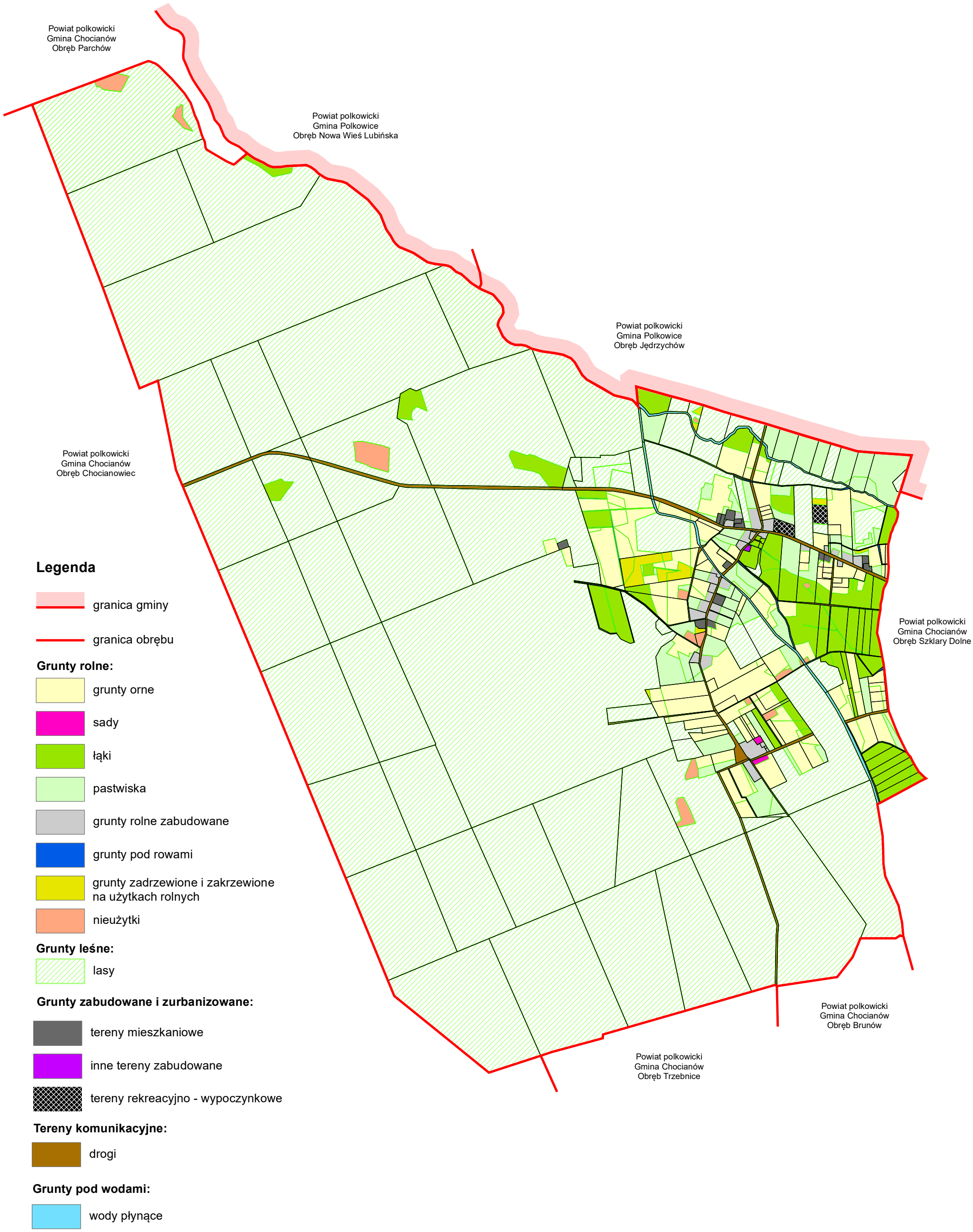

Rys. 9. Studium zagospodarowania gruntów według ewidencji gruntów i budynków

Na powierzchni ok. 13 ha zaobserwowano również proces odwrotny, tj. zaorywanie użytków zielonych i zamianę ich na grunty orne. Jednak ogólny bilans użytków rolnych jest korzystny ze względu na wzrost powierzchni zajętej przez łąki i pastwiska, co jest wynikiem dostosowania sposobu użytkowania do warunków naturalnych. Powyższe zmiany w sposobie użytkowania gruntów zaszły głównie na gruntach osób fizycznych (tab. 5).

W trakcie inwentaryzacji terenowej stwierdzono również, że zadarnionych zostało 1,85 ha zadrzewień na gruntach rolnych (głównie na gruntach osób fizycznych) oraz 1,37 ha dróg wewnętrznych należących do Gminy Chocianów. Na niewielkich powierzchniach doszło również do innych zmian w sposobie użytkowania gruntów, tj. likwidacja rowów melioracyjnych, zakrzaczenie dróg wewnętrznych, powstanie wód stojących i użytkowanie gruntów rolnych i leśnych jako drogi wewnętrznej (tab. 4, rys. 10).

Biorąc pod uwagę wszystkie zaobserwowane zmiany w sposobie użytkowania gruntów, największe zmiany w strukturze użytków gruntowych dotyczą powierzchni gruntów ornych, która zmalała o 1,4% w stosunku do danych ewidencji gruntów i budynków (tab. 6).

Wzrosła natomiast powierzchnia użytków zielonych – o 0,3%, a także gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na użytkach rolnych – o 1,1%. Nieznaczne zmiany zaszły również w powierzchni dróg oraz wód stojących.

Powyższe zmiany nie wpłynęła na zamianę kierunku użytkowania ziemi oraz produkcji rolniczej.

4. 3. STRUKTURA WŁADANIA GRUNTAMI

4. 3. 1. Struktura władania gruntami

W strukturze władania gruntami dominuje sektor publiczny (85,6%), w którym największy udział mają grunty PGL LP – 82,8% (1 189,52 ha) (tab. 7). Pozostałe grunty w tym sektorze należą głównie do Gminy Chocianów – 1,1% (15,61 ha), a także KOWR (8,18 ha), Starosty Polkowickiego (6,26 ha), Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (rzeki Szprotawa i Zielenica o pow. 4,72 ha) oraz Zarządu Dróg Powiatowych (droga powiatowa nr 1219D o pow. 5,95 ha).

Zmiany w sposobie użytkowania gruntów

Tabela 4

Lp.	Rodzaj zmiany użytkowania	Jedn.	Grunty orne					Łąki				Pastwiska				Zadrzewienia	Lasy	Drogi	Rowy melioracyjne	Ogółem
			IVa	IVb	V	VI	razem	IV	V	VI	razem	IV	V	VI	razem	Lzr	Ls	dr	W	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.
1.	Grunty odłogowane (zadrzewione)	ha	-	1,73	3,61	4,01	**9,35**	0,26	0,13	1,28	**1,67**	-	2,71	2,26	**4,97**	-	-	-	-	**15,99**
		%	-	10,8	22,6	25,1	**58,5**	1,6	0,8	8,0	**10,4**	-	17,0	14,1	**31,1**	-	-	-	-	100,0
2.	Użytki zielone zaorane	ha	-	-	-	-	**-**	1,01	3,32	1,33	**5,66**	1,34	4,83	0,95	**7,12**	-	-	-	-	**12,78**
		%	-	-	-	-	**-**	7,9	26,0	10,4	**44,3**	10,5	37,8	7,4	**55,7**	-	-	-	-	100,0
3.	Zadrzewienia zadarnione	ha	-	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**	1,85	-	-	-	**1,85**
		%	-	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**	100,0	-	-		100,0
4.	Grunty orne zadarnione	ha	0,23	0,93	16,22	4,44	**21,82**	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**	-	-	-	-	**21,82**
		%	1,1	4,3	74,3	20,3	**100,0**	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**	-	-	-	-	100,0
5.	Użytki rolne i leśne użytkowane jako droga	ha	0,04	-	0,01	0,04	**0,09**	0,05	0,03	0,08	**0,16**	-	0,06	-	**0,06**	-	0,25	-	-	**0,56**
		%	7,1	-	1,8	7,1	**16,0**	8,9	5,4	14,3	**28,6**	-	10,7	-	**10,7**	-	44,7	-	-	100,0
6.	Drogi zadarnione	ha	-	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**	-	-	1,37	-	**1,37**
		%	-	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**	-	-	100,0	-	100,0
7.	Drogi zakrzaczone	ha	-	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**	-	-	0,64	-	**0,64**
		%	-	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**	-	-	100,0	-	100,0
8.	Użytki rolne użytkowane jako wody stojące	ha	-	-	-	-	**-**	0,34	-	0,04	**0,38**	-	0,08	-	**0,08**	-	-	-	-	**0,46**
		%	-	-	-	-	**-**	73,9	-	8,7	**82,6**	-	17,4	-	**17,4**	-	-	-	-	100,0
9.	Rowy melioracyjne zlikwidowane	ha	-	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**	-	-	-	0,10	**0,10**
		%	-	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**	-	-	-	100,0	100,0
Ogółem		ha	**0,27**	**2,66**	**19,84**	**8,49**	**31,26**	**1,66**	**3,48**	**2,73**	**7,87**	**1,34**	**7,68**	**3,21**	**12,23**	**1,85**	**0,25**	**2,01**	**0,10**	**55,57**
		%	0,5	4,8	35,7	15,3	**56,3**	3,0	6,3	4,9	**14,2**	2,4	13,8	5,8	**22,0**	**3,3**	**0,4**	**3,6**	**0,2**	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r.oraz inwentaryzacji terenowej (listopad 2018 r.).

Zmiany w sposobie użytkowania gruntów wg stanu własności

Tabela 5

Lp.	Właściciel/Władający		Rodzaj zmian w sposobie użytkowania gruntów																			
			Ogółem		w tym																	
					grunty odłogowane		użytki zielone zaorane		grunty orne i zadrzewienia zadarnione		grunty orne użytkowane jako droga		grunty leśne użytkowane jako droga		drogi zadarnione		drogi zakrzaczone		wody stojące (oczka wodne)		rowy melioracyjne zlikwidowane	
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.
Sektor publiczny																						
1.	Skarb Państwa:	PGL LP	7,41	100,0	3,38	45,6	-	-	3,74	50,5	-	-	0,25	3,4	-	-	-	-	0,04	0,5	-	-
2.		KOWR	3,35	100,0	2,29	68,3	0,27	8,1	0,79	23,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.		Starosta polkowiski	0,10	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,10	100,0
4.	Gmina Chocianów		2,01	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,37	68,2	0,64	31,8	-	-	-	-
Razem			**12,87**	**100,0**	**5,67**	**44,1**	**0,27**	**2,1**	**4,53**	**35,2**	**-**	**-**	**0,25**	**1,9**	**1,37**	**10,6**	**0,64**	**5,0**	**0,04**	**0,3**	**0,10**	**0,8**
Sektor prywatny																						
5.	Grunty osób fizycznych:		42,70	100,0	10,32	24,2	12,51	29,3	19,14	44,8	0,31	0,73	-	-	-	-	-	-	0,42	1,0	-	-
Razem			**42,70**	**100,0**	**10,32**	**24,2**	**12,51**	**29,3**	**19,14**	**44,8**	**0,31**	**0,7**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**0,42**	**1,0**	**-**	**-**
Ogółem			**55,57**	**100,0**	**15,99**	**28,7**	**12,78**	**23,0**	**23,67**	**42,6**	**0,31**	**0,6**	**0,25**	**0,4**	**1,37**	**2,5**	**0,64**	**1,2**	**0,46**	**0,8**	**0,10**	**0,2**

Źródło: Opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r. oraz inwentaryzacji terenowej (listopad 2018 r.).

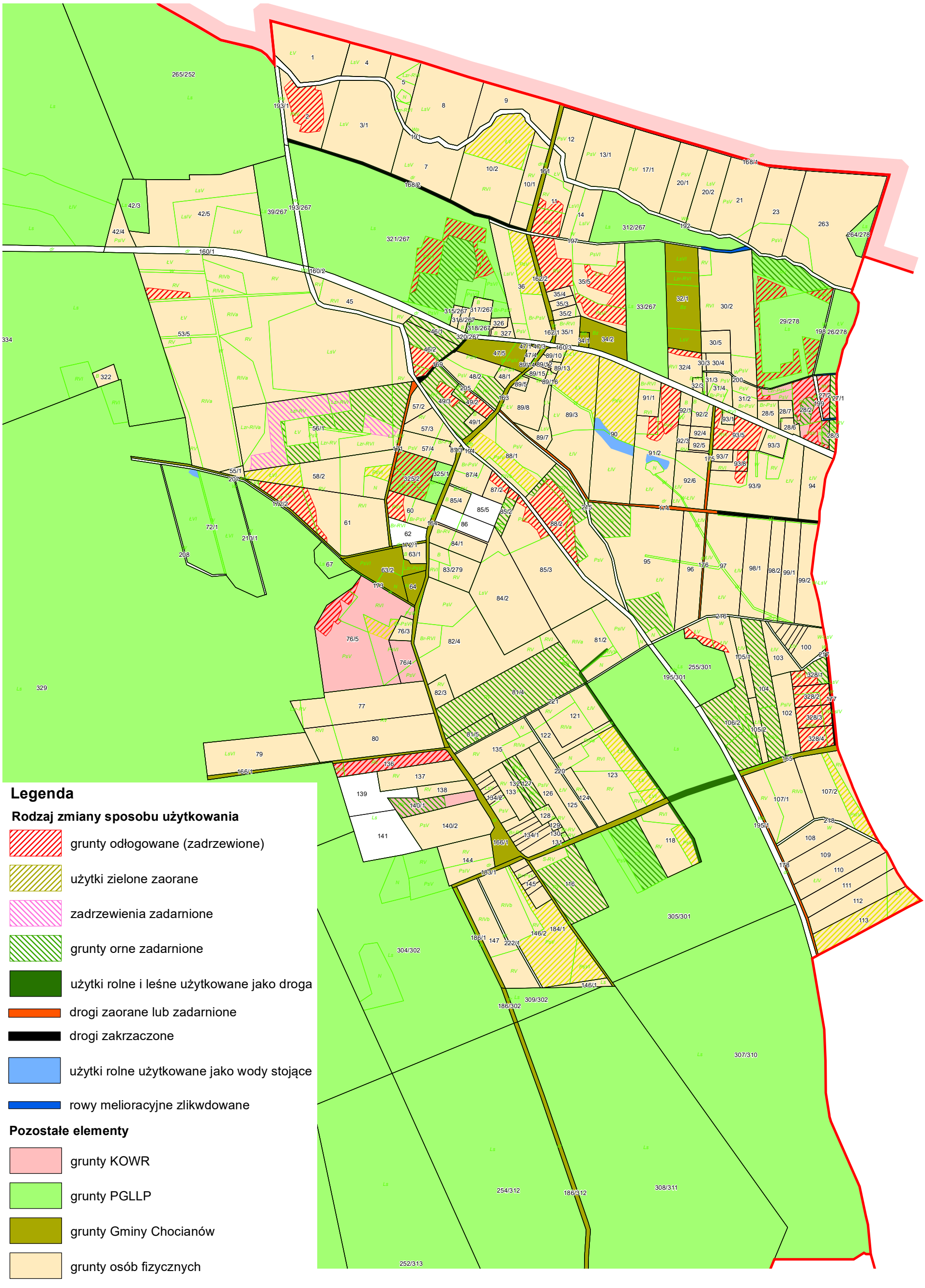

Rys. 10. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów

Dynamika zmian w strukturze użytków gruntowych wynikająca z aktualnego sposobu ich użytkowania

Tabela 6

Lp.	Rodzaj użytku	Powierzchnia użytku w obrębie wg ewidencji gruntów		Powierzchnia użytku w obrębie wg sposobu użytkowania		Dynamika zmian
		ha	%	ha	%	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
GRUNTY ROLNE		**216,04**	**15,1**	**217,28**	**15,1**	**0,0**
1.	**Użytki rolne**	**207,91**	**14,5**	**209,15**	**14,5**	**0,0**
a.	grunty orne	88,21	6,2	69,81	4,8	**-1,4**
b.	sady	0,36	0,0	0,36	0,0	**0,0**
c.	użytki zielone (łąki i pastwiska)	103,21	7,2	108,17	7,5	**0,3**
d.	grunty rolne zabudowane	7,96	0,6	7,96	0,6	**0,0**
e.	grunty pod stawami	-	-	-	-	**-**
f.	grunty pod rowami	3,45	0,2	3,35	0,2	**0,0**
g.	grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	4,72	0,3	19,50	1,4	**1,1**
2.	**nieużytki**	**8,13**	**0,6**	**8,13**	**0,6**	**0,0**
GRUNTY LEŚNE		**1 196,03**	**83,2**	**1 195,78**	**83,2**	**0,0**
1.	lasy	1 196,03	83,2	1 195,78	83,2	**0,0**
2.	grunty zadrzewione i zakrzewione	-	-	-	-	**-**
GRUNTY ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE		**4,17**	**0,3**	**4,17**	**0,3**	**0,0**
1.	tereny mieszkaniowe	2,36	0,2	2,36	0,2	**0,0**
2.	tereny przemysłowe	-	-	-	-	**-**
3.	inne tereny zabudowane	0,09	0,0	0,09	0,0	**0,0**
4.	zurbanizowane tereny zabudowane lub w trakcie zabudowy	-	-	-	-	**-**
5.	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	1,72	0,1	1,72	0,1	**0,0**
6.	użytki kopalne	-	-	-	-	**-**
TERENY KOMUNIKACYJNE		**15,88**	**1,1**	**14,43**	**1,0**	**-0,1**
1.	drogi	15,88	1,1	14,43	1,0	**-0,1**
2.	tereny kolejowe	-	-	-	-	**-**
GRUNTY POD WODAMI		**4,74**	**0,3**	**5,20**	**0,4**	**0,1**
1.	wody płynące	4,74	0,3	4,74	0,3	**0,0**
2.	wody stojące	-	-	0,46	0,1	**0,1**
Ogółem		**1 436,86**	**100,0**	**1 436,86**	**100,0**	**0,0**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r. oraz inwentaryzacji terenowej (listopad 2018 r.)

W sektorze prywatnym dominuje własność gospodarstw rolnych, których udział w ogólnej powierzchni gruntów wynosi 13,4% (191,98 ha). Pozostałe grunty należą do właścicieli nieruchomości do 1 ha (14,21 ha) oraz parafii rzymsko-katolickiej (rys. 11).

4. 3. 2. Struktura władania użytkami rolnymi

We władaniu użytkami rolnymi dominuje sektor prywatny, którego grunty zajmują powierzchnię 170,02 ha, tj. 81,8%. Przeważa własność prywatnych gospodarstw rolnych – 156,51 ha, natomiast pozostała część gruntów należy do nieruchomości do 1 ha oraz parafii rzymsko-katolickiej (tab. 7).

W sektorze publicznym, w którego władaniu jest zaledwie 37,89 ha użytków rolnych (18,2%), największą powierzchnią dysponuje PGLLP (23,91 ha), natomiast w zasobie KOWR znajduje się 8,18 ha użytków rolnych w większości wydzierżawianych (tab. 8).

Pozostałe użytki rolne znajdują się w zarządzie Starosty Polkowickiego (3,58 ha) oraz Gminy Chocianów – 2,22 ha.

4. 4. STRUKTURA GOSPODARSTW PRYWATNYCH

4. 4. 1. Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych

Według danych ewidencji gruntów i budynków na terenie obrębu funkcjonują 24 gospodarstwa rolne o łącznej powierzchni 191,98 ha (według gruntów własnych). Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 7,80 ha. Szczegółową charakterystykę wszystkich gospodarstw rolnych przedstawiono w tabeli 9, natomiast rozłóg ich gruntów na rysunku 12.

Analiza struktury ilościowej i obszarowej gospodarstw rolnych pozwoliła na wyróżnienie trzech podstawowych grup gospodarstw:

- małe (poniżej 5 ha)– 14 gosp. (58,4%), pow. 38,12 ha (19,9%),
- średnie (5,00-14,99 ha)– 8 gosp. (33,3%), pow. 78,81 ha (41,0%),
- duże (15,00 do 49,99 ha)– 2 gosp.(8,3%), pow. 75,05 ha (39,1%).

Struktura władania gruntami i użytkami rolnymi

Tabela 7

Lp.	Właściciel/Władający		Powierzchnia gruntów ogółem		Powierzchnia użytków rolnych									
					Razem		grunty orne	sady	łąki	pastwiska	grunty rolne zabudowane	grunty pod stawami	grunty pod rowami	grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych
			ha	%	ha	%	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Sektor publiczny														
1.	Skarb Państwa	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Polskie (PGL LP)	1 189,52	82,8	23,91	11,5	6,81	-	12,76	3,52	0,74	-	0,08	-
2.		Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR)	8,18	0,6	8,18	3,9	3,75	-	0,15	4,16	-	-	-	0,12
3.		Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGWWP)	4,72	0,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.		Starosta Polkowicki	6,26	0,4	3,58	1,7	-	-	-	0,79	0,28	-	2,51	-
5.	Powiat polkowicki - Zarząd Dróg Powiatowych		5,95	0,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Gmina Chocianów		15,61	1,1	2,22	1,1	-	-	-	1,30	0,55	-	-	0,37
Razem			**1 230,24**	**85,6**	**37,89**	**18,2**	**10,56**	**-**	**12,91**	**9,77**	**1,57**	**-**	**2,59**	**0,49**
Sektor prywatny														
7.	Grunty osób fizycznych	gospodarstw rolnych	191,98	13,4	156,51	75,3	71,89	0,36	41,89	37,22	4,32	-	0,83	-
8.		nieruchomości do 1 ha	14,21	1,0	13,08	6,3	5,76	-	0,32	1,10	1,64	-	0,03	4,23
9.	Grunty parafii rzymsko-katolickiej		0,43	0,0	0,43	0,2	-	-	-	-	0,43	-	-	-
Razem			**206,62**	**14,4**	**170,02**	**81,8**	**77,65**	**0,36**	**42,21**	**38,32**	**6,39**	**-**	**0,86**	**4,23**
Ogółem			**1 436,86**	**100,0**	**207,91**	**100,0**	**88,21**	**0,36**	**55,12**	**48,09**	**7,96**	**-**	**3,45**	**4,72**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r.

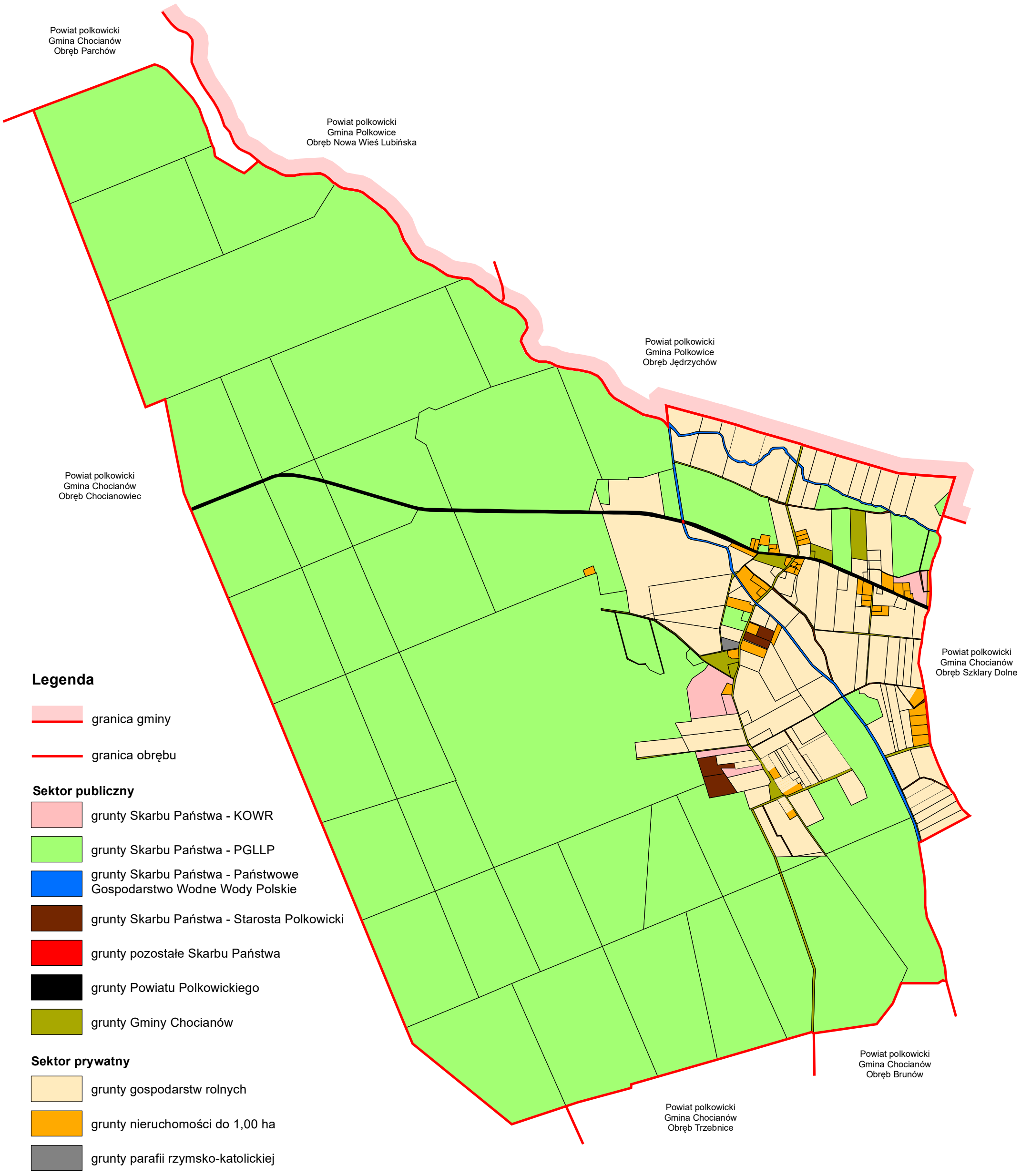

Rys. 11. Studium władania gruntami

Stan zagospodarowania gruntów Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

Tabela 8

Lp.	Numer działki ewidencyjnej	Powierzchnia działki	Stan zagospodarowania
		ha	
1.	2.	3.	4.
1.	27/2	0,30	grunty dzierżawione przez gospodarstwo nr 24
2.	28/2	1,34	
3.	76/4	0,57	
Razem 1 - 3		**2,21**	
4.	76/5	4,28	grunty dzierżawione przez gospodarstwo spoza obrębu Trzmielów
5.	100	0,15	współwłasność z osobami prywatnymi
6.	136	0,87	grunty rolne odłogowane niewydzierżawiane (zaawansowany proces sukcesji leśnej)
7.	140/1	0,67	działka użytkowana bez umowy dzierżawnej
Ogółem		**8,18**	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r. oraz danych KOWR (czerwiec 2018 r.)

Wieś Trzmielów charakteryzuje korzystna struktura obszarowa gospodarstw rolnych, w której 10 gospodarstw średnich i dużych zajmuje łącznie 80,1% powierzchni. Najliczniejszą grupę stanowią gospodarstwa małe o powierzchni 1,00 – 4,99 ha, o średniej powierzchni wynoszącej 2,72 ha. Właściciele tych gospodarstw utrzymują się z innych pozarolniczych źródeł dochodu (z tytułu zatrudnienia, świadczenia usług, renty, emerytury).

Spośród wszystkich gospodarstw rolnych w 6 występują współwłasności w udziałach. Są to (rys. 13):

- gospodarstwa nr 11, 15, 20, 21 stanowiące współwłasność czterech gospodarstw, trzech nieruchomości do 1 ha, Gminy Chocianów oraz KOWR,
- gospodarstwa nr 14 stanowiące współwłasność dwóch osób,
- gospodarstwo nr 22 – współwłasność dwóch osób w jednej działce.

Charakterystyka gospodarstw rolnych z uwzględnieniem gruntów własnych i dzierżawionych

Tabela 9

Lp.	Numer gospodarstwa (wg rysunku nr 12)	Różniczanin/Siedziba gospodarstwa poza Trzmielowem	Powierzchnia gospodarstwa wg gruntów własnych	Liczba działek w gospodarstwie wg gruntów własnych*	Powierzchnia gruntów dzierżawionych	Powierzchnia gospodarstwa z dzierżawami	Liczba działek w gospodarstwie z dzierżawami*	Uwagi
			ha		ha	ha		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
gospodarstwa rolne o powierzchni od 1,00 do 2,99 ha								
1.	gospodarstwo rolne nr 1	-	1,20	5	-	1,20	5	
2.	gospodarstwo rolne nr 2	-	1,27	3	-	1,27	3	
3.	gospodarstwo rolne nr 3	Tarnówek	1,81	1	-	1,81	1	nie posiada zaplecza gospodarskiego w Trzmielowie
4.	gospodarstwo rolne nr 4	-	1,85	3	-	1,85	3	
5.	gospodarstwo rolne nr 5	Chocianów	2,11	1	-	2,11	1	nie posiada zaplecza gospodarskiego w Trzmielowie
6.	gospodarstwo rolne nr 6	-	2,28	3	-	2,28	3	
7.	gospodarstwo rolne nr 7	-	2,40	1	-	2,40	1	
8.	gospodarstwo rolne nr 8	Szklary Dolne	2,53	1	-	2,53	1	nie posiada zaplecza gospodarskiego w Trzmielowie
9.	gospodarstwo rolne nr 9	-	2,73	2	-	2,73	2	
10.	gospodarstwo rolne nr 10	-	2,91	1	-	2,91	1	
Razem			**21,09**	**21**	**-**	**21,09**	**21**	
gospodarstwa rolne o powierzchni od 3,00 do 4,99 ha								
1.	gospodarstwo rolne nr 11	-	3,75	8	-	3,75	8	współwłasność w działkach nr: 100, 134/1, 134/2, 145
2.	gospodarstwo rolne nr 12	-	3,84	2	-	3,84	2	
3.	gospodarstwo rolne nr 13	osoba spoza Trzmielowa	-	-	4,28	4,28	1	dzierzawy z KOWR (dz.76/5)
4.	gospodarstwo rolne nr 14	-	4,55	9	-	4,55	9	współwłasność 2 osób
5.	gospodarstwo rolne nr 15	-	4,89	10	-	4,89	10	współwłasność w działkach nr: 100, 134/1, 134/2, 145
Razem			**17,03**	**29**	**-**	**21,31**	**30**	

Charakterystyka gospodarstw rolnych z uwzględnieniem gruntów własnych i dzierżawionych

Tabela 9

Lp.	Numer gospodarstwa (wg rysunku nr 12)	Różniczanin/Siedziba gospodarstwa poza Trzmielowem	Powierzchnia gospodarstwa wg gruntów własnych	Liczba działek w gospodarstwie wg gruntów własnych*	Powierzchnia gruntów dzierżawionych	Powierzchnia gospodarstwa z dzierżawami	Liczba działek w gospodarstwie z dzierżawami*	Uwagi
			ha		ha	ha		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
gospodarstwa rolne o powierzchni od 5,00 do 9,99 ha								
1.	gospodarstwo rolne nr 16	-	5,37	4	-	5,37	4	
2.	gospodarstwo rolne nr 17	Trzebnice	7,54	4	-	7,54	4	nie posiada zaplecza gospodarskiego w Trzmielowie
3.	gospodarstwo rolne nr 18	-	7,78	2	-	7,78	2	
4.	gospodarstwo rolne nr 19	Bolesławiec	8,72	3	-	8,72	3	nie posiada zaplecza gospodarskiego w Trzmielowie
5.	gospodarstwo rolne nr 20	Legnica	9,84	10	-	9,84	10	posiada zaplecze gospodarskie w Trzmielowie; współwłasność w działkach nr: 100, 134/1, 134/2, 145
Razem			**39,25**	**23**	**-**	**39,25**	**23**	
gospodarstwa rolne o powierzchni od 10,00 do 14,99 ha								
1.	gospodarstwo rolne nr 21	-	12,52	18	-	12,52	18	współwłasność w działkach nr: 100, 134/1, 134/2, 145
2.	gospodarstwo rolne nr 22	Ogrodzisko	13,32	7	-	13,32	7	posiada zaplecze gospodarskie w Trzmielowie; współwłasność w działce nr 8
3.	gospodarstwo rolne nr 23	-	13,72	10	-	13,72	10	
Razem			**39,56**	**35**	**-**	**39,56**	**35**	
gospodarstwa rolne o powierzchni od 15,00 do 19,99 ha								
Brak gospodarstw								

Charakterystyka gospodarstw rolnych z uwzględnieniem gruntów własnych i dzierżawionych

Tabela 9

Lp.	Numer gospodarstwa (wg rysunku nr 12)	Różniczanin/Siedziba gospodarstwa poza Trzmielowem	Powierzchnia gospodarstwa wg gruntów własnych	Liczba działek w gospodarstwie wg gruntów własnych*	Powierzchnia gruntów dzierżawionych	Powierzchnia gospodarstwa z dzierżawami	Liczba działek w gospodarstwie z dzierżawami*	Uwagi
			ha		ha	ha		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
gospodarstwa rolne o powierzchni od 20,00 do 49,99 ha								
1.	gospodarstwo rolne nr 24	-	27,64	13	2,21	29,85	16	dzierzawy z KOWR (dz. 27/2, 28/2, 76/4)
2.	gospodarstwo rolne nr 25	-	47,41	17	-	47,41	17	
Razem			**75,05**	**30**	**2,21**	**77,26**	**33**	
Ogółem gospodarstwa 1,00 - 49,99,00 ha			**191,98**	**138***	**2,21**	**198,47**	**142***	
				126**			**130****	

Uwaga: * Udział w działce objętej współwłasnością niemałżeńską zaliczono do każdego z gospodarstw jako jedną działkę.
** Faktyczna liczba działek w gospodarstwach.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków stan na 10.12.2018 r. oraz danych KOWR (czerwiec 2018 r.).

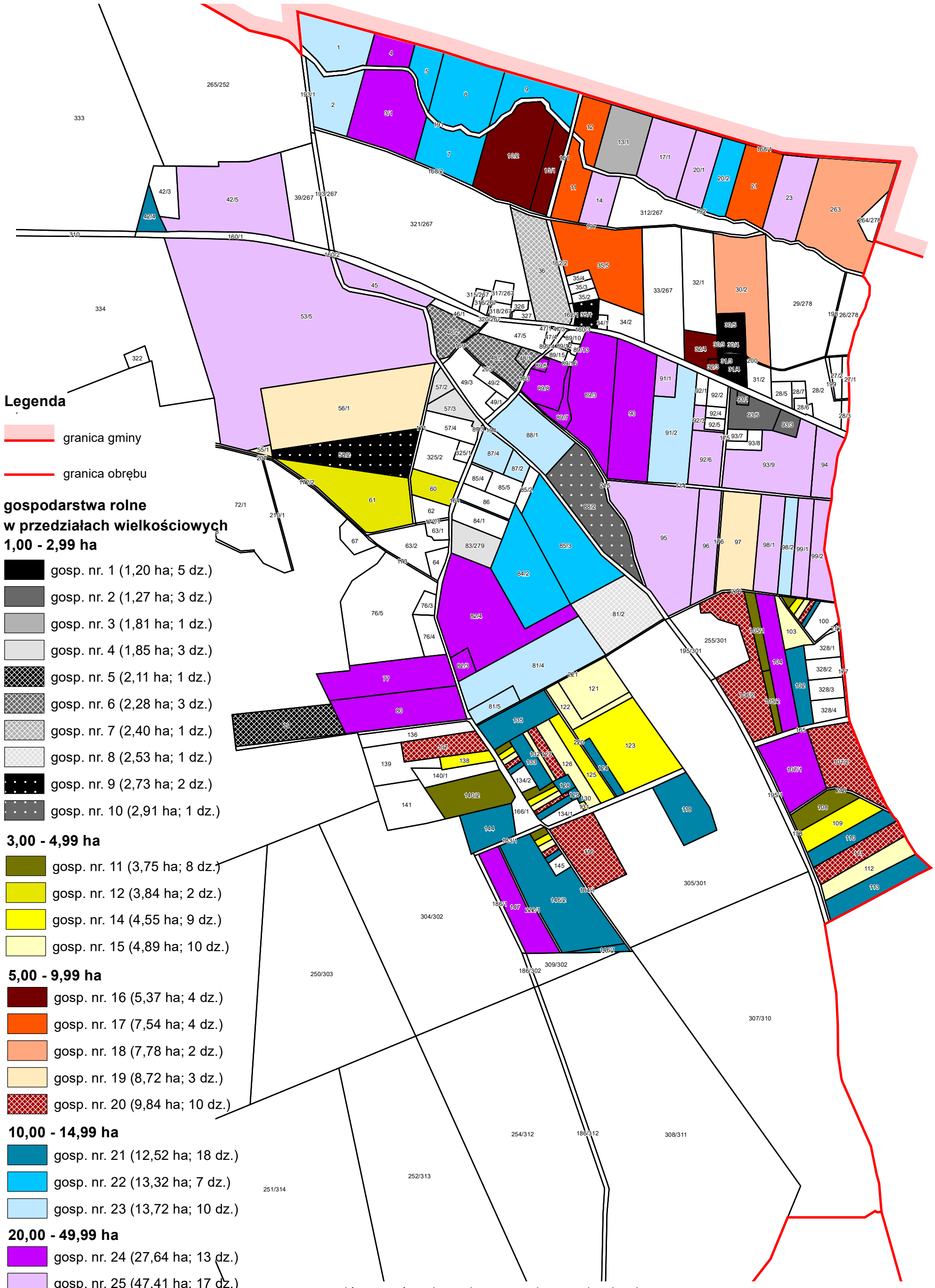

Rys. 12. Rozłóg gruntów własnych w gospodarstwach rolnych

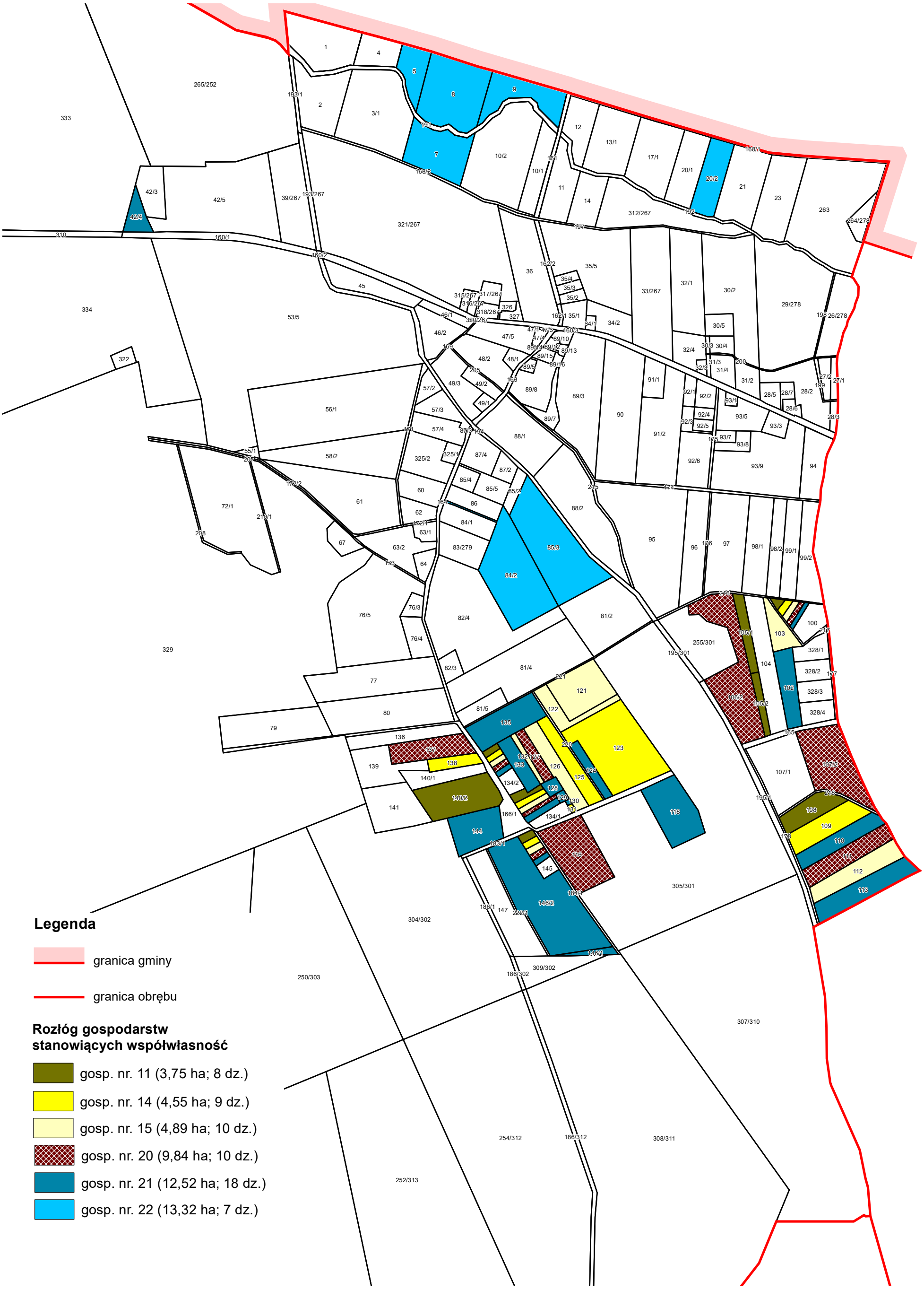

Rys. 13. Rozłóg gospodarstw stanowiących współwłasność (z wyjątkiem współwłasności małżeńskich)

Struktura obszarowa gospodarstw rolnych według gruntów własnych

Tabela 10

Lp.	Grupa obszarowa	Powierzchnia ogólna gospodarstw rolnych		Liczba gospodarstw		Średnia powierzchnia gospodarstwa
	ha	ha	%	liczba	%	ha
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	1,00 - 2,99	21,09	11,0	10	41,7	**2,11**
2.	3,00 - 4,99	17,03	8,9	4	16,7	**4,26**
3.	5,00 - 9,99	39,25	20,4	5	20,8	**7,85**
4.	10,00 - 14,99	39,56	20,6	3	12,5	**13,19**
5.	15,00 - 19,99	-	-	-	-	**-**
6.	20,00 - 49,99	75,05	39,1	2	8,3	**37,53**
Ogółem		**191,98**	**100,0**	**24**	**100,0**	**7,80**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r.

4. 4. 2. Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych

Biorąc pod uwagę grunty własne gospodarstw rolnych, rzeczywista liczba działek będąca w posiadaniu 24 gospodarstw rolnych wynosi 126. Średnio na jedno gospodarstwo rolne przypada 5,3 działki o średniej powierzchni 1,52 ha. Oba wymienione wskaźniki wzrastają wraz ze wzrostem powierzchni gospodarstw i koncentracją ziemi (tab. 11).

Przeprowadzona analiza rozłogu gruntów w gospodarstwach rolnych wykazała, że najmniej korzystny rozłóg posiadają gospodarstwa z grup obszarowych 10,00 – 14,99 h oraz 20,00 – 49,99 ha. Działki rolne w tych gospodarstwach są od siebie oddalone, co utrudnia prowadzenie prac polowych i zwiększa koszty. W związku z tym wskazane byłoby dokonanie wymiany gruntów pomiędzy niektórymi właścicielami gospodarstw rolnych.

Duży wpływ na opłacalność produkcji rolniczej mają kształt i wielkość działki. Przyjmuje się, że działki powinny mieć kształt zbliżony do prostokątów lub trapezów prostokątnych, natomiast najmniej korzystny jest kształt trójkątny i klinowaty. Istotnym czynnikiem jest również stopień wydłużenia działki, który w zależności od rodzaju uprawy powinien mieścić się w przedziale od 1:3 do 1:10. Na gruntach rolnych Trzmielowa znajdują się działki zarówno nadmiernie wydłużone, jak i o kształtach niekorzystnych do uprawy (rys. 14), ale jest ich stosunkowo niewiele.

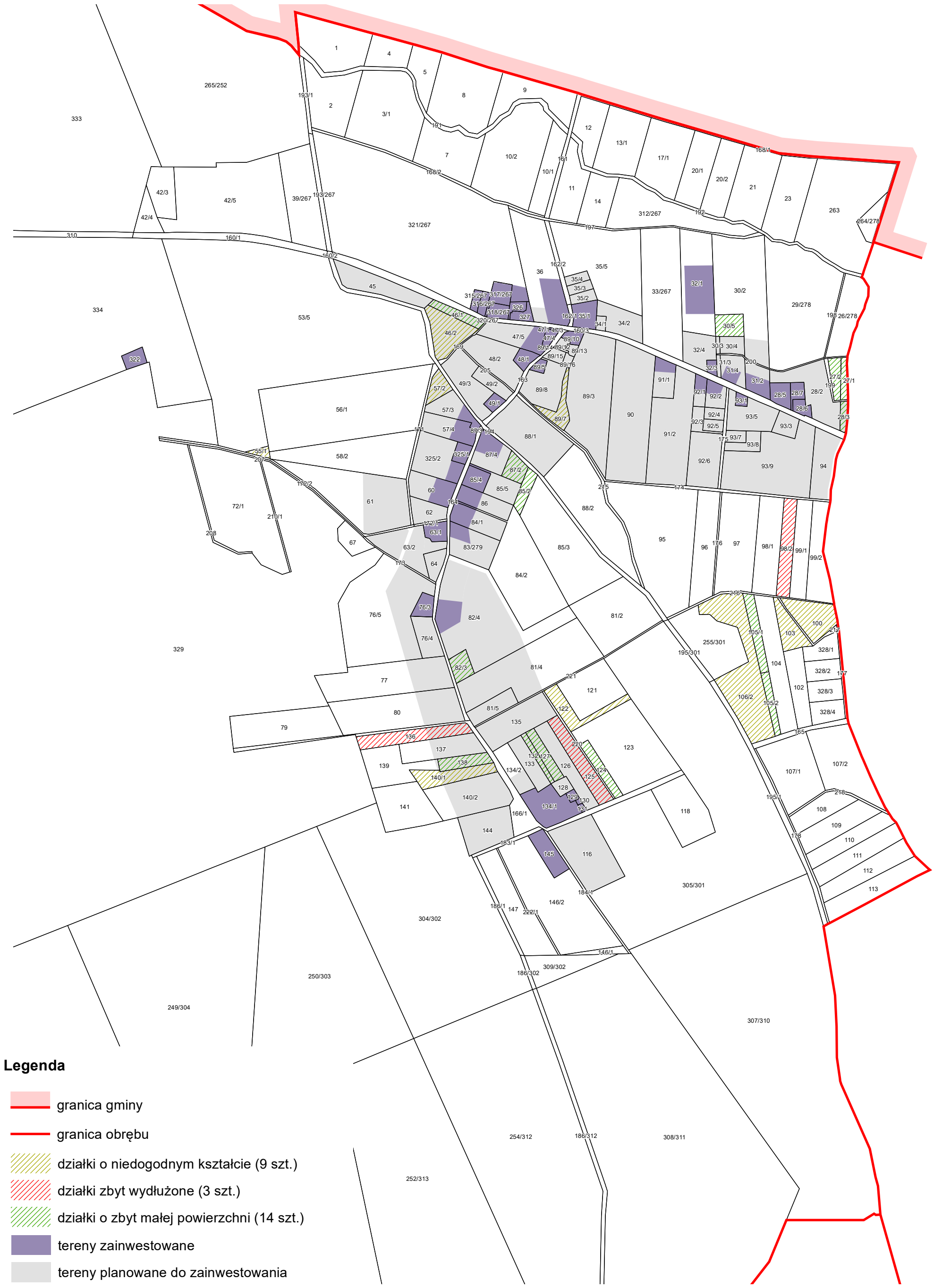

Rys. 14. Działki rolne o kształtach i wielkości niedogodnej do uprawy

Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych według gruntów własnych

Tabela 11

Lp.	Grupa obszarowa	Powierzchnia ogólna gospodarstw rolnych	Liczba gospodarstw	Liczba działek	Średnia powierzchnia działki	Średnia liczba działek w gospodarstwie
	ha	ha			ha	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	1,00 - 2,99	21,09	10	21	**1,00**	**2,1**
2.	3,00 - 4,99	17,03	4	29	**0,59**	**7,3**
3.	5,00 - 9,99	39,25	5	23	**1,71**	**4,6**
4.	10,00 - 14,99	39,56	3	35	**1,13**	**11,7**
5.	15,00 - 19,99	-	-	-	**-**	**-**
6.	20,00 - 49,99	75,05	2	30	**2,50**	**15,0**
Ogółem		**191,98**	**24**	**126**	**1,52**	**5,3**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r.

4. 4. 3. Grunty różniczan

W oparciu o grunty własne ustalono, że 5 właścicieli gospodarstw rolnych nie posiada zaplecza gospodarskiego w Trzmielowie, a swoje siedziby gospodarstw mają położone w i innych miejscowościach. Są to tzw. różniczanie wewnętrzni. Rozłóg ich gruntów przedstawiono na rysunku 15.

Różniczanie wewnętrzni posiadają łącznie 45,87 ha gruntów położonych na terenie Trzmielowa, a siedziby ich gospodarstw są następujące (tab. 9):

- gmina Chocianów – miasto Chocianów: gosp. nr 5, powierzchnia 2,11 ha,
  Szklary Dolne: gosp. nr 8, powierzchnia 2,53 ha,
  Trzebnice: gosp. nr 17, powierzchnia 7,54 ha,
- gmina Polkowice – Tarnówek: gosp. nr 3, powierzchnia 1,81 ha,
- miasto Bolesławiec: gosp. nr 19, powierzchnia 8,72 ha.

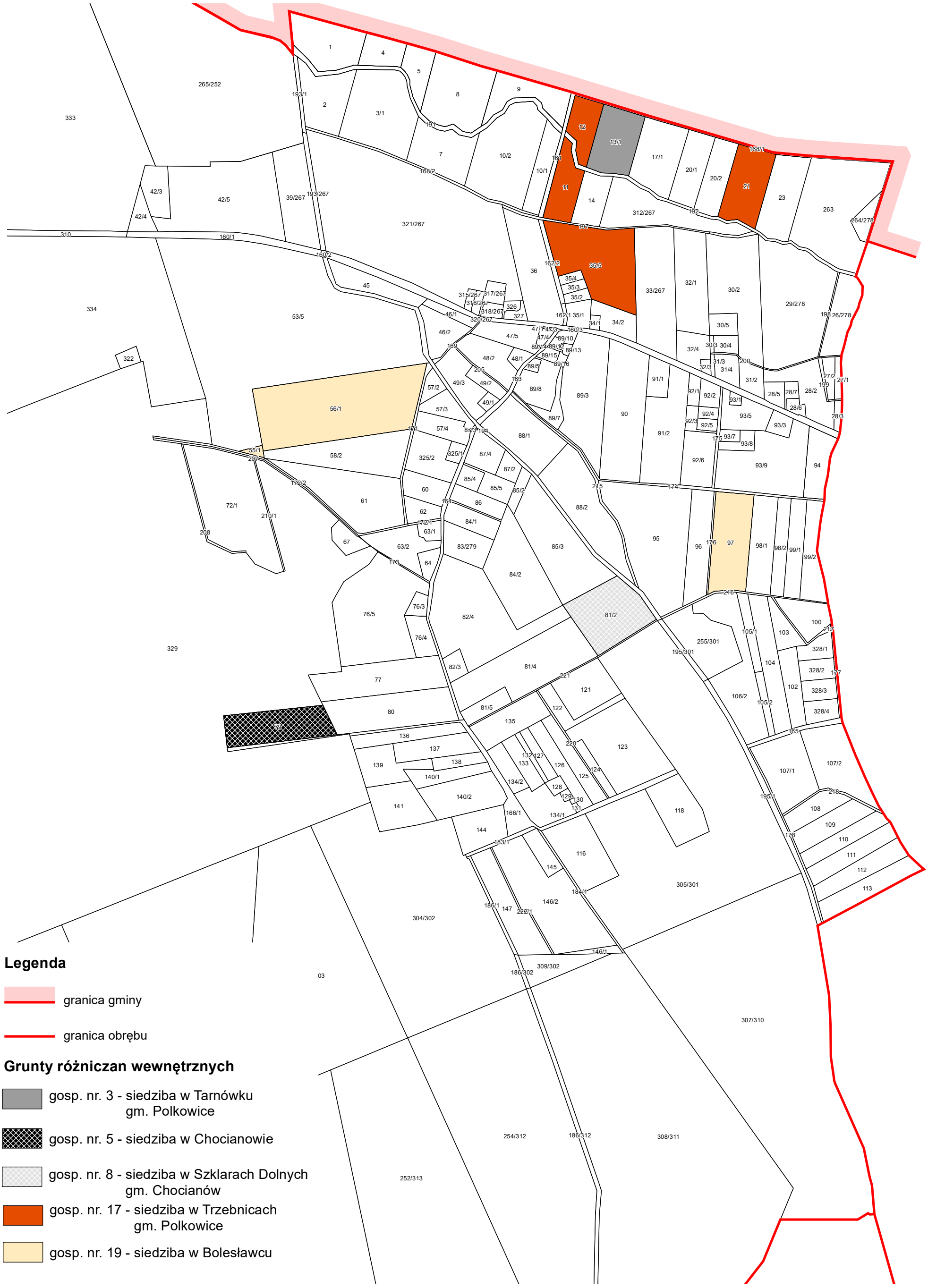

Rys. 15. Rozłóg gruntów różniczan wewnętrznych

4. 5. STRUKTURA GRUNTÓW DZIERŻAWIONYCH

Na terenie obrębu powierzchnia gruntów rolnych objętych umowami dzierżawnymi wynosi 6,49 ha. Są to grunty znajdujące się w zasobie KOWR (działki ewidencyjne nr: 27/2, 28/2, 76/4, 76/5), z których 2,21 ha dzierżawi gospodarstwo nr 24 z Trzmielowa, a 4,28 ha – osoba spoza obrębu Trzmielów (tab. 8).

Dzierżawa gruntów nie wpływa znacząco na strukturę ilościową i obszarową gospodarstw rolnych. Dzierżawy powodują wzrost liczby gospodarstw rolnych z 24 do 25 oraz wzrost ich ogólnej powierzchni do 198,47 ha (tab. 12). Średnia powierzchnia gospodarstwa wzrasta nieznacznie z 7,80 ha do 7,94 ha. Grunty dzierżawione nie wpływają znacząco na średnią liczbę i powierzchnię działek w gospodarstwach rolnych (tab. 13).

Struktura obszarowa gospodarstw rolnych według gruntów własnych i dzierżawionych

Tabela 12

Lp.	Grupa obszarowa	Powierzchnia ogólna gospodarstw rolnych		Liczba gospodarstw		Średnia powierzchnia gospodarstwa
	ha	ha	%	liczba	%	ha
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	1,00 - 2,99	21,09	10,6	10	40,0	**2,11**
2.	3,00 - 4,99	21,31	10,8	5	20,0	**4,26**
3.	5,00 - 9,99	39,25	19,8	5	20,0	**7,85**
4.	10,00 - 14,99	39,56	19,9	3	12,0	**13,19**
5.	15,00 - 19,99	-	-	-	-	**-**
6.	20,00 - 49,99	77,26	38,9	2	8,0	**38,63**
Ogółem		**198,47**	**100,0**	**25**	**100,0**	**7,94**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r. oraz danych KOWR (czerwiec 2018 r.).

Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych według gruntów własnych i dzierżawionych

Tabela 13

Lp.	Grupa obszarowa	Powierzchnia ogólna gospodarstw rolnych	Liczba gospodarstw	Liczba działek	Średnia powierzchnia działki	Średnia liczba działek w gospodarstwie
	ha	ha			ha	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	1,00 - 2,99	21,09	10	21	**1,00**	**2,1**
2.	3,00 - 4,99	21,31	5	30	**0,71**	**6,0**
3.	5,00 - 9,99	39,25	5	23	**1,71**	**4,6**
4.	10,00 - 14,99	39,56	3	35	**1,13**	**11,7**
5.	15,00 - 19,99	-	-	-	**-**	**-**
6.	20,00 - 49,99	77,26	2	33	**2,34**	**16,5**
Ogółem		**198,47**	**25**	**130**	**1,53**	**5,2**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r. oraz danych KOWR (czerwiec 2018 r.).

5. PRODUKCJA ROLNICZA

5. 1. PRODUKCJA ROŚLINNA

Produkcja roślinna prowadzona jest ogółem na powierzchni ok. 70 ha. W strukturze zasiewów przeważają zboża zajmując blisko 88,6% powierzchni zasiewów, w tym największe powierzchnie obsiewane są żytem (ok. 25 ha). Z innych roślin zbożowych uprawiane są również: jęczmień (ok. 15 ha), pszenica (ok. 15 ha) i gryka (ok. 7 ha). Oprócz zbóż około 6,5 ha zajmują rośliny pastewne. Pozostałe grunty orne zajęte są pod uprawę roślin okopowych - ziemniaki (ok. 0,5 ha) oraz warzyw (ok. 1 ha) na potrzeby własne).

Osiągane plony powyższych roślin kształtują się na średnim poziomie, na co wpływ ma przede wszystkim średnia jakość środowiska glebowego i warunków agroklimatycznych tego terenu. Średnie plony podstawowych roślin uprawnych z ostatnich trzech lat przedstawiają się następująco: żyto – 30 dt/ha, pszenica – 30 dt/ha, jęczmień – 35 dt/ha, gryka – 35 dt/ha, ziemniaki – 200 dt/ha.

5. 2. PRODUKCJA ZWIERZĘCA

Na terenie Trzmielowa produkcja zwierzęca prowadzona jest na bardzo niskim poziomie wynoszącym 1,8 DJP/100 ha UR. Podstawowym kierunkiem produkcji zwierzęcej jest hodowla bydła (fot. 13), którego obsada wynosi 3,6 DJP/100 ha UR (ok. 18 szt.). Hodowlą tą zajmuje się jedno gospodarstwo (nr 24).

Ponadto na własne potrzeby prowadzona jest hodowla drobiu (łącznie ok. 40 szt.), a także funkcjonują trzy niewielkie pasieki (fot. 12).

Fot. 12. Pasieka w Trzmielowie (fot. autora)

Fot. 13. Wypas bydła mlecznego (fot. autora)

5. 3. OBSŁUGA ROLNICTWA

5. 3. 1. Wyposażenie gospodarstw rolnych w sprzęt mechaniczny

Wyposażenie w sprzęt mechaniczny jest wystarczające, ogółem właściciele gospodarstwa posiadają 11 ciągników o mocy od 30 do 120 KM oraz 1 kombajn zbożowy. Średnio na 1 ciągnik przeliczeniowy przypada 6,8 hektara użytków rolnych, natomiast średnio 1 kombajn zbożowy obsługuje ok. 88 ha gruntów ornych.

5. 3. 2. Podmioty obsługujące rolnictwo

Wieś Trzmielów obsługiwana jest przez następujące punkty produkcyjne i obsługi rolnictwa:

- punkty skupu zbóż: Żabice (HODROL Sp. z o.o.),
- skup bydła: różni odbiorcy skupują bydło na miejscu od hodowcy,

- punkty zaopatrzenia w środki do produkcji rolnej, w tym pasze, materiał siewny, środki ochrony roślin: Chojnów, Rudna, handel obwoźny,
- naprawa sprzętu rolniczego: we własnym zakresie,
- punkty weterynaryjne: Chocianów, Polkowice, Lubin, Rudna.

Administracyjna obsług rolnictwa prowadzona jest przez Biuro Powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Polkowicach.

6. INFRASTRUKTURA OBSZARÓW WIEJSKICH

6. 1. WYPOSAŻENIE ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ

6. 1. 1. Cieki naturalne

Przez teren obrębu Trzmielów przebiegają dwa cieki naturalne: Szprotawa i Zielenica. Ich długości w granicach obrębu wynoszą odpowiednio 2,70 km i 1,74 km (tab. 14). Oba cieki nie były regulowane i charakteryzują się naturalną linią brzegu. Zielenica poddana została pracom konserwacyjnym jesienią 2018 r. (fot. i obecnie znajduje się w dobrym stanie technicznym. Z kolei rzeka Szprotawa charakteryzuje się bardzo niskim przepływem w porze bezdeszczowej, a latach bardzo suchych bywa, że jej koryto wysycha zupełnie (przykład 2018 r.). Jedną z przyczyn tego zjawiska może być zbyt duże wypłycenie koryta, wynikające z braku prowadzenia regularnych prac konserwacyjnych.

Rzeka Szprotawa sklasyfikowana jako woda płynąca zajmuje powierzchnię 3,06 ha, natomiast Zieleniaca – 1,69 ha. Oba cieki na przeważającym odcinku znajdują się w zarządzie Marszałka Województwa Dolnośląskiego (tab. 14, rys. 16). Ten stan władania wymaga uregulowania, w związku z wejściem w życie nowej ustawy Prawo wodne.

Ponadto odcinek Szprotawy biegnący w działce ewidencyjnej 160/2 należy do Skarbu Państwa, natomiast część cieku Zielenica nie została wydzielona z działki ewidencyjnej nr 161 i jest własnością Gminy Chocianów. Oba cieki wymagają zatem uregulowania stanu prawnego.

Fot. 14. Rzeka Zielenica po pracach konserwacyjnych przeprowadzonych jesienią 2019 r. (fot. autora)

6. 1. 2. Urządzenia melioracji wodnych

Na terenie obrębu Trzmielów na urządzenia melioracji wodnych składają się (tab. 14, rys. 17):

- rowy melioracyjne wydzielone jako działki ewidencyjne o łącznej długości 5,55 km i powierzchni 2,51 ha; rowy te stanowią własność Skarbu Państwa, a zarządza nimi Starosta Polkowicki;
- rowy melioracyjne wydzielone jako użytek w działce ewidencyjnej o łącznej długości 2,95 km i powierzchni 0,94 ha; w większości należą do osób fizycznych, jedynie rów w działce nr 72/1 należy do PGLLP;
- zdrenowanie na powierzchni ok. 28 ha; według danych PGW Wody Polskie, obecna drenarka pochodzi sprzed 1945 r., po wojnie nie były wykonywane nowe inwestycje, a jedynie dokonywano bieżących napraw istniejącej sieci;
- oczka wodne położone na działkach: 72/1, 166/1, 121, 90, 91/2, 30/2 i 28/2; pełnią one funkcje małej retencji oraz przyrodnicze, tworząc dogodne siedliska dla lokalnej fauny i flory.

Charakterystyka wód płynących i rowów melioracyjnych na terenie wsi Trzmielów

Tabela 14

Lp.	Numer działki ewidencyjnej	Długość odcinka rzeki/rowu melioracyjnego	Powierzchnia działki ewidencyjnej	Stan techniczny cieku/rowu	Właściciel/ Władający	Rodzaj władania
		km	ha			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Cieki naturalne						
Szprotawa						
1.	195/1	0,68	0,83	zły, ciek nie uregulowany, wypłycony	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	trwały zarząd
2.	195/301	0,19	0,26			
3.	194	1,31	1,40			
4.	160/2	0,02	0,02		Skarb Państwa	własność
5.	193/267	0,30	0,26		Marszałek Województwa Dolnośląskiego	trwały zarząd
6.	193/1	0,20	0,29			
Razem		**2,70**	**3,06**			
Zielenica						
1.	192	0,87	0,85	ciek poddany konserwacji, stan dobry	Marszałek Województwa Dolnośląskiego	trwały zarząd
2.	161	0,01	0,01		Gmina Chocianów	własność
3.	191	0,86	0,83		Marszałek Województwa Dolnośląskiego	trwały zarząd
Razem		**1,74**	**1,69**			
Ogółem cieki naturalne		**4,44**	**4,75**			
Rowy melioracyjne wydzielone jako działka ewidencyjna						
1.	197	0,53	0,63	zły	Starosta polkowicki	gospodarowanie zasobem nieruchomości Skarbu Państwa
2.		0,12	0,08	zaorany		
3.	198	0,22	0,07	zły		
4.	199	0,11	0,03	zły		
5.		0,04	0,01	zaradniony		
6.	200	0,30	0,17	zły		
7.		0,05	0,01	zadarniony		
8.	205	0,18	0,09	zły		
9.	207	0,59	0,18	zły		
10.	208	0,36	0,11	zły		
11.	210/1	0,29	0,09	zły		
12.	215	0,61	0,29	zły		
13.	216	0,44	0,13	zły		
14.	217	0,22	0,04	zły		
15.	218	0,29	0,08	zły		
16.	220	0,33	0,19	zły		
17.	221	0,55	0,16	zły		
18.	222/1	0,32	0,15	zły		
Razem		**5,55**	**2,51**			

Charakterystyka wód płynących i rowów melioracyjnych na terenie wsi Trzmielów

Tabela 14

Lp.	Numer działki ewidencyjnej	Długość odcinka rzeki/rowu melioracyjnego	Powierzchnia działki ewidencyjnej	Stan techniczny cieku/rowu	Właściciel/ Władający	Rodzaj władania
		km	ha			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Rowy melioracyjne wydzielone jako użytek w działce ewidencyjnej						
1.	72/1	0,26	0,08	zły	PGLLP	trwały zarząd
2.	31/3	0,06	0,06	zły	osoba fizyczna	własność
3.	53/5	1,12	0,30	zły		
4.	56/1	0,15	0,04	zły		
5.	89/15	0,05	0,02	zły		
6.	89/16	0,02	0,01	zły		
7.	89/3	0,15	0,05	zły		
8.	91/2	0,06	0,02	zły		
9.	92/6	0,06	0,02	zły		
10.	93/9	0,18	0,08	zły		
11.	95	0,09	0,03	zły		
12.	96	0,13	0,04	zły		
13.	97	0,27	0,08	zły		
14.	98/1	0,14	0,04	zły		
15.	98/2	0,09	0,03	zły		
16.	99/1	0,08	0,03	zły		
17.	99/2	0,04	0,01	zły		
Razem		**2,95**	**0,94**			
Ogółem rowy melioracyjne		**8,50**	**3,45**			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r., inwentaryzacji terenowej (listopad 2018 r.), Inwentaryzacji urządzeń melioracji podstawowych, woj. legnickie, rejon Lubin, BPWM Wrocław, 1990 r.

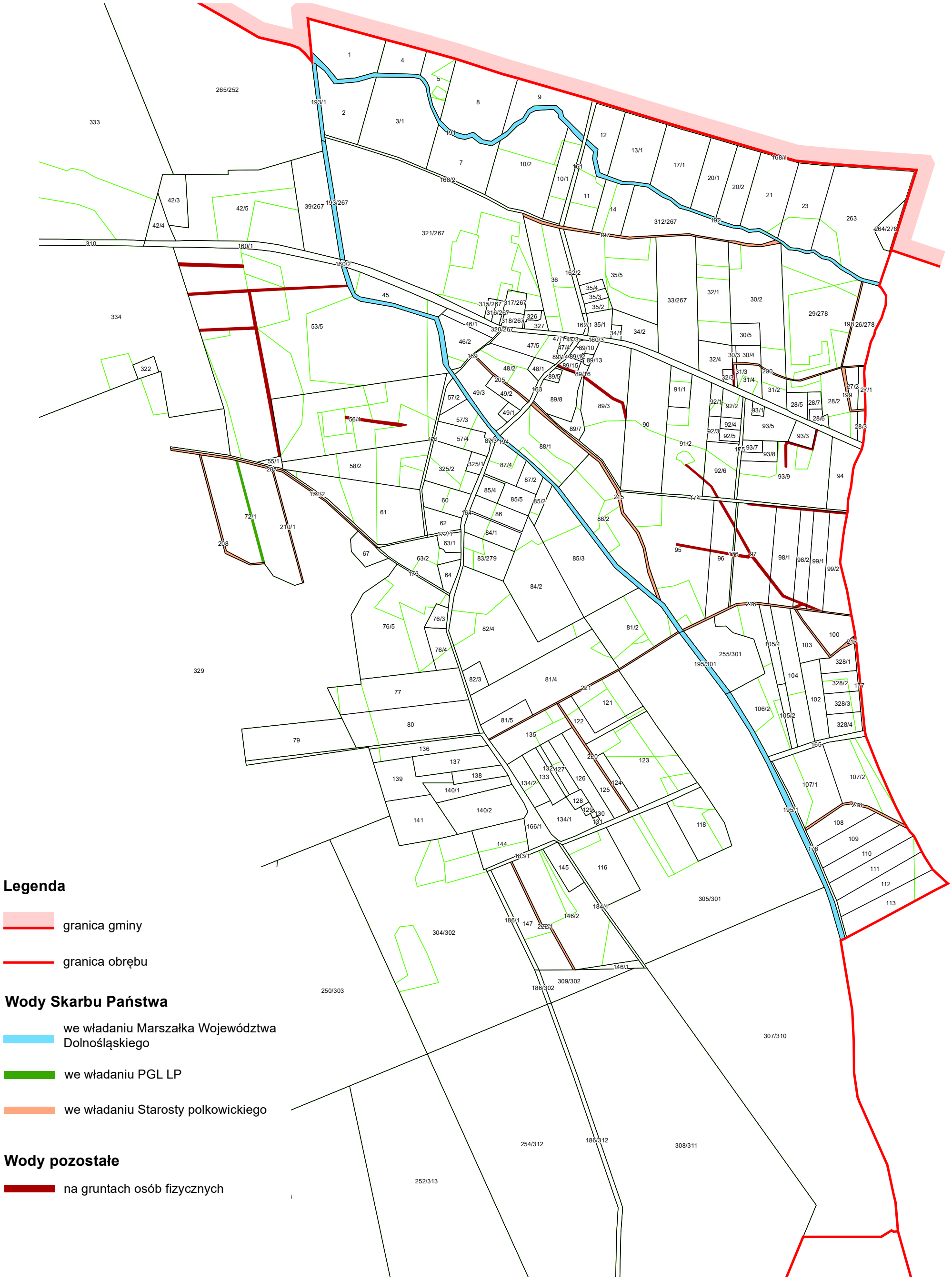

Rys. 16. Stan władania wód płynących i rowów melioracyjnych

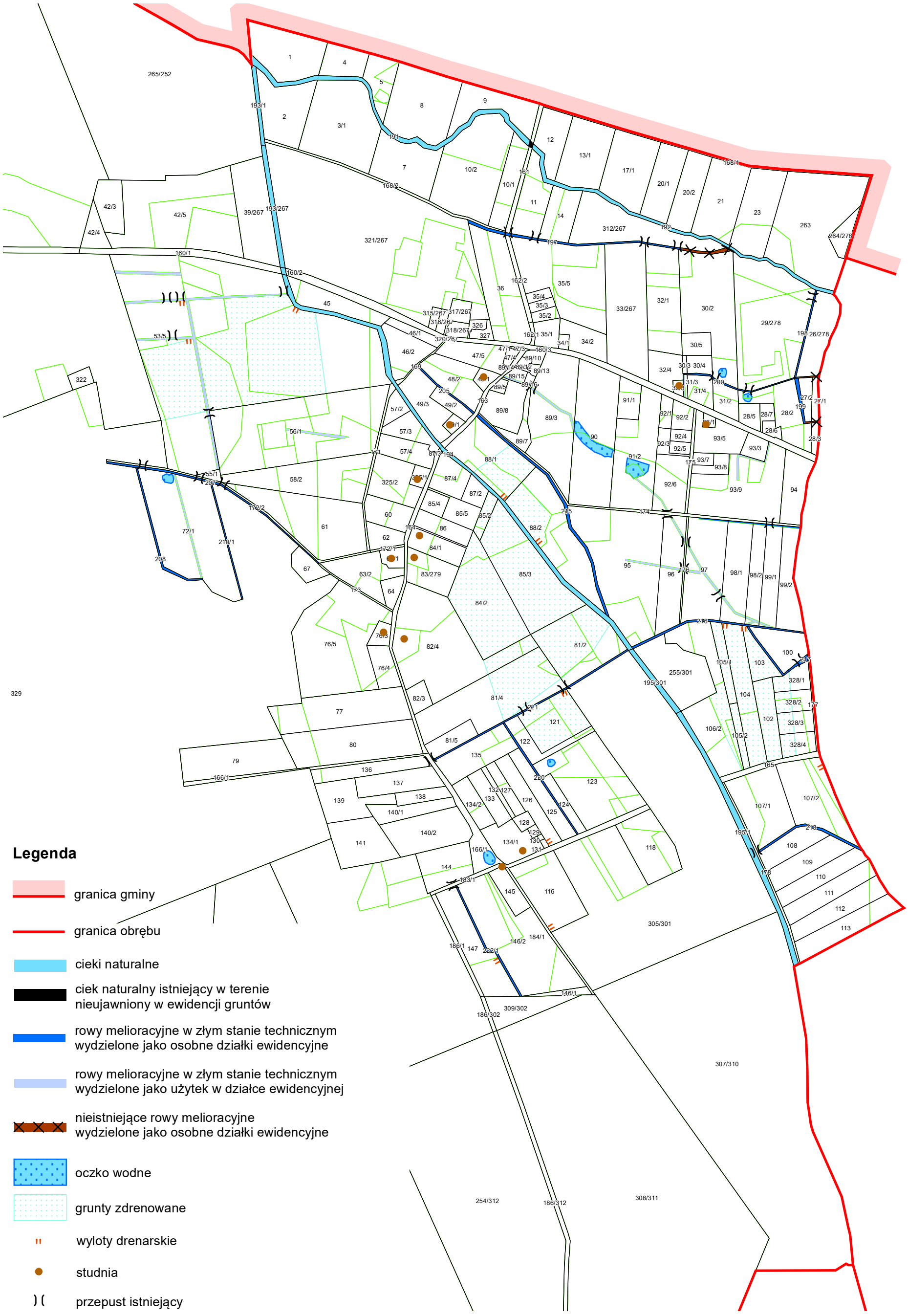

Rys. 17. Warunki wodne - stan istniejący

Grunty zmeliorowane w większości utrzymywane są w dobrej kulturze, jednak sieć drenów i rowów melioracyjnych odbierających i zatrzymujących nadmiar wód gruntowych znajdują się w złym stanie technicznym. Spośród łącznej długości rowów melioracyjnych, wynoszącej 8,50 km, 0,21 km rowów zostało zaoranych lub zadarnionych. Ze względu na zły stan rowów melioracyjnych, niekiedy dochodzi do lokalnych podtopień w czasie zwiększonych opadów lub gwałtownych roztopów zimowych.

Rowy melioracyjne przebiegają przez grunty następujących właścicieli:

- Skarb Państwa – Starosta polkowicki – 5,55 km
- Skarb Państwa – PGLLP – 0,26 km
- osoby fizyczne – 2,69 km.

Na terenie Trzmielowa nie działa obecnie spółka wodna, a bieżącą konserwację i naprawę urządzeń melioracji szczegółowych dokonują właściciele gruntów we własnym zakresie.

6. 1. 3. Drogi transportu rolnego

Łączna długość dróg transportu rolnego na terenie obrębu wynosi 15,42 km, z czego 14,57 km stanowią drogi wydzielone jako działki ewidencyjne, natomiast 0,66 km to grunty orne należące do osób fizycznych użytkowane jako dodatkowe połączenia drogowe oraz 0,19 km należy do PGLLP (tab. 15, rys. 18). Gęstość sieci dróg transportu rolnego ujawnionych w ewidencji gruntów i budynków wynosi 7,0 km/100 ha UR.

Przez obszar Trzmielowa przebiega 1 droga publiczna o długości 4,05 ha. Jest to droga powiatowa o nr 1219D, stanowiąca połączenie między Chocianowem i Szklarami Dolnymi. Posiada ona nawierzchnię trwałą (bitumiczną) i utrzymana jest w dobrym stanie technicznym.

Pozostałe drogi wykazane w ewidencji gruntów i budynków, o długości 10,52 km, to drogi wewnętrzne, które służą zarówno jako dojazdy do zabudowań, jak i do obsługi pól uprawnych i kompleksów leśnych. Wszystkie drogi wewnętrzne są własnością Gminy Chocianów.

Charakterystyka istniejącej sieci drogowej na terenie obrębu Trzmielów

Tabela 15

Lp.	Numer działki ewidencyjnej	Długość odcinka drogi	Powierzchnia odcinka drogi	Rodzaj nawierzchni	Stan techniczny drogi	Rodzaj zadrzewień przydrożnych	Funkcja drogi	Kategoria drogi	Właściciel/Władający	Rodzaj własności/władania
		km	ha							
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
Drogi wydzielone ewidencyjnie										
1.	311	0,74	1,18	masa bitumiczna	dobry	zadrzewienia rzędowe zwarte	połączenie Chocianów-Szklary Dolne	droga publiczna powiatowa nr 1219D	Polkowicki Zarząd Dróg Powiatowych	trwały zarząd
2.	310	1,42	2,26			zadrzewienia rzędowe nieciągłe				
3.	160/1	0,50	0,85							
4.	160/3	1,39	1,66							
5.	161	0,33	0,38	tłuczeń	zły	zadrzewienia rzędowe nieciągłe	dojazd do lasu i pól uprawnych, połączenie między miejscowościami	droga wewnętrzna	Gmina Chocianów	własność
6.	162/2	0,22	0,24	tłuczeń	zły	pojedyncze drzewa	dojazd do zabudowań mieszkalnych, lasu i pól uprawnych, połączenie między miejscowościami			
7.	162/1	0,06	0,09	tłuczeń	zły	-				
8.	163	0,32	0,38	tłuczeń	zły	zadrzewienia rzędowe nieciągłe	dojazd do zabudowań mieszkalnych, lasu i pól uprawnych, połączenie między miejscowościami			
9.	164	0,78	0,93	tłuczeń	zły	pojedyncze drzewa				
10.	cz. 166/1	0,50	1,91	tłuczeń	zły	zadrzewienia rzędowe zwarte				
11.		0,27	0,37	grunt naturalny	zły					
12.	165	0,25	0,24	grunt naturalny	zły	grupa drzew				
13.	186/1	0,28	0,61	tłuczeń	zły	zadrzewienia rzędowe zwarte	dojazd do lasu i pól uprawnych, połączenie między miejscowościami			
14.	186/302	0,09	0,06							
15.	186/312	0,88	0,87							
16.	cz. 166/1	0,59	0,34	grunt naturalny	zły	zadrzewienia rzędowe zwarte	dojazd do lasu i pól uprawnych			
17.	168/1	1,04	0,52	-	zadarniona	zadrzewienia rzędowe zwarte	dojazd do lasu i pól uprawnych			
18.	168/2	0,63	0,30	-	zakrzaczona	-	dojazd do lasu i pól uprawnych			
19.	169	0,16	0,10	-	zakrzaczona	-	dojazd do pól uprawnych			
20.	171	0,16	0,06	grunt naturalny	zły	zadrzewienia rzędowe nieciągłe	dojazd do pól uprawnych			
		0,25	0,20	-	zadarniona	pojedyncze drzewa				
21.	172/1	0,08	0,05	grunt naturalny	zły	pojedyncze drzewa	dojazd do cmentarza i do pól uprawnych			
22.	172/2	0,72	0,48	grunt naturalny	zły	zadrzewienia rzędowe zwarte	dojazd do lasu i pól uprawnych			
23.	173	0,21	0,09	grunt naturalny	zły	pojedyncze drzewa	dojazd do lasu i pól uprawnych			
24.	174	0,32	0,11	-	zakrzaczona	zadrzewienia rzędowe zwarte	dojazd do pól uprawnych			
		0,57	0,32	-	zadarniona	zadrzewienia rzędowe nieciągłe				
25.	175	0,16	0,07	grunt naturalny	zły	pojedyncze drzewa	dojazd do zabudowań mieszkalnych i pól uprawnych			
		0,10	0,06	-	zadarniona	-				
26.	176	0,26	0,13	-	zadarniona	-	dojazd do pól uprawnych			
27.	177	0,24	0,13	-	zakrzaczona	-	dojazd do pól uprawnych			
28.	178	0,48	0,14	-	zadarniona	-	dojazd do lasu i pól uprawnych			
29.	184/1	0,38	0,60	grunt naturalny	zły	-	dojazd do lasu i pól uprawnych			
30.	183/1	0,19	0,15	tłuczeń	zły	zadrzewienia rzędowe zwarte	dojazd do lasu i pól uprawnych, połączenie między miejscowościami			
Ogółem		**14,57**	**15,88**							

Tabela 15

Lp.	Numer działki ewidencyjnej	Długość odcinka drogi	Powierzchnia odcinka drogi	Rodzaj nawierzchni	Stan techniczny drogi	Rodzaj zadrzewień przydrożnych	Funkcja drogi	Kategoria drogi	Właściciel/Władający	Rodzaj własności/władania
		km	ha							
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
Drogi nie będące działkami ewidencyjnymi										
1.	w działce leśnej nr 305/301	0,19	0,25	grunt naturalny	zły	zadrzewienia rzędowe zwarte	połączenie dróg wewnętrznych o numerach ewidencyjnych 166/1 i 165	-	PGLLP	trwały zarząd
2.	w działce 118	0,17	0,07	grunt naturalny	zły	-	dojazd do lasu i pól uprawnych	-	osoba fizyczna	własność
3.	w działkach 123, 122, 121, 81/4, 81/2	0,49	0,20	grunt naturalny	zły	-	dojazd do lasu i pól uprawnych	-		
Ogółem		**0,85**	**0,52**							

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r. oraz inwentaryzacji terenowej (listopad 2018 r.)

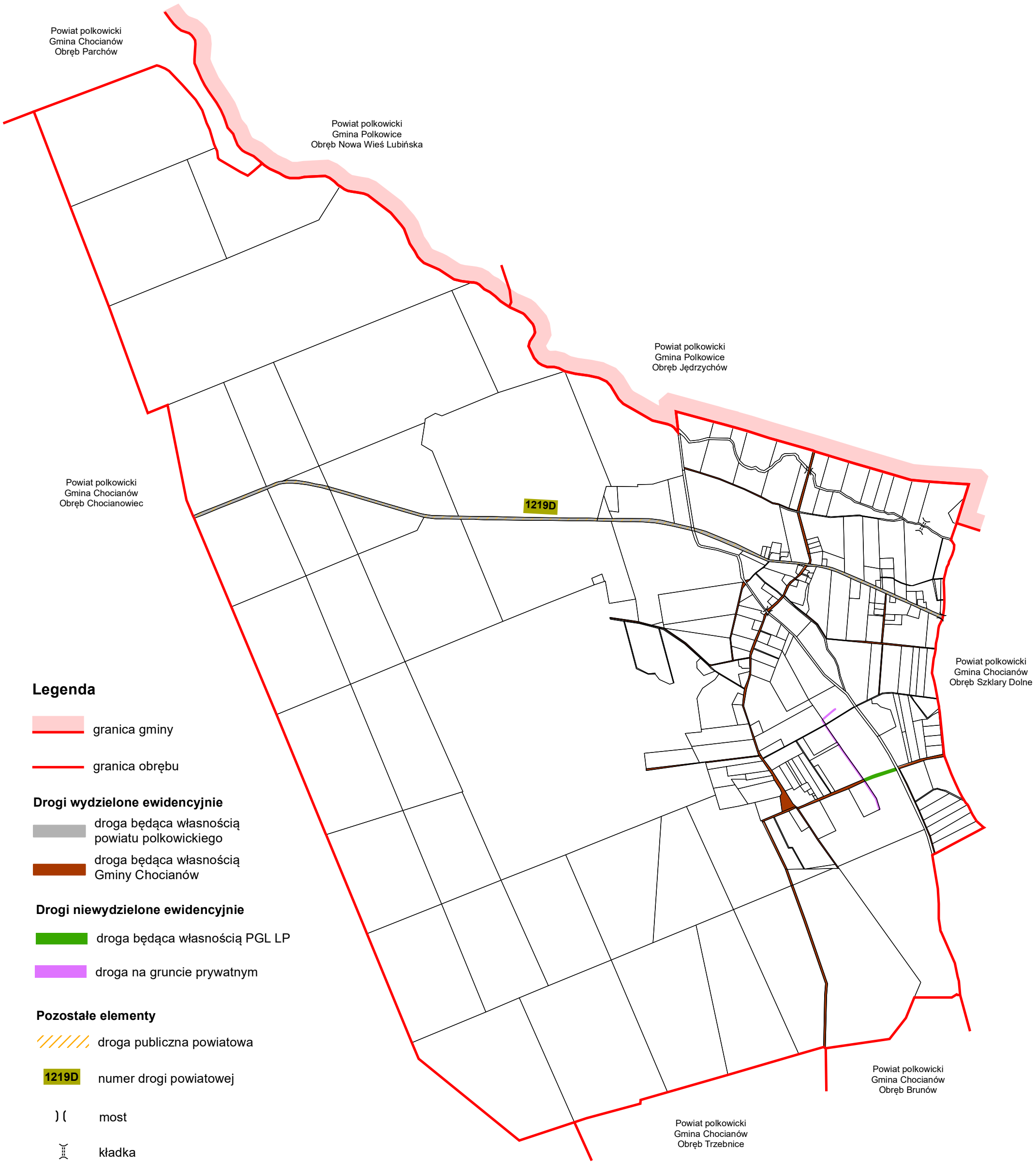

Rys. 18. Stan władania siecią dróg transportu rolnego

Większość spośród dróg ujawnionych w ewidencji gruntów i budynków jest w złym stanie technicznym, a część z nich jest nieprzejezdna. Szczegółowo stan techniczny tych dróg przedstawia się następująco (tab. 15, rys. 19):

- drogi w dobrym stanie – 4,05 km,
- drogi istniejące w złym stanie – 6,47 km,
- drogi zakrzaczone – 1,35 km, tj. 0,64 ha,
- drogi zadarnione– 2,70 km, tj. 1,37 ha.

Rodzaj nawierzchni dróg istniejących jest następujący:

1. drogi o nawierzchni twardej ulepszonej:
   - masa bitumiczna – 4,05 km,
2. drogi o nawierzchni twardej nieulepszonej:
   - tłuczniowe – 3,65 km,
3. drogi gruntowe – 2,82 km.

Obręb Trzmielów charakteryzuje się gęstą siecią dróg transportu rolnego, lecz jej jakość ocenić można jako słabą. Dominują drogi gruntowe, wąskie nieprzystosowane do obecnie wykorzystywanego sprzętu rolniczego. Ponadto do wielu działek rolnych dojazd jest utrudniony ze względu likwidację części dróg lub brak możliwości przejazdu. Ponadto 25 działek ewidencyjnych pozbawionych jest połączenia z drogą publiczną poprzez drogę wydzieloną ewidencyjnie (rys. 19).

6. 2. WYPOSAŻENIE WSI W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ

Wieś Trzmielów wraz z przysiółkiem Janówka jest zwodociągowana, a zaopatrzenie w wodę odbywa się z wodociągu grupowego ZUW Szklary Górne (gmina Lubin). Dostawą wody pitnej, kupowaną od spółki „Energetyka” sp. z o. o. należącej do Grupy Kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A., zajmuje się Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Kanalizacyjne Sp. z o.o. w Chocianowie.

Wieś nie posiada zbiorowego systemu kanalizacji, a ścieki gromadzone są w indywidualnych przydomowych zbiornikach bezodpływowych i wywożone specjalnym transportem do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Chocianowie. Na terenie wsi działa 8 przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków, kolejni mieszkańcy są chętni do zakładania tego typu obiektów.

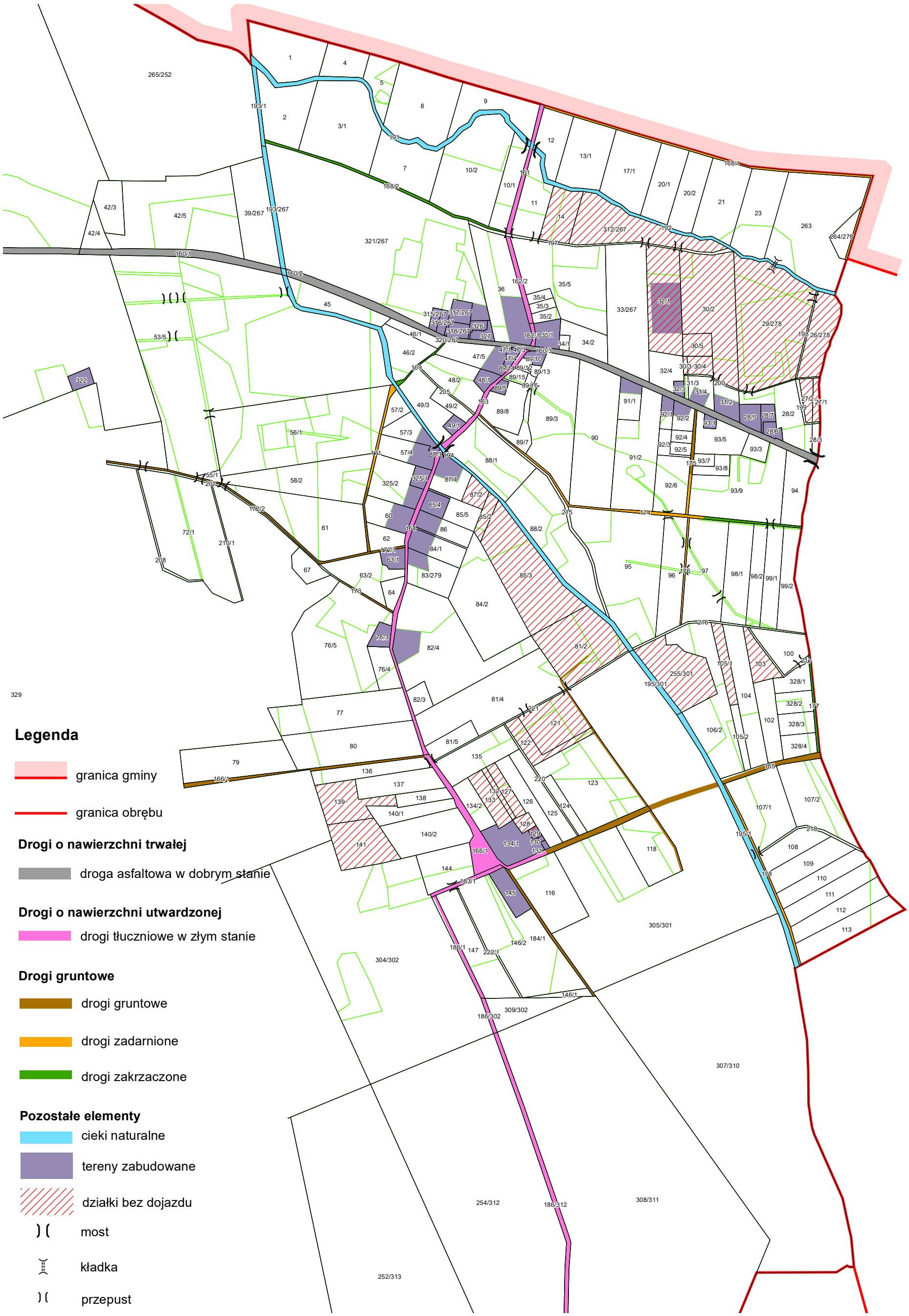

Rys. 19. Stan istniejący sieci dróg transportu rolnego

Obecnie gmina Chocianów nie posiada własnego składowiska odpadów komunalnych, a odpady z terenu wsi Trzmielów wywożone są poza teren gminy Chocianów przez tzw. operatorów lokalnych na podstawie umów indywidualnych z osobami prywatnymi i podmiotami gospodarczymi. Wieś Trzmielów, wraz z innymi miejscowościami gminy Chocianów, należy do Związku Gmin Zagłębia Miedziowego, w ramach którego prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów.

Przez grunty wsi przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego i niskiego napięcia z 1 stacją transformatorową (rys. 20). Dostarczycielem energii elektrycznej jest firma TAURON Dystrybucja S.A. poprzez GPZ w Chocianowie.

Energia cieplna uzyskiwana jest z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych, a podstawowym materiałem wykorzystywanym do ogrzewania jest opał stały.

Wieś nie jest zgazyfikowana.

Wieś wyposażona jest w sieć telefoniczną, dostępna jest zarówno telefonia przewodowa, jak i bezprzewodowa. Omawiany obszar objęty jest zasięgiem wszystkich dostępnych w Polsce operatorów sieci telefonii komórkowej. Mieszkańcy wsi posiadają również dostęp do sieci internetowej, stacjonarnej i mobilnej, o prędkości przesyłu danych do 20 Mb.

6. 3. OBIEKTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

Na terenie Trzmielowa ma swoją siedzibę sołectwo, natomiast administracja publiczna mieści się w oddalonym o 7,9 km Urzędzie Miasta i Gminy w Chocianowie. W mieście tym znajduje się również Regionalne Centrum Kultury, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy oraz Centrum Sportowe im. Polskich Olimpijczyków.

Ochronę zdrowia mieszkańcom Trzmielowa zapewnia Wiejski Ośrodek Zdrowia w Trzebnicach, Punkt Lekarski w Parchowie oraz Centrum Diagnostyczno-Terapeutyczne „Medicus” w Chocianowie.

W Trzmielowie znajduje się, niedawno wyremontowany, kościół pw. Matki Boskiej Różańcowej wraz z cmentarzem parafialnym, należący do Parafii Rzymskokatolickiej w Szklarach Górnych (fot. 15).

Dzieci i młodzież z Trzmielowa uczęszczają do Szkoły Podstawowej w sąsiednich Szklarach Dolnych (z filią Biblioteki Publicznej Miasta i gminy), młodzież ma możliwość dalszego nauczania w Zespole Szkół w Chocianowie.

Na terenie wsi znajduje się plac rekreacyjno-sportowy, na którym odbywają się imprezy plenerowe, wymagający modernizacji, plac zabaw dla dzieci (dz. nr 34/2), a także boisko sportowe (dz. nr 32/1), które wymaga rozbudowy o zaplecze socjalne, w tym szatnie i sanitariaty (fot. 16 – 18).

Fot. 15. Odrestaurowany kościół poewangelicki (fot. autora)

Fot. 16. Plac zabaw (fot. autora)

Fot. 17. Boisko sportowe (fot. autora)

Fot. 18. Trzmielówka - miejsce corocznego festynu "Łemkowskie Lato" (fot. autora)

6. 4. TURYSTYKA

6. 4. 1. Obsługa turystyczna

Infrastruktura turystyczna w Trzmielowie jest bardzo słabo rozwinięta. Mieszkańcy nie świadczą usług w zakresie agroturystyki, brak jest bazy noclegowej i gastronomicznej przeznaczonej na potrzeby turystyki, a jedynymi elementami tej infrastruktury są oznakowane dwa szlaki rowerowe: czerwony biegnący przez centrum miejscowości, który tworzy pętlę mającą początek i koniec w Chocianowie, oraz pomarańczowy wyznaczony w Lasach Chocianowskich.

Dobrze rozwinięta jest komunikacja autobusowa, Trzmielów obsługiwany jest przez jedną linię autobusową bezpłatnej komunikacji powiatowej (linia 121) relacji Lubin – Chocianów, a także przez prywatnych przewoźników.

6. 4. 2. Atrakcje turystyczne

Do głównych atrakcji turystycznych Trzmielowa należą:

- poewangelicki kościół graniczny z XVII w. o konstrukcji szachulcowej wraz z zabytkową dzwonnicą z 1726 r. oraz pozostałości starego cmentarza,
- budynek mieszkalny folwarku Janówka, pozostałości starej zabudowy wiejskiej oraz układ wsi,
- kompleksy leśne w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Chocianowskie”,
- cykliczne święto kultury łemkowskiej „Łemkowskie Lato” – festyn plenerowy, który już od 12 lat propaguje kulturę i tradycję Łemków (fot. 19 i 20).

Fot. 19. „Łemkowskie Lato” w 2019 r. (fot . autora)

Fot. 20. Występy łemkowskich zespołów folklorystycznych na festynie „Łemkowskie Lato" w 2019 r. (fot. autora)

7. PLANOWANE INWESTYCJE WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH

Dla terenu wsi Trzmielów obowiązującymi dokumentami planistycznymi są:

- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego wsi Trzmielów, Uchwała Nr XXXIV.225.2013 Rady Miejskiej w Chocianowie z dnia 23 maja 2013 r.,
- Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Trzmielów, Uchwała Nr XXXIX.256.2018 Rady Miejskiej w Chocianowie z dnia 29 stycznia 2018 r.,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chocianów, Uchwała Nr XXXIV.220.2013 Miejskiej w Chocianowie z dnia 23 maja 2013 r.

MPZP przewiduje na terenie wsi Trzmelów i przysiółka Janówka przede wszystkim rozwój zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, planowanej jako kontynuacja i rozbudowa istniejącej sieci osadniczej zlokalizowanej wzdłuż drogi powiatowej nr 1219D oraz drogi wewnętrznej należącej do Gminy Chocianów, biegnącej przez zabudowę w kierunku południowym od drogi powiatowej (rys. 20). Ponadto wyznaczono tereny pod planowane usługi sportu i rekreacji oraz zieleń urządzoną.

W celu zagospodarowania gruntów rolnych niskich klas bonitacyjnych wyznaczono tereny dolesień na użytkach rolnych bezpośrednio przylegających do istniejących lasów.

W zakresie kształtowania układu komunikacyjnego MPZP wprowadza następujące zasady odnośnie klas dróg oraz parametrów minimalnych, jakim powinny się one charakteryzować:

1. Droga powiatowa nr 1219D jako droga publiczna o klasie technicznej zbiorczej „Z”, o szerokości w liniach rozgraniczających zgodnej z granicami władania.
2. Drogi pozostałe jako drogi wewnętrzne o szerokościach w liniach rozgraniczających zgodnych z rysunkiem planu.
3. Na terenach przeznaczonych na nowe zainwestowanie dopuszcza się realizację dróg wewnętrznych o szerokościach minimalnych 8 m.

W SUIKZP określone zostały zasady i warunki zagospodarowania poszczególnych obszarów funkcjonalnych (zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, terenów sportu i rekreacji, dolesień, sieci komunikacyjnej) oraz wytyczne dla tworzenia prawa miejscowego. Należy podkreślić, że zapisy MPZP wsi Trzmielów są zgodne z kierunkami zagospodarowania gruntów wskazanymi w SUIKZP gminy Chocianów.

W zakresie infrastruktury technicznej w 2006 r. opracowany został projekt budowlany „Sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w miejscowości Szklary Dolne, Brunów, Trzmielów z odcinkiem tranzytowym do oczyszczalni ścieków w Chocianowie”, jednak nie doczekał się on realizacji. W chwili obecnej gmina nie planuje podejmowania żadnych działań z zakresu infrastruktury technicznej na terenie wsi Trzmielów.

8. OCENA MATERIAŁÓW GEODEZYJNYCH I KARTOGRAFICZNYCH

Informacje dotyczące materiałów geodezyjno-kartograficznych zgromadzonych dla wsi Trzmielów, pozyskane zostały w Powiatowym Ośrodku Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Polkowicach.

Na terenie całego obrębu istnieje jeden punkt bazowej osnowy poziomej nr 452101100 Trzmielów oraz dawna pozioma osnowa szczegółowa III klasy (22 punkty leżące przy drodze powiatowej Polkowice-Przemków oraz gminnej biegnącej przez teren zabudowany) z błędem położenia nie przekraczającym 0,10 m, a więc spełniającym aktualne kryteria dokładnościowe. Osnowa ta została ujawniona w bazie danych szczegółowych osnów geodezyjnych BDSOG. Stan stabilizacji (kamienie granitowe oraz zaadoptowane znaki ciągów byłej poligonizacji technicznej II klasy), oceniany jest jako dobry. Punkty posiadają współrzędne określone w układzie „65” i „2000”.

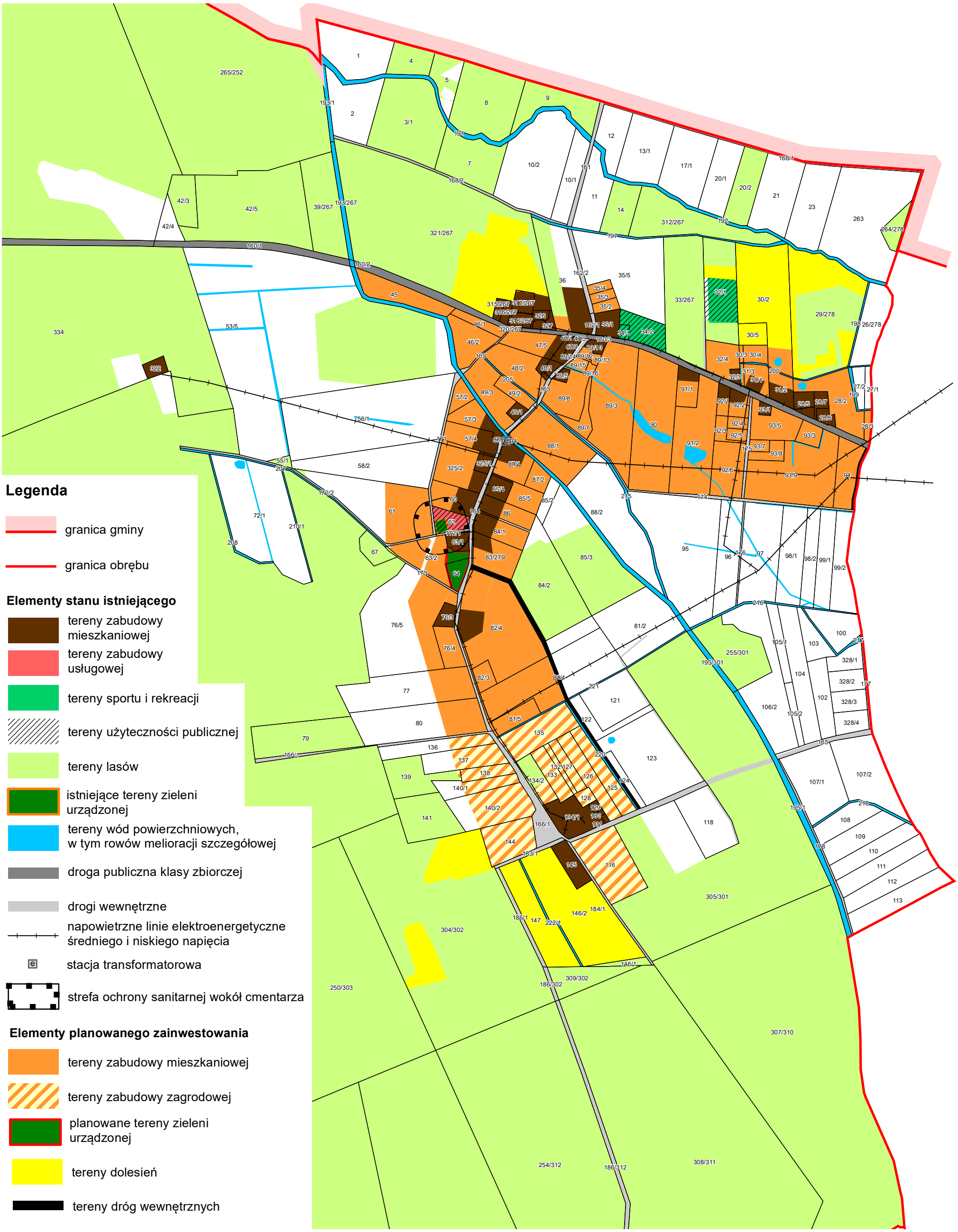

Rys. 20. Istniejące i planowane zainwestowanie terenu (wg dokumentów planistycznych)

Na terenie wsi zlokalizowanych jest 5 reperów z wysokościami określonymi w układzie „Kronsztadt 86”.

Ewidencja gruntów została założona na podstawie wykonanego w 1963 roku pomiaru stanu posiadania i gleboznawczej klasyfikacji gruntów przeprowadzonej w latach 1955-1956. Ze względu na niekorzystne ukształtowanie gruntów Państwowego Funduszu Ziemi oraz Spółdzielni Kółek Rolniczych, w 1979 roku wykonano operat wymiany gruntów na obszarze 85,78 ha (pomiar w układzie lokalnym). Lasy Państwowe obejmujące Nadleśnictwo Chocianów pomierzono w 1965 roku, a w 1973 i 1981 roku dokonano kolejnych aktualizacji. Opracowano zarysy leśne. Założono mapy zasadnicze w skali 1:5000 obejmujące tylko tereny Lasów Państwowych. Ponadto w zasobie geodezyjno-kartograficznym zgromadzono jednostkowe operaty z ustaleń przebiegu granic działek ewidencyjnych, podziałów i wznowienia znaków oraz wyznaczenia punktów granicznych. W 2000 roku analogową mapę ewidencyjną zastąpiono mapą numeryczną wykonaną w oparciu o istniejące w zasobie geodezyjnym dane. W latach 2010-2012, w ramach kolejnych częściowych modernizacji, mapę ewidencyjną uzupełniono o budynki bez ich pomiaru w terenie, a jedynie w oparciu o dane zgromadzone w zasobie. Założono ewidencję budynków.

Aktualnie baza danych EGiB prowadzona jest w systemie TurboEWID, wcześniej w programie KATASTER WZ i jest aktualizowana na bieżąco. Powierzchnia działek ujawnionych w bazie EGiB jest określona z dokładnością do 0,01 ha z wyjątkiem działek, które były objęte bieżącą aktualizacją (podziały, rozgraniczenia, ustalenia granic itp.).

W marcu 2019 roku wyłożono w Starostwie Powiatowym w Polkowicach operat z kolejnej częściowej modernizacji bazy EGiB, która dotyczyła budynków i użytków gruntowych B, Ba, Bi, Br, Bp. Wykonano weryfikację budynków w terenie w zakresie: położenia, kształtu i wymiarów obrysów ze względu na rozbieżności w ich usytuowaniu, funkcji, ilości kondygnacji, materiału z którego są zbudowane, roku budowy, numeru adresowego oraz brakujących atrybutów. Wykonano weryfikację konturów użytków gruntowych oznaczonych symbolami: B, Br, Bp, Bi i Ba.

Od 2018 roku funkcjonuje baza danych obiektów topograficznych BDOT 500 i GESUT. Wcześniej, tj. przed 2013 rokiem, aktualizowano zakładane sukcesywnie od 1980 r., mapy zasadnicze analogowe w skali 1:1000 w układzie „65” – arkusze:

1. 442.333.151, 442.333.194, 442.333.202, 442.333.203, 442.333.204, 442.333.242, 442.333.251, 442.333.252,
2. 442.334.211, 442.334.212, 442.334.213, 442.334.214, 442.334.221, 442.334.223,
3. 452.112.011, 452.112.012, 452.112.014, 452.112.021, 452.112.023, 452.112.071, 452.112.073

Od 2013 r. aktualizuje się mapy wektorowe. W Zespole Uzgadniania Dokumentacji Projektowej nie oczekują żadne projekty do uzgodnienia.

Zgromadzony na obiekcie zasób geodezyjny i kartograficzny nie spełnia wymogów dokładności, kompletności i aktualności (z wyjątkiem danych o budynkach i konturach działek budowlanych objętych ostatnią modernizacją). Z analizy przebiegu granic uwidocznionych na mapie ewidencyjnej w stosunku do sytuacji terenowej na ortofotomapie, stwierdza się liczne przypadki użytkowania gruntów niezgodnie ze stanem ewidencyjnym. Jednak, bez uprzedniego ustalenia granic działek, trudno jest ocenić stopień zajęcia działki sąsiedniej. Dotyczy to zwłaszcza gruntów przyległych do dróg, cieków i lasów. Ponadto stwierdza się niezgodności między powierzchniami działek i użytków gruntowych ujawnionymi w rejestrze, a powierzchniami obliczonymi z mapy. Mając powyższe na uwadze wskazana jest kompleksowa modernizacja operatu ewidencji gruntów wraz z ustaleniem linii brzegu na ciekach Szprotawa i Zielenica. Konieczne jest również zweryfikowanie w terenie i ocena przydatności osnów geodezyjnych.

Do czasu przeprowadzenia modernizacji EGiB każde planowanie inwestycji, w tym przygotowanie map do celów prawnych lub projektowych, powinno być poprzedzone ustaleniem granic działek leżących w zasięgu projektu. Proponowana w niniejszym opracowaniu wymiana gruntów musi być poprzedzona ustaleniem granic działek biorących w niej udział, aktualizacją ich użytków i powierzchni oraz kontrolą stanu prawnego w księgach wieczystych.

9. ANALIZA SWOT

Głównym celem analizy SWOT (*Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats*) jest identyfikacja mocnych i słabych stron wsi Trzmielów oraz zdiagnozowanie szans i zagrożeń wynikających z jej otoczenia. Mocne strony, tj. atuty, przewagi i zalety, a także

słabe strony, tj. słabości, bariery i wady, stanowią czynniki wewnętrzne ograniczające lub napędzające rozwój różnych sfer aktywności wsi, natomiast szanse i zagrożenia to zespół czynników zewnętrznych, dające szansę korzystnej zmiany lub stwarzające potencjalne niebezpieczeństwo zmian niekorzystnych, wpływających na tempo i kierunek rozwoju wsi.

Przeprowadzona analiza SWOT (tab. 16) posłuży do wskazania w części projektowej opracowania zabiegów urządzeniowo-rolnych i rozwiązań organizacyjnych w rolniczej przestrzeni produkcyjnej, których wykonanie pozwoli na wzmocnienie słabych stron oraz wykorzystanie szans wsi, co wpłynie na poprawę warunków produkcji rolniczej oraz polepszenie jakości życia mieszkańców wsi.

Analiza SWOT

Tabela 16

	CZYNNIKI POZYTYWNE	CZYNNIKI NEGATYWNE
CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	**MOCNE STRONY**	**SŁABE STRONY**
	1. Niewielka wieś malowniczo położona wśr Lasów Chocianowskich.	1. Zauważalny efekt niżu demograficznego (nis odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym).
	2. Dobrze rozwinięta sieć komunikacyj z okolicą poprzez drogę powiatową.	2. Spadek liczby mieszkańców w wyniku migrac w celach zarobkowych.
	3. Brak niekontrolowanego rozpraszan zabudowy.	3. Średnie warunki do prowadzenia produkc rolniczej - wskaźnik WRPP wynosi 66,6 pkt.
	4. Duży udział użytków rolnych utrzymywany w dobrej kulturze.	4. Duże powierzchnie planowanych wyłącz na cele nierolnicze.
	5. Duży udział użytków zielonych w struktur użytków rolnych.	5. Niekorzystny rozłóg gospodarstw (znacz rozdrobnienie i szachownica gruntów).
	6. Małe powierzchnie gruntów odłogowanyc	6. Zły stan dróg wewnętrznych prowadzący do zabudowań oraz dróg transportu rolnego.
	7. Korzystny bilans wodny dzięki ciek naturalnym: Szprotawa i Zielenica.	7. Zły stan rowów melioracyjnych i sie drenarskiej.
	8. Dobrze rozwinięta sieć dróg transpor rolnego.	8. Zagrożenie lokalnymi podtopieniami pr nawalnych opadach lub gwałtownych roztopach.
	9.Korzystna struktura obszarowa gospodars rolnych (duży udział gospodarstw średnich i dużych).	9. Występowanie działek bez zapewnione dojazdu do drogi publicznej.
	10. Dobre wyposażenie gospodarstw roln w sprzęt rolniczy.	10. Mała powierzchnia gruntów KOWR (b możliwość poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych).
	11. Stale wzrastający obrót ziemią pomię właścicielami gospodarstw rolnych, co skutkuje poprawą struktury obszarowej gospodarstw rolnych.	11. Słabe wykorzystanie potencjału, jaki d położenie i walory kulturowe wsi, dla rozwoju turystyki.
	12. Wysoki poziom zatrudnienia p rolnictwem.	12 Brak działalności dającej dodatkowe źródło dochodów w gospodarstwach rolnych, np. agroturystyka, produkty regionalne, produkcja zdrowej żywności.
	13. Niski poziom bezroboc	13. Brak kanalizacji sanitarnej i gazu sieciow
	14. Walory przyrodniczo-krajobrazowe (zwa kompleksy leśne i czyste środowisko naturalne objete ochroną przyrody).	
	15. Wysokie walory kulturowe i historyczne (dobrze zachowany kościół graniczny z XVII w. z ciekawymi epitafiami).	
	16. Dbałość mieszkańców o estetykę zabudo	

Tabela 16

	CZYNNIKI POZYTYWNE	CZYNNIKI NEGATYWNE
CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	17. Wyznaczona sieć tras rowerowych i szla turystycznych.	
	18. Bardzo dobra współpraca mieszkań i zdolność do wspólnej realizacji zamierzeń i projektów.	
	19.Wielokulturowość wsi, duża i pręż działająca społeczność mniejszości łemkowskiej.	
	20. Cykliczne święto kultury łemkowsk "Łemkowskie Lato".	
	21. Zwodociągowanie gmi	
	22. Obowiązujący Miejscowy p zagospodarowania przestrzennego wsi.	
CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	**SZANSE**	**ZAGROŻENIA**
	1. Niedalekie sąsiedztwo miast Polkowice, Lubi Chojnów.	1. Dalszy odpływ ludności do miast i za grani w celu poprawy sytuacji materialnej.
	2. Bliskie położenie drogi ekspresowej S	2. Zła koordynacja w zarządzaniu urządzenia melioracji szczegółowych (brak spółki wodnej).
	3. Bliskość rynków zbytu w okolicznych miastac	3. Wolniejsze tempo przekształceń rolnicz przestrzeni produkcyjnej w przypadku niewykorzystania możliwości, jakie dają fundusze unijne na realizację zabiegów urządzeniowo-rolnych (np..odnowa wsi, przebudowa dróg transportu rolnego, poprawa warunków wodnych).
	4. Dobre parametry środowiska i położen w regionie o walorach turystycznych daje możliwość rozwoju rolnictwa zrównoważonego i ekologicznego.	4. Niskie nakłady na inwestycje remontow modernizacyjne układów transportowych.
	5. Bliski przebieg gazociągu daje możliwo gazyfikacji miejscowości i poprawę warunków bytowych oraz ograniczenie "niskiej emisji".	5. Niezrealizowanie na szczeblu gminn inwestycji w zakresie kanalizacji sanitarnej skutkować będzie pogarszaniem się parametrów środowiska naturalnego oraz jakości życia mieszkańców.
	6. Możliwość skorzystania ze środk finansowych na realizację zabiegów urządzeniowo-rolnych w zakresie odnowy wsi, przebudowy dróg transportu rolnego, poprawy warunków wodnych.	6. Słaby stan ewidencji gruntów i budynkó
	7. Stały wzrost popytu na usługi turystycz oparte o zasoby przyrodnicze i kulturowe.	

Opracowanie własne.

III. USTALENIA PROJEKTU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO WSI TRZMIELÓW GMINA CHOCIANÓW

10. KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU

10. 1. WALORY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE ORAZ ICH OCHRONA

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Nr 26 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 18 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu ”Lasy Chocianowskie” (Dz. Urz. Woj. Doln. Nr 317, poz. 3925), na terenie tym wprowadzone zostały ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów leśnych i nieleśnych, w tym m.in.:

- zachowanie i utrzymanie w stanie zbliżonym do naturalnego istniejących śródleśnych cieków oraz łąk,
- przeciwdziałanie zarastaniu łąk i pastwisk poprzez koszenie i wypas, a także mechaniczne usuwanie samosiewów drzew i krzewów na terenach otwartych,
- preferowanie zabiegów agrotechnicznych zgodnych z wymogami zbiorowisk roślinnych i zasiedlających je gatunków fauny,
- ochrona oraz kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez utrzymanie istniejących zakrzaczeń i zadrzewień śródpolnych oraz przydrożnych oraz formowanie nowych zadrzewień,
- utrzymanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych,
- utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych,
- wspieranie procesów sukcesji naturalnej przez inicjowanie i utrwalanie naturalnego odnowienia o składzie i strukturze odpowiadającej siedlisku,
- wykorzystanie lasów do celów rekreacyjno-krajoznawczych edukacyjnych.

Ponadto zgodnie z zaleceniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu, zawartymi w piśmie nr WPN.6323.59.2019.PT z dnia 15 marca 2019 r. wskazane jest:

- zachowanie wszystkich wyłączonych z produkcji rolnej elementów krajobrazu rolniczego, tj. zakrzaczeń i zadrzewień śródpolnych, oczek wodnych, miedz itp.,

- nie zmienianie przeznaczenia łąk i pastwisk z trwałych użytków zielonych na grunty orne,
- w przypadku planowanych zadrzewień i zakrzewień należy stosować rodzime gatunki dostosowane do panujących na danym obszarze warunków siedliskowych i klimatycznych,
- ewentualną konserwację cieków i rowów melioracyjnych należy prowadzić w sposób uwzględniający walory przyrodnicze na danym terenie.

10. 2. ZALESIENIA GRUNTÓW

Według ustaleń Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Trzmielów (2013r. i 2018 r.) oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chocianów (20013 r.), tereny planowanych dolesień zajmują 17,23 ha.

W ramach Projektu urządzeniowo-rolnego wsi Trzmielów nie lokalizuje się nowych terenów dolesień, a na działkach nr 32/1 i 146/2 proponuje się odstąpienie od planowanych zalesień o łącznej pow. 0,34 ha ze względu na potrzebę modernizacji boiska sportowego oraz przebudowę drogi nr 1. Biorąc pod uwagę powyższe zalecenia, grunty planowane do zalesienia położone będą w czterech kompleksach i zajmować będą łącznie 16,89 ha. Największą ich powierzchnię wskazano na gruntach ornych – 9,66 ha, mniejszą na pastwiskach – 5,62 ha i nieużytkach – 1,61 ha. Pod względem własnościowym grunty planowane do zalesienia stanowią własność prywatnych gospodarstw rolnych – 8,83 ha oraz PGLLP – 8,06 ha (tab. 17).

Wskazane w dokumentach planistycznych tereny dolesień obejmują głównie grunty przylegające do już istniejących zwartych kompleksów leśnych, bądź większych zadrzewień śródpolnych. Głównym celem planowanych zalesień będzie zatem likwidacja śródleśnych enklaw i półenklaw, tworzenie ciągów ekologicznych poprzez łączenie mniejszych zbiorowisk leśnych w większe kompleksy, racjonalne zagospodarowanie gruntów marginalnych oraz odłogowanych w kierunku leśnym (rys. 21).

Planowane zalesienia nie wpłyną znacząco na zmniejszenie powierzchni uprawnej obrębu, ponieważ będą one w dużym stopniu służyć zagospodarowaniu gruntów o słabej jakości bonitacyjnej oraz odłogowanych, na których w chwili obecnej zachodzą procesy sukcesji wtórnej w kierunku leśnym.

Grunty planowane do zalesienia wg MPZP i SUIKZP

Tabela 17

Waściciel działki	Numer działki	Powierzchnia ogólna działki	Powierzchnia gruntów planowanych do zalesienia wg ewidencji gruntów (ha)						
			grunty orne			pastwiska		nieużytki	Ogółem
			RIVb	RV	RVI	PsV	PsVI	N	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
KOMPLEKS 1									
PGLLP	321/267	13,92	-	-	2,34	-	1,22	-	3,56
RAZEM KOMPLEKS 1			**-**	**-**	**2,34**	**-**	**1,22**	**-**	**3,56**
KOMPLEKS 2									
PGLLP	29/278	4,90	-	0,85	-	-	1,54	-	2,39
gosp. nr 18	30/2	3,35	-	0,18	2,83	-	-	-	3,01
gosp. nr 1	30/5	0,39	-	-	0,39	-	-	-	0,39
RAZEM KOMPLEKS 2			**-**	**1,03**	**3,22**	**-**	**1,54**	**-**	**5,79**
KOMPLEKS 3									
gosp. nr 21	146/2	3,60	0,87	0,29	-	1,82	0,54	-	3,52
gosp. nr 24	147	1,91	1,04	0,87	-	-	-	-	1,91
RAZEM KOMPLEKS 3			**1,91**	**1,16**	**-**	**1,82**	**0,54**	**-**	**5,43**
KOMPLEKS 4									
PGLLP	304/302	17,55	-	-	-	0,50	-	1,61	2,11
RAZEM KOMPLEKS 4			**-**	**-**	**-**	**0,50**	**-**	**1,61**	**2,11**
OGÓŁEM			**1,91**	**2,19**	**5,56**	**2,32**	**3,30**	**1,61**	**16,89**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r. oraz Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Trzmielów z 2013 r. i Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chocianów z 2013 r.

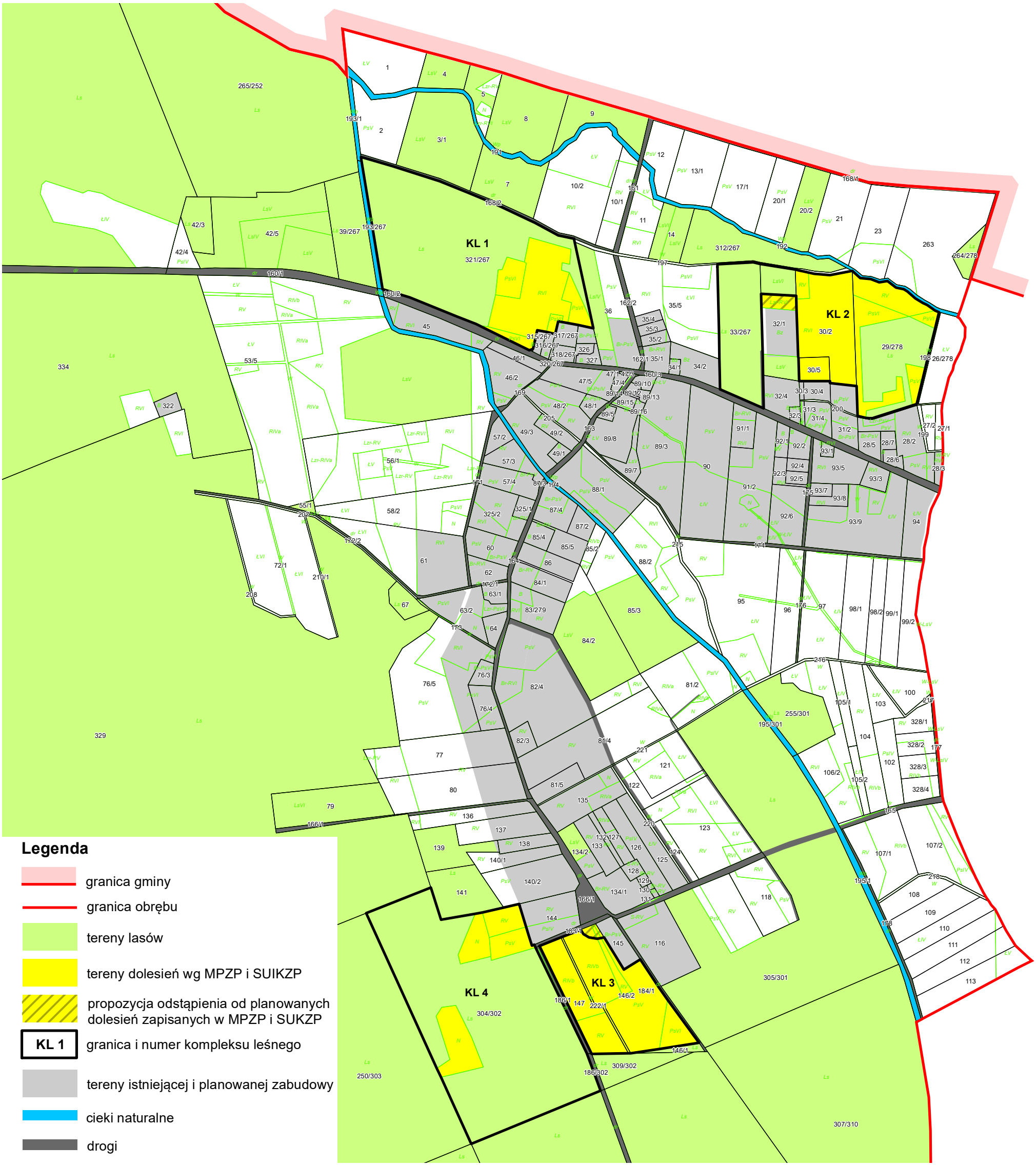

Rys. 21. Granica rolno - leśna obrębu Trzmielów (skala 1 : 9 000)

10. 3. ZADRZEWIENIA I ZAKRZEWIENIA

Na terenie obrębu Trzmielów występują niżej wymienione rodzaje zadrzewień:

- pojedyncze drzewa wzdłuż ciągów komunikacyjnych i rowów melioracyjnych,
- grupy drzew i krzewów związane z doliną Szprotawy i Zielenicy,
- rzędowe zadrzewienia wzdłuż dróg i rowów melioracyjnych,
- zespoły zieleni towarzyszące zabudowie,
- ciągi zadrzewień stanowiące miedze wśród kompleksów użytków rolnych,
- zadrzewienia śródpolne reprezentujące różne fazy sukcesji wtórnej.

Większość wymienionych powyżej zadrzewień powinna zostać zachowana, z wyjątkiem części drzew przydrożnych, których wycinka będzie niezbędna ze względu na planowaną budowę i przebudowę dróg. Przewiduje się, że usunięcie drzew przydrożnych będzie konieczne przy budowie i przebudowie wszystkich planowanych dróg (od 1 do 8). W zamian, zgodnie z art. 75 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, podjęte zostaną działania w celu naprawienia zaistniałych szkód w środowisku poprzez tzw. kompensację przyrodniczą. Będą one polegać na wykonaniu nowych nasadzeń rzędowych wzdłuż przebudowywanych dróg transportu rolnego (rys. 22).

Nowe zadrzewienia rzędowe zaprojektowano przy wszystkich drogach planowanych do przebudowy. Ogółem ich długość wynosić będzie około 2,73 km, zakładając średnią szerokość rzędu na ok. 2 m, powierzchnia zajęta pod zadrzewienia wynosić będzie 0,54 ha.

Przewidywana długość i powierzchnia planowanych zadrzewień przy poszczególnych drogach przedstawia się następująco:

	długość zadrzewień	powierzchnia zadrzewień
– droga nr 1:	0,96 km	0,19 ha
– droga nr 2:	0,12 km	0,02 ha
– droga nr 3:	0,14 km	0,03 ha
– droga nr 4:	0,38 km	0,08 ha
– droga nr 5:	0,30 km	0,06 ha
– droga nr 6:	0,11 km	0,02 ha
– droga nr 7:	0,72 km	0,14 ha.

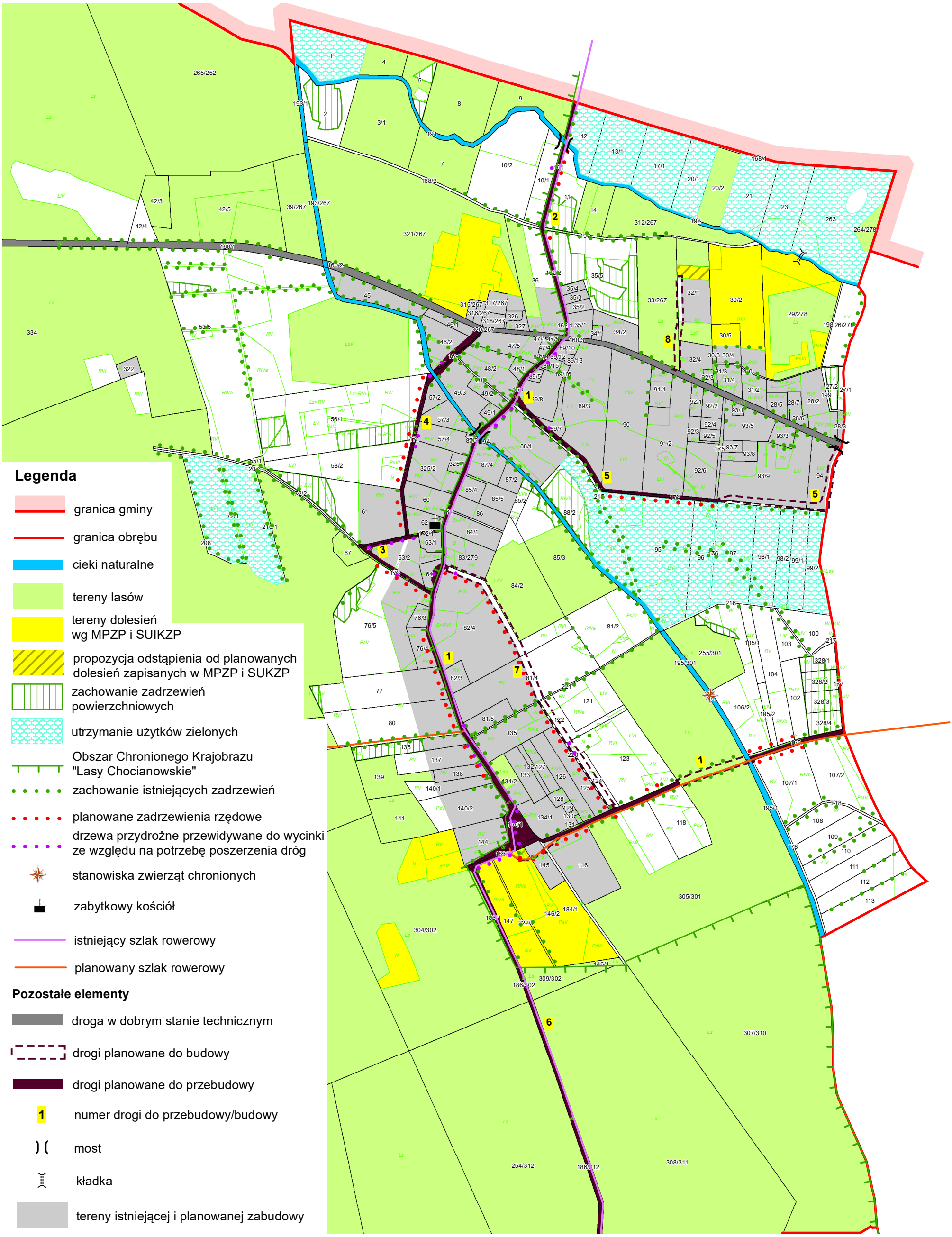

Rys. 22. Kształtowanie i ochrona krajobrazu rolniczego

Należy również utrzymać ciąg zadrzewień, które wykształciły się na nieużytkowanej drodze na części działki nr 174.

Głównym celem powyższych zabiegów będzie ochrona gruntów ornych przed erozją wodną i wietrzną poprzez zmniejszenie prędkości wiatru i ochronę gleby przed nadmiernym wysuszeniem, oraz ograniczenie spływu powierzchniowego wód. Zadrzewienia będą również stanowiły skuteczną ochronę wód przed zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego, a także stworzą sieć korytarzy ekologicznych łączących kompleksy leśne oraz staną się pożytkiem dla pszczół. Wykaz gatunków drzew proponowanych do nowych nasadzeń przedstawiono w dalszej części opracowania, przy charakterystyce dróg planowanych do przebudowy.

10. 4. UTRZYMANIE UŻYTKÓW ZIELONYCH

W związku ze stałą tendencją do zmniejszania się powierzchni trwałych użytków zielonych, wskazane jest zachowanie zbiorowisk łąk i pastwisk ważnych pod względem środowiskowym (m.in. ochrona bioróżnorodności, ochrona przed erozją, poprawa retencji) oraz stanowiących zaplecze dla produkcji zwierzęcej.

Z powyższych względów na działkach nr: 1, 12, 13/1, 17/1, 20/1, 21, 23, 263, 72/1, 88/2, 95, 96, 97, 98/1, 98/2, 99/1, 99/2, zaleca się bezwzględne utrzymanie użytków zielonych (rys. 22), o łącznej powierzchni ok. 36 ha.

10. 5. ZAGOSPODAROWANIE GRUNTÓW ODŁOGOWANYCH

Na terenie Trzmielowa grunty odłogowane zajmują powierzchnię ok. 16 ha i stanowią one różne stadia sukcesji wtórnej na gruntach porolnych. W zależności od czasu, jaki upłynął od zaprzestania użytkowania, charakteryzują się one różnym stopniem rozwoju zbiorowisk krzewiastych i drzewiastych, w tym różnym składem gatunkowym. Ze względu na niską jakość gleb, przywracanie tych gruntów do rolniczego użytkowania może być nieopłacalne. W związku z tym zaleca się zagospodarowanie tych gruntów w kierunku innym niż rolny. Zgodnie z zapisami MPZP i SUIKZP ok. 5 ha przeznaczone zostało pod zabudowę mieszkaniową, a kolejne 2 ha pod zalesienie (rys. 23). Pozostała powierzchnia odłogów, tj. ok. 9 ha, powinna pozostać w dotychczasowym stanie zagospodarowania jako remizy śródpolne, na których nadal postępował będzie naturalny proces sukcesji.

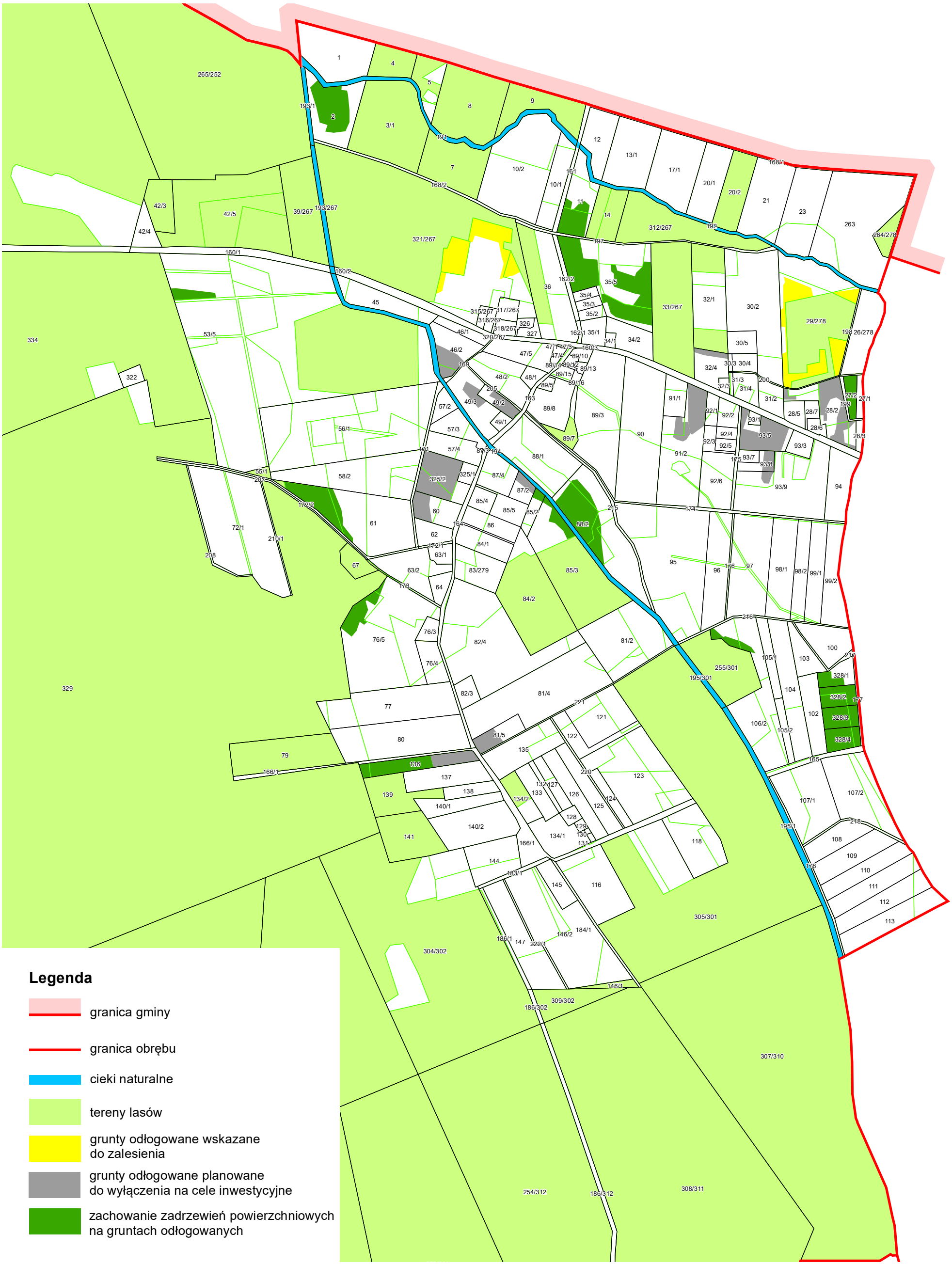

Rys. 23. Kierunki zagospodarowania gruntów odłogowanych

10. 6. ZABIEGI PRZECIWEROZYJNE

Ze względu na niską jakość gleb, występującą na gruntach Trzmielowa, erozja wodna i wietrzna powoduje niszczenie pokrywy glebowej na powierzchni około 82 ha. Aby zapobiegać procesom erozyjnym konieczne jest prowadzenie działań przeciwerozyjnych, które poprzez zahamowanie spływu powierzchniowego przyczynią się również do zwiększenie retencji wodnej. W związku z tym zaleca się:

- tworzenie i utrzymywanie istniejących osłon przeciwwietrznych w postaci zadrzewień rzędowych i remiz śródpolnych,
- zalesianie gruntów o niskiej przydatności dla rolnictwa,
- prowadzenie we właściwy sposób zabiegów mechanizacyjnych i uprawowych.

Ze względu na naturalne ograniczenia w prowadzeniu produkcji rolniczej (niska jakość gleb, erozja itp.), obszar Trzmielowa włączony został do strefy nizinnej I ONW, dzięki czemu rolnicy mogą korzystać z dodatkowego wsparcia finansowego na prowadzenie gospodarstwa. Zapewni to poprawę opłacalności produkcji rolniczej oraz zrekompensuje nakłady na działania pro środowiskowe.

11. GOSPODARKA GRUNTAMI I KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY AGRARNEJ

11. 1. WYŁĄCZENIA GRUNTÓW Z PRODUKCJI ROLNEJ

Powierzchnia wyłączeń gruntów rolnych z użytkowania rolniczego na terenie obrębu szacowana jest na około 85 ha. Wyłączenia te wynikać będą z:

- planowanych inwestycji mieszkaniowych, zieleni urządzonej i komunikacyjnych – ok. 68 ha,
- zalesień gruntów o niskiej przydatności dla produkcji rolnej – 16,89 ha,
- tworzenia zadrzewień rzędowych wzdłuż dróg – 0,54 ha.

Realizacja powyższych zamierzeń może spowodować w przyszłości znaczne zmniejszenie powierzchni gruntów rolnych z 216,04 ha do 131,04 ha (z 15,1% do 9,1%), tj. o 6%.

Obecnie wśród właścicieli gospodarstw rolnych brak jest zainteresowania zalesianiem gruntów, w związku z tym nie przewiduje się w najbliższych latach zwiększenia lesistości obrębu kosztem zmniejszenia powierzchni użytków rolnych będących w uprawie polowej, a jedynie w wyniku zagospodarowania gruntów odłogowanych w kierunku leśnym. Nie obserwuje się również dużego zapotrzebowania na działki budowlane.

11. 2. KSZTAŁTOWANIE STRUKTURY OBSZAROWEJ GOSPODARSTW

Na kształtowanie struktury obszarowej gospodarstw rolnych będą miały wpływ następujące zjawiska:

1. stopniowy spadek produkcji rolniczej w gospodarstwach małych, dla właścicieli których głównym źródłem utrzymanie jest praca w działach pozarolniczych gospodarki narodowej,

2. koncentracja produkcji rolniczej w gospodarstwach średnich i dużych, które konkurować będą skalą produkcji i niskimi kosztami jednostkowymi.

Według danych pochodzących z przeprowadzonych rozmów z rolnikami, na terenie Trzmielowa właściciele 4 gospodarstw rolnych wiążą swoją przyszłość z rolnictwem i są zainteresowani powiększaniem swojego gospodarstwa. Szacuje się, że łącznie na ten cel potrzebnych byłoby ok. 100 ha gruntów rolnych.

W związku z tym, że na terenie obrębu występuje niewiele gruntów należących do KOWR (8,18 ha użytków rolnych), to największe znaczenie w powiększaniu gospodarstw będzie odgrywał prywatny obrót ziemią pomiędzy rolnikami, oparty na dzierżawach bądź kupnie-sprzedaży gruntów rolnych.

11. 3. POPRAWA ROZŁOGU GOSPODARSTW ROLNYCH

Analiza szeregu czynników mających wpływ na funkcjonowanie gospodarstw rolnych, w tym m. in. struktura obszarowa gospodarstw, powierzchnia użytków rolnych, planowane wyłączenia gruntów na cele nierolnicze, wykazała, że na terenie Trzmielowa zabieg scalenia gruntów nie przyniesie spodziewanych efektów. W związku z tym odstąpiono od jego przeprowadzenia, pomimo wniosków złożonych przez właścicieli gruntów. Jednak, aby poprawić rozłóg niektórych gospodarstw, możliwe jest przeprowadzenie wymiany gruntów pomiędzy ich właścicielami.

Ze względu na niekorzystny rozłóg, wymianą gruntów można byłoby objąć następujące gospodarstwa rolne: nr 11, 14, 15, 19, 20, 21, 23, 25, zgodnie z rysunkiem nr 24. Przeprowadzenie wymiany gruntów, zgodnie z zapisami ustawy o scalaniu i wymianie gruntów, wymagać będzie zgody wszystkich uczestników wymiany na każdym etapie jej realizacji.

12. POPRAWA INFRASTRUKTURY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

12. 1. CIEKI NATURALNE

Przez grunty obrębu Trzmielów przepływają dwa cieki naturalne: Szprotawa i Zielenica, o łącznej długości 4,44 km. Oba one znajdują się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, jednak ich stan prawny jest nieuregulowany. W rejestrze EGiB jako trwały zarząd figuruje Marszałek Województwa Dolnośląskiego. Ponadto ciek Zielenica wymaga wydzielenia geodezyjnego z działki drogowej nr 161 (rys. 26). Zarówno Szprotawa, jak i Zielenica nie mają ustalonej linii brzegu.

12. 2. URZĄDZENIA MELIORACJI WODNYCH

Do poprawy skuteczności i efektywności zabiegów agrotechnicznych, wzrostu produktywności gleb, a także zapewnienia ochrony użytków rolnych przed lokalnymi podtopieniami w czasie wysokich stanów wód, niezbędne będzie wykonanie na gruntach Trzmielowa następujących prac w zakresie melioracji wodnych (tab. 18, rys. 25):

- konserwacji istniejącej sieci rowów melioracyjnych na długości 8,50 km, których obecny stan nie pozwala na osiągnięcie ich pełnej sprawności technicznej i zabezpieczenie użytków rolnych przed skutkami zbyt wysokich stanów wód oraz długotrwałej suszy,
- odtworzenie zaoranych rowów melioracyjnych na długości 0,21 km,
- przeprowadzenie inwentaryzacji stanu technicznego istniejącej sieci drenarskiej w celu określenia potrzeb w zakresie jej odbudowy lub konserwacji,
- budowę dwóch oczek wodnych na działkach nr 263 (pow. ok. 0,25 ha) i nr 100 (pow. ok. 0,35 ha).

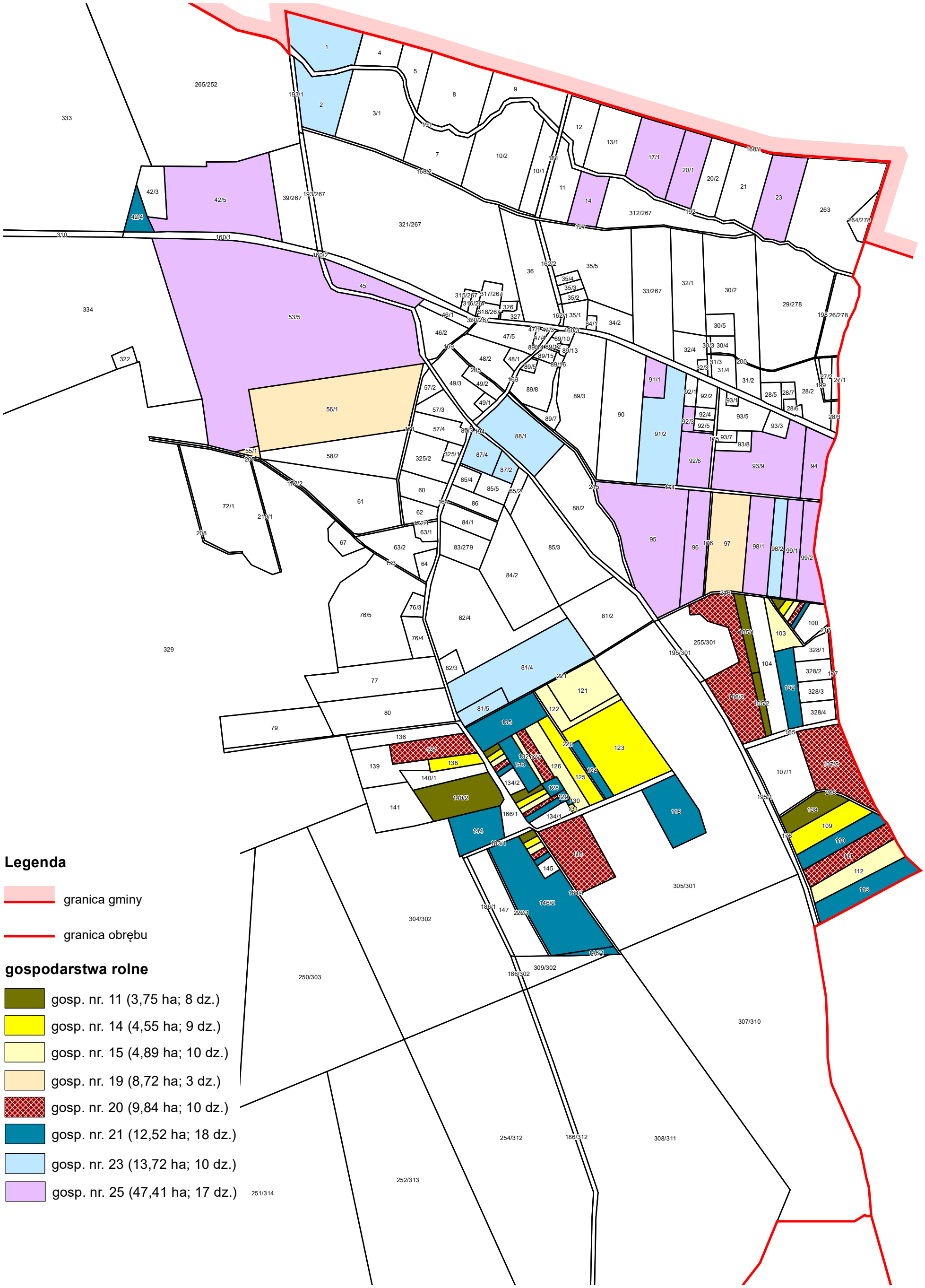

Rys. 24. Gospodarstwa rolne proponowane do objęcia wymianą gruntów

Wymagane prace związane z poprawą stanu sieci rowów melioracyjnych

Tabela 18

Lp.	Właściciel/ Władający	Numer działki ewidencyjnej	Długość odcinka rowu melioracyjnego
			km
1.	2.	3.	4.
Rowy melioracyjne do konserwacji			
1.	Starosta polkowicki	cz. 197	0,53
2.		198	0,22
3.		cz. 199	0,11
4.		cz. 200	0,30
5.		205	0,18
6.		207	0,59
7.		208	0,36
8.		210/1	0,29
9.		215	0,61
10.		216	0,44
11.		217	0,22
12.		218	0,29
13.		220	0,33
14.		221	0,55
15.		222/1	0,32
16.	Państwowe Gospodarstwo Leśne	72/1	0,26
17.	Lasy Państwowe	31/3	0,06
18.	osoba fizyczna	53/5	1,12
19.		56/1	0,15
20.		89/15	0,05
21.		89/16	0,02
22.		89/3	0,15
23.		91/2	0,06
24.		92/6	0,06
25.		93/9	0,18
26.		95	0,09
27.		96	0,13
28.		97	0,27
29.		98/1	0,14
30.		98/2	0,09
31.		99/1	0,08
32.	osoba fizyczna	99/2	0,04
Razem			**8,29**
Rowy melioracyjne do odtworzenia			
1.	Starosta polkowicki	cz. 197	0,12
2.		cz. 199	0,04
3.		cz. 200	0,05
Razem			**0,21**
Ogółem			**8,50**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r. oraz inwentaryzacji terenowej (listopad 2018 r.).

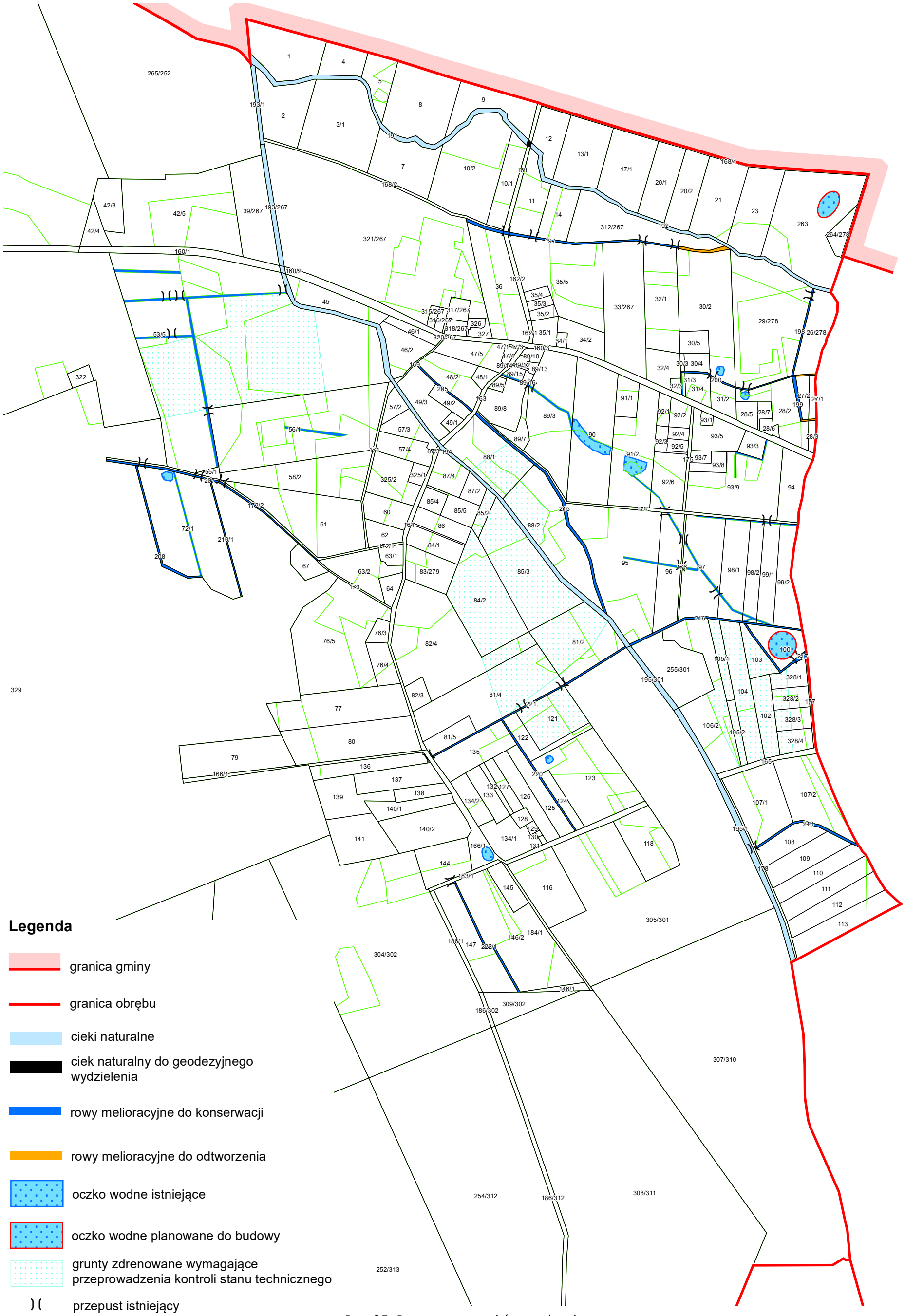

Rys. 25. Poprawa warunków wodnych

Niewielkie powierzchniowo fragmenty użytków rolnych i nieużytków zajęte przez ekosystemy o charakterze trwale podmokłym (łąki bagienne, turzycowiska, trzcinowiska) należy chronić przed osuszaniem i likwidacją w celu poprawy retencji wodnej oraz zabezpieczenia siedlisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt, zaleca się także utrzymanie istniejących łąk i pastwisk sąsiadujących z rowami melioracyjnymi.

12. 3. KSZTAŁTOWANIE SIECI DRÓG TRANSPORTU ROLNEGO

Długość sieci dróg ujawnionych w ewidencji gruntów i budynków wynosi 14,57 km, co daje gęstość wynoszącą 7,0 km/100 ha UR. Drogi te użytkowane są w różnym stopniu intensywności. Przeprowadzona analiza obsługi pól przez transport rolny, z uwzględnieniem zgłoszonych przez mieszkańców Trzmielowa potrzeb w zakresie przebudowy dróg transportu rolnego, pozwoliła na ustalenie funkcjonalnej sieci dróg dostosowanej do obecnie używanych maszyn rolniczych. Zaplanowana sieć dróg transportu rolnego w dużej mierze nawiązuje do dróg już istniejących, a przebudowa będzie polegać na ich poszerzeniu i budowie nawierzchni trwałych. Drogi te, oprócz funkcji transportu rolnego, umożliwią lepszy dojazd do zabudowań mieszkalnych i gospodarczych, a także stworzą połączenia komunikacyjne między sąsiednimi miejscowościami.

W związku z powyższym powinny zostać zastosowane rozwiązania projektowe gwarantujące długi okres eksploatacji. Dla wszystkich przebudowywanych dróg zaleca się zastosowanie trwałej nawierzchni z masy bitumicznej.

Do budowy i przebudowy wyznaczono 8 dróg o łącznej długości 7,35 km (tab. 19, rys. 26). Ponadto w celu zapewnienia dostępu do drogi publicznej dla działek nr: 123, 121,122 niezbędne będzie wydzielenie bez urządzania nowego odcinka drogi o długości 0,49 km. Grunt ten obecnie użytkowany jest jako droga gruntowa. Ponadto wskazane jest odtworzenie zadarnionych dróg o nr ewid. 168/1 i 178, o łącznej długości 1,52 km.

Pozostałe drogi należy pozostawić w dotychczasowym stanie użytkowania (3,27 km). Mając na uwadze potrzebę określenia powierzchni gruntu niezbędnej na poszerzenie dróg, przeanalizowano istniejącą bazę Ewidencji Gruntów i Budynków (EGiB), w tym mapę ewidencyjną i ortofotomapę.

Projektowana sieć dróg transportu rolnego na terenie obrębu Trzmielów

Tabela 19

Numer działki ewidencyjnej	Długość drogi	Powierzchnia zajęcia gruntu	Właściciel/ Władający	Uwagi
	km	ha		
1.	2.	3.	4.	5.
Drogi w dobrym stanie technicznym o nawierzchni z masy bitumicznej				
311, 310, 160/1, 160/3	4,05	5,95	Polkowicki Zarząd Dróg Powiatowych	droga publiczna powiatowa nr 1219D
Ogółem	**4,05**	**5,95**		

Numer drogi na mapie projektu	Numer działki ewidencyjnej	Długość odcinka drogi planowany do budowy lub przebudowy	Planowana szerokość w liniach rozgraniczają-cych	Powierzchnia drogi określona zgodnie ze stanem użytkowania na podstawie ortofotomapy	Planowana powierzchnia zajęcia gruntu		Właściciel/ Władający	Uwagi
					ogółem	w tym powierzchnia gruntów niezbędna na poszerzenie		
		km	m	ha	ha	ha		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Drogi transportu rolnego planowane do przebudowy i budowy								
1	cz. 47/3, 163,164, cz. 166/1, cz. 183/1, cz. 184/1, 165, cz. 174, cz. 47/5, cz. 172/1, cz. 63/2, cz. 64, cz. 173	2,35	12 -17 m	1,69	3,82	2,13	Gmina Chocianów	przebudowa drogi wraz z poszerzeniem pasa drogowego; wymagana zmiana zapisów MPZP; niezbędny będzie wykup gruntów od osób fizycznych oraz przesunięcie ogrodzeń przy posesjach, a także wymiana gruntów z PGLLP
	cz. 325/1, cz. 305/301						SP - PGLLP	
	cz. 76/5, cz. 76/4, cz. 136						SP- KOWR	
	cz. 215, cz. 325/2, cz. 85/5, cz. 86						Skarb Państwa	
	cz. 89/10, cz. 89/12, cz. 89/14, cz. 89/15, cz. 89/8, cz. 89/5, cz. 88/1, cz. 48/1, cz. 57/3, cz. 57/4, cz. 87/4, cz. 85/4, cz. 60, cz. 84/2, cz. 63/1, cz. 83/279, cz. 82/4, cz. 76/3, cz. 82/4, cz. 82/3, cz. 77,cz. 80, cz. 81/4, cz. 81/5, cz. 137,						osoba fizyczna	
	cz. 146/2, cz. 145, cz. 116, cz. 107/1, cz. 102, cz. 107/2							
	cz. 62						Parafia rzymsk.-kat.	

Projektowana sieć dróg transportu rolnego na terenie obrębu Trzmielów

Tabela 19

Numeru drogi na mapie projektu	Numer działki ewidencyjnej	Długość odcinka drogi planowany do budowy lub przebudowy	Planowana szerokość w liniach rozgraniczają-cych	Powierzchnia drogi określona zgodnie ze stanem użytkowania na podstawie ortofotomapy	Planowana powierzchnia zajęcia gruntu		Właściciel/ Władający	Uwagi
					ogółem	w tym powierzchnia gruntów niezbędna na poszerzenie		
		km	m	ha	ha	ha		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
2	162/1,162/2, 161	0,61	min. 12 m poza terenem zabudowy i 8-12 m w terenie zabudowanym	0,40	0,70	0,30	Gmina Chocianów	przebudowa drogi wraz z poszerzeniem pasa drogowego; wymagana zmiana zapisów MPZP; niezbędny będzie wykup gruntów od osób fizycznych
	cz. 197						Skarb Państwa	
	cz.36, cz. 10/1, cz. 9						osoba fizyczna	
3	172/1, cz. 172/2, 173, cz. 63/2, cz. 64	0,42	5 m w terenie zabudowanym i 10 m poza terenem zabudowanym	0,20	0,50	0,30	Gmina Chocianów	przebudowa drogi wraz z poszerzeniem pasa drogowego; wymagana zmiana zapisów MPZP
	cz. 207						Skarb Państwa	
4	169, cz. 47/5, 171	0,58	10 - 20 m	0,33	0,74	0,41	Gmina Chocianów	przebudowa drogi wraz z poszerzeniem pasa drogowego; wymagana zmiana zapisów MPZP; niezbędny będzie wykup gruntów od osób fizycznych
	cz. 205						Skarb Państwa	
	cz. 46/1, cz. 46/2, cz. 48/2, cz. 49/3, cz. 56/1, cz. 58/2, cz. 61						osoba fizyczna	
5	cz. 174	1,04	10 - 20 m	0,47	1,36	0,89	Gmina Chocianów	przebudowa drogi wraz z poszerzeniem pasa drogowego oraz budowa nowego odcinka drogi; wymagana zmiana zapisów MPZP; niezbędny będzie wykup gruntów od osób fizycznych
	cz. 89/8, cz. 89/7, cz. 89/3, cz. 90, cz. 91/2, cz. 92/6, cz. 93/9, cz. 95, cz. 96, cz. 97, cz. 94						osoba fizyczna	

Projektowana sieć dróg transportu rolnego na terenie obrębu Trzmielów

Tabela 19

Numeru drogi na mapie projektu	Numer działki ewidencyjnej	Długość odcinka drogi planowany do budowy lub przebudowy	Planowana szerokość w liniach rozgraniczają-cych	Powierzchnia drogi określona zgodnie ze stanem użytkowania na podstawie ortofotomapy	Planowana powierzchnia zajęcia gruntu		Właściciel/ Władający	Uwagi
					ogółem	w tym powierzchnia gruntów niezbędna na poszerzenie		
		km	m	ha	ha	ha		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
6	cz. 183/1, 186/1, 186/302, 186/312	1,36	13 m	1,30	1,72	0,42	Gmina Chocianów	przebudowa drogi wraz z poszerzeniem pasa drogowego; wymagana zmiana zapisów MPZP; niezbędny będzie wykup gruntów od osób fizycznych
	cz. 144, cz. 146/2						osoba fizyczna	
7	cz. 221, cz. 220	0,76	10 m	-	0,74	0,74	Skarb Państwa	przebudowa drogi wraz z poszerzeniem pasa drogowego, zgodnie z zapisem MPZP; niezbędny będzie wykup gruntów od osób fizycznych
	cz. 82/4, cz. 81/4, cz. 122, cz. 123, cz. 124						osoba fizyczna	
8	cz. 32/1	0,23	8 m	-	0,19	0,19	Gmina Chocianów	budowa drogi do boiska; wymagana zmiana zapisów MPZP oraz wymiana gruntów z PGLLP
	cz. 33/267						SP-PGLLP	
Ogółem		**7,35**		**4,39**	**9,77**	**5,38**		

Projektowana sieć dróg transportu rolnego na terenie obrębu Trzmielów

Tabela 19

Numer działki ewidencyjnej	Długość dróg	Planowana szerokość w liniach rozgraniczają-cych	Powierzchnia zajęcia gruntu	Właściciel/ Władający	Uwagi
	km		ha		
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Drogi transportu rolnego do utrzymania (wraz z zadrzewieniami)					
cz. 166/1, 168/2, cz. 172/2, cz. 174, 176, 177, 184/1	3,27	w obecnych granicacach użytkowania	2,02	Gmina Chocianów	zapewnienie dojazdu do zabudowań mieszkalnych, działek rolnych i leśnych; utrzymanie zadrzewień śródpolnych
Ogółem	**3,27**		**2,02**		
Drogi transportu rolnego do odtworzenia bez urządzania					
168/1, 178	1,52	w obecnych granicacach użytkowania	0,66	Gmina Chocianów	zapewnienie dojazdu do działek rolnych i leśnych
Ogółem	**1,52**		**0,66**		
Drogi transportu rolnego do geodezyjnego wydzielenia bez urządzania					
w działkach 123, 122, 121, 81/4, 81/2	0,49	w obecnych granicacach użytkowania	0,20	osoba fizyczna	zapewnienie dojazdu do działek rolnych i leśnych
Ogółem	**0,49**		**0,20**		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r. oraz inwentaryzacji terenowej (listopad 2018 r.).

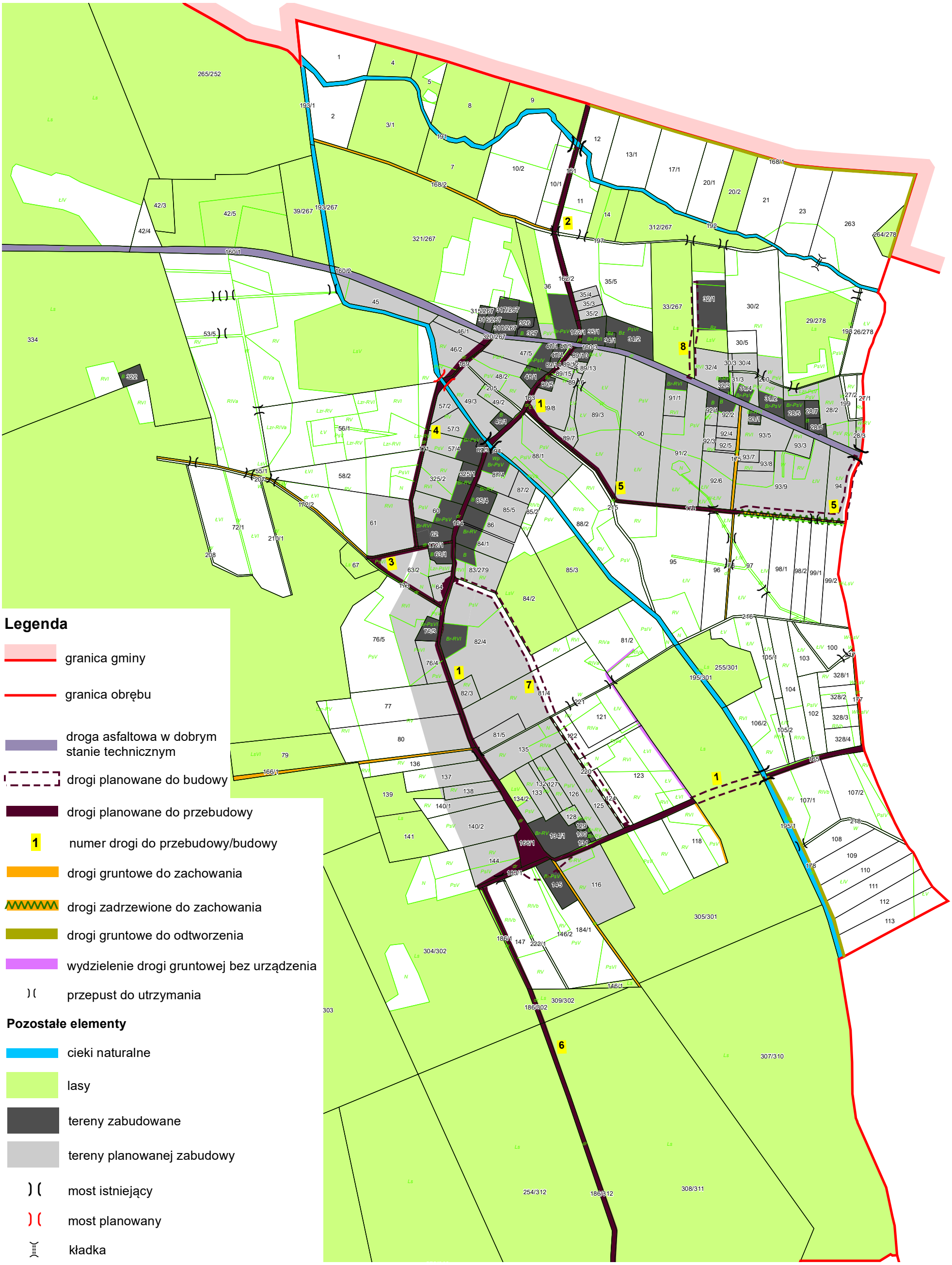

Rys. 26. Projektowana sieć dróg transportu rolnego

Ze względu na brak modernizacji EGiB i niekartometryczną mapę ewidencji gruntów i budynków, powierzchnie działek dróg zawarte w rejestrze gruntów nie zgadzają się z powierzchniami odczytywanymi z mapy ewidencyjnej i ortofotomapy (tab. 20). W związku z tym, zakładając spokojny stan użytkowania, powierzchnie gruntów aktualnie zajętych przez drogi obliczono na podstawie pomiarów kartometrycznych na ortofotomapie. Podane w tabelach nr 19 i 21 powierzchnie niezbędne na poszerzenie pasów drogowych planowanych do przebudowy dróg transportu rolnego są wartościami przybliżonymi, określonymi na podstawie różnic pomiędzy faktycznym zajęciem terenu przez istniejące drogi a planowaną powierzchnią zajęcia wynikającą z ich poszerzenia. Faktyczną powierzchnię zajęcia można będzie określić po geodezyjnym ustaleniu granic pomiędzy drogami a działkami przyległymi.

Drogi planowane do budowy i przebudowy zajmować będą, zgodnie z przyjętymi szerokościami w liniach rozgraniczających zamieszczonymi w tabeli 19, powierzchnię 9,77 ha, z czego na ich poszerzenie lub budowę niezbędny będzie wykup gruntów przez Gminę Chocianów o powierzchni ok. 5,38 ha.

Projekty techniczne wszystkich dróg planowanych do przebudowy i budowy należy uzgodnić z pracownikiem Nadzoru Wodnego w Polkowicach należącego do Zarządu Zlewni we Lwówku Śląskim Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

Rozbieżności w powierzchni dróg planowanych do przebudowy

Tabela 20

Nr drogi planowanej do przebudowy	Działki ewidencyjne drogi planowanej do przebudowy	Powierzchnia drogi wg EGiB	Powierzchnia drogi wg aktualnego użytkowania odczytana na podstawie ortofotomapy
		ha	ha
1.	2.	3.	4.
1	163,164, cz. 166/1, cz. 183/1, cz. 184/1, 165	3,88	1,69
2	162/1,162/2	0,71	0,40
3	172/1, cz. 172/2, 173	0,21	0,20
4	169, 171	0,36	0,33
5	174	0,43	0,47
6	cz. 183/1, 186/1, 186/302, 186/312	1,62	1,30
Ogółem		**7,21**	**4,39**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r. oraz inwentaryzacji terenowej (listopad 2018 r.).

12. 3. 1. Charakterystyka planowanej drogi nr 1

Przebudowa drogi nr 1, o długości 2,35 km, wymagała będzie poszerzenia do 12-17 m w liniach rozgraniczających, co będzie wiązało się z koniecznością przeprowadzenia procedury wykupu gruntów od osób fizycznych o szacunkowej powierzchni ok. 2,13 ha (tab. 21), a także z przeniesieniem części ogrodzeń przy posesjach bezpośrednio przylegających do drogi (rys. 27 i 28).

Ponadto w celu połączenia drogi z przebudowaną drogą transportu rolnego na terenie sąsiednich Szklar Dolnych, niezbędne będzie dokonanie wymiany gruntów pomiędzy PGLLP a Gminą Chocianów na odcinku, gdzie droga przebiega przez działkę leśną o nr ewid. 305/301 na długości ok. 0,18 km. Powierzchnia gruntu należącego do PGLLP, stanowiącego przedmiot wymiany, wynosić będzie ok. 0,23 ha (fot. 21). Po przeprowadzeniu uzgodnień z Gminą Chocianów, proponuje się przekazać na rzecz PGLLP następujące grunty gminne: część działki nr 172/2 o pow. 0,07 ha, część działki nr 166/1 o pow. 0,19 ha (rys. 29).

Ponadto na wysokości przysiółka Janówka, proponuje się wykonanie obejścia istniejącej drogi o długości 0,12 km w celu ochrony zadrzewień przydrożnych oraz studni, mieszczącej się na działce nr 145 (fot. 22). Po przeprowadzeniu konsultacji z właścicielami gruntów, przez które przebiegać ma nowy odcinek drogi, uzyskano ich akceptację dla tego projektu i zgodę na wykup przez Gminę Chocianów części gruntów niezbędnych na realizację inwestycji.

W pasie planowanej drogi zlokalizowane są następujące sieci uzbrojenia terenu: wodociągowa, niskiego napięcia oraz telekomunikacyjna, na które należy zwrócić uwagę w czasie realizacji inwestycji.

Z przebudową drogi nr 1 może wiązać się również potrzeba wycinki ok. 48 drzew (tab. 22) oraz przesunięcie słupów niskiego napięcia. W miarę możliwości finansowych należy skablować istniejącą linię niskiego napięcia w trakcie przebudowy drogi, natomiast ostateczna decyzja dotycząca konieczności usunięcia drzew przydrożnych zostanie podjęta w trakcie wykonywania projektu budowlanego drogi. Wzdłuż drogi nr 1 zaprojektowano nowe nasadzenia przyrożne o łącznej długości 0,96 km.

Na odcinku od Janówki do granicy ze Szklarami Dolnymi istnieje dobrze zachowana aleja wiązów górskich (fot. 23), pochodząca jeszcze z początków XX stulecia, którą należy

bezwzględnie zachować i włączyć w pas przebudowywanej drogi. Jednocześnie, na odcinku ok. 0,58 km, zaleca się uzupełnienie luk w alei wiązem górskim.

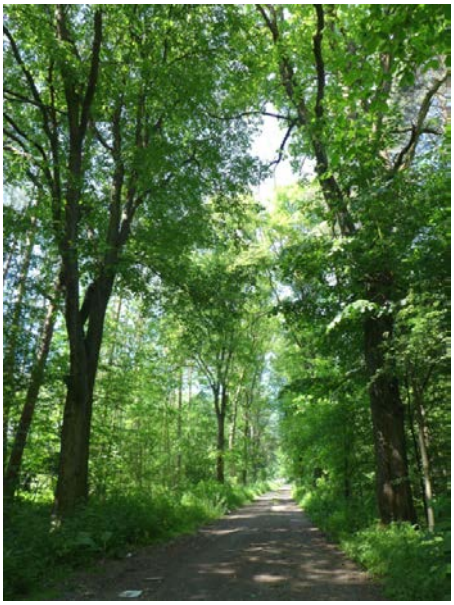

Fot. 21. Droga nr 1 w gruncie PGLLP (fot. autora) Fot. 22. Studnia przy projektowanej drodze nr 1 (fot. autora)

Na pozostałym odcinku zaleca się zastosowanie do nasadzeń lipy drobnolistnej.

Wzdłuż drogi nr 1, na odcinku od skrzyżowania z drogą powiatową 1219D do przysiółka Janówka, zaprojektowano chodnik po jednej stronie drogi o szerokości 1,5 m oraz zatoczkę przystankową na wysokości działki ewid. nr 64. Niezbędne będzie również wykonanie odwodnienia drogi oraz uzupełnienie oświetlenia ulicznego.

Na wysokości zabudowań Janówki, w miejscu gdzie projektowany jest nowy odcinek drogi, zaplanowano miejsce wypoczynku dla turystów pieszych i rowerowych (fot. 22).

Fot. 23. Aleja wiązów przy drodze nr 1 (fot. autora)

Charakterystyka dróg planowanych do budowy i przebudowy

Tabela 21

Numeru drogi na mapie projektu	Numer działki ewidencyjnej	Właściciel/ Władający	Długość odcinka drogi planowany do budowy	Długość odcinka drogi planowany do przebudowy	Planowana szerokość w liniach rozgraniczających	Planowana powierzchnia zajęcia gruntu		Rodzaj planowanej nawierzchni	Przewidywana liczba drzew do wycinki	Długość planowanych zadrzewień przydrożnych	Zalecane gatunki drzew w planowanych zadrzewieniach	Funkcja drogi
						ogółem	w tym powierzchnia gruntów niezbędna na poszerzenie					
			km	km	m	ha	ha			km		
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
1	cz. 47/3, 163,164, cz. 166/1, cz. 183/1, cz. 184/1, 165, cz. 174, cz. 47/5, cz. 172/1, cz. 63/2, cz. 64, cz. 173	Gmina Chocianów	0,30	2,05	12-17 m	3,82	2,13	trwała; masa bitumiczna	48	0,38 0,58	lipa drobnilistna wiąz górski (uzupełnienie istniejącej alei wiązów)	poprawa parametrów technicznych drogi wiejskiej oraz stworzenie dogodnego połączenia komunikacyjnego z sąsiednimi miejscowościami (Trzebnice, Szklary Dolne); w celu poprawy bezpieczeństwa pieszych wzdłuż drogi zaleca się budowę chodnika
	cz. 325/1, cz. 305/301	SP - PGLLP										
	cz. 76/5, cz. 76/4, cz. 136	SP- KOWR										
	cz. 215, cz. 325/2, cz. 85/5, cz. 86	Skarb Państwa										
	cz. 89/10, cz. 89/12, cz. 89/14, cz. 89/15, cz. 89/8, cz. 89/5, cz. 88/1, cz. 48/1, cz. 57/3, cz. 57/4, cz. 87/4, cz. 85/4, cz. 60, cz. 84/2, cz. 63/1, cz. 83/279, cz. 82/4, cz. 76/3, cz. 82/4, cz. 82/3, cz. 77,cz. 80, cz. 81/4, cz. 81/5, cz. 137, cz. 146/2, cz. 145, cz. 116, cz. 107/1, cz. 102, cz. 107/2	osoby fizyczne										
	cz. 62	Parafia rzymsk.-kat.										
2	162/1,cz. 162/2	Gmina Chocianów	-	0,61	8-12 m	0,70	0,30		4	0,12	lipa drobnolistna	poprawa parametrów technicznych drogi wiejskiej i połączenia komunikacyjnego z Jędrzychowem; w celu poprawy bezpieczeństwa pieszych wzdłuż drogi zaleca się budowę chodnika
	cz. 162/2,161				min. 12 m							
	cz. 197	Skarb Państwa										
	cz.36, cz. 10/1, cz. 9	osoba fizyczna										
3	cz. 172/1	Gmina Chocianów	-	0,42	5 m	0,50	0,30		21	0,14	klon zwyczajny	dojazd do cmentarza i terenu sportowo-rekreacyjnego; dojazd do pól uprawnych
	cz. 172/1, cz. 172/2, 173, cz. 63/2, cz. 64				10 m							
	cz. 207	Skarb Państwa										
4	169, cz. 47/5, 171	Gmina Chocianów	-	0,58	10 - 20 m	0,74	0,41		16	0,38	lipa drobnolistna	dojazd do pól uprawnych i lasów oraz udostępnienie terenów planowanych do zabudowy zgodnie z zapisem MPZP
	cz. 205	Skarb Państwa										
	cz. 46/1, cz. 46/2, cz. 48/2, cz. 49/3, cz. 56/1, cz. 58/2, cz. 61	osoba fizyczna										
5	cz. 174	Gmina Chocianów	-	0,31	10 - 20 m	1,36	0,89		2	0,30	robinia akacjowa	dojazd do pól uprawnych oraz udostępnienie terenów planowanych do zabudowy zgodnie z zapisem MPZP
	cz. 174											
	cz. 89/8, cz. 89/7, cz. 89/3, cz. 90, cz. 91/2, cz. 92/6, cz. 93/9, cz. 95, cz. 96, cz. 97, cz. 94	osoba fizyczna	0,73	-								
6	cz. 183/1, 186/1, 186/302, 186/312	Gmina Chocianów	-	1,36	13 m	1,72	0,42		1	0,11	dąb szypułkowy	stworzenie dogodnego połączenia komunikacyjnego z sąsiednią miejscowością Trzebnice
	cz. 144, cz. 146/2	osoba fizyczna										
7	cz. 221, cz. 220	Skarb Państwa	0,76	-	10 m	0,74	0,74		8	0,72	lipa drobnolistna	dojazd do pól uprawnych oraz udostępnienie terenów planowanych do zabudowy zgodnie z zapisem MPZP
	cz. 82/4, cz. 81/4, cz. 122, cz. 123, cz. 124	osoba fizyczna										
8	cz. 32/1	Gmina Chocianów	0,23	-	8 m	0,19	0,19		5	-	-	dojazd do boiska
	cz. 33/267	SP-PGLLP										
	cz. 32/4	osoba fizyczna										
Ogółem			**2,02**	**5,33**		**9,77**	**5,38**		**105**	**2,73**		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków, stan na 10.12.2018 r. oraz inwentaryzacji terenowej (listopad 2018 r.).

Rys. 27. Koncepcja przebiegu planowanej drogi transportu rolnego nr 1 (w skali 1 : 1 000) - odcinek 1

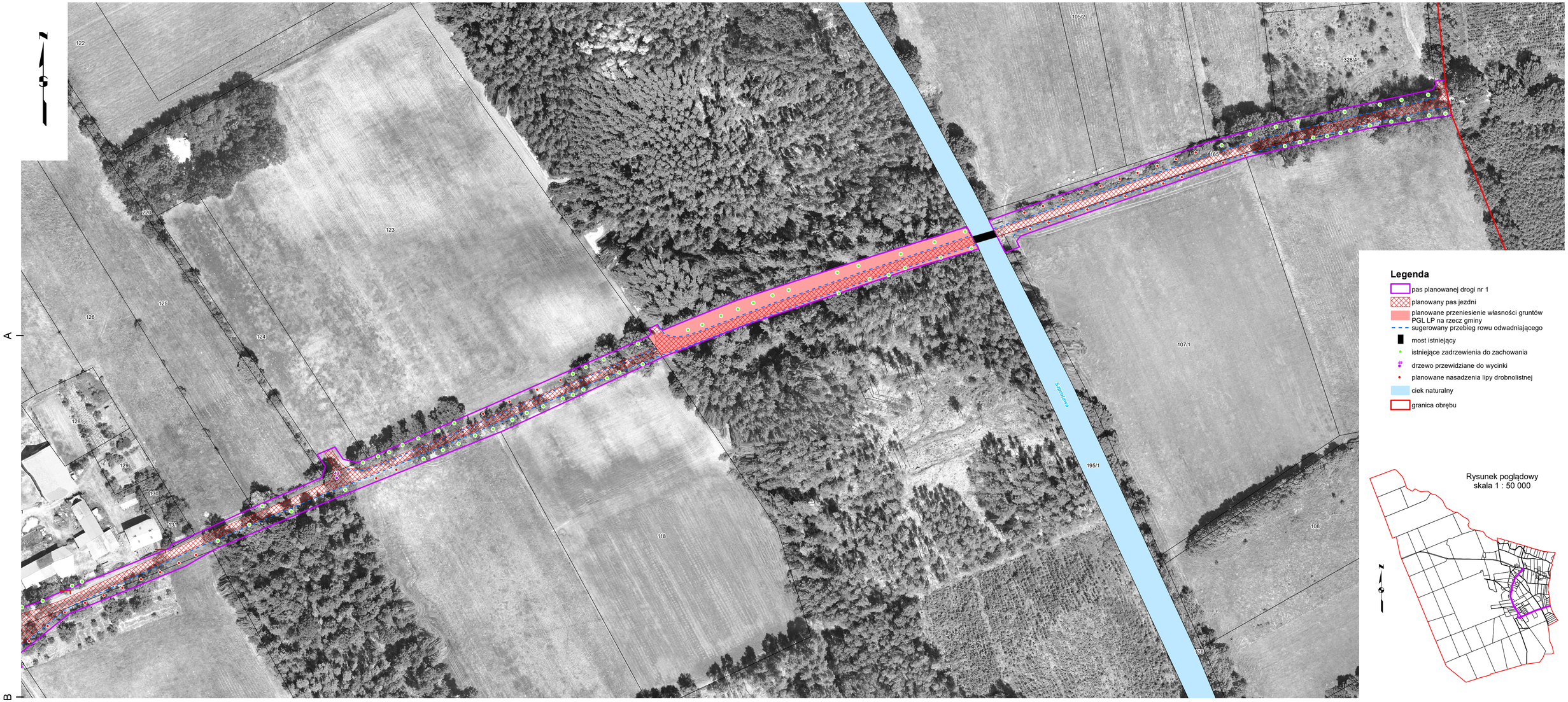

Rys. 28. Koncepcja przebiegu planowanej drogi transportu rolnego nr 1 (w skali 1 : 1 000) - odcinek 2

Rys. 29. Propozycja wymiany gruntów pomiędzy PGL LP a Gminą Chocianów

12. 3. 2. Charakterystyka planowanej drogi nr 2

Planowana droga nr 2, o długości 0,61 km, będzie stanowić przedłużenie drogi nr 1 w kierunku do Jędrzychowa (fot. 24). Planowana szerokość w liniach rozgraniczających wynosić będzie w terenie zabudowanym od 8 do 12 m, poza terenem zabudowanym – 12 m (tab. 21, rys. 30). Planowana powierzchnia zajęcia gruntu przez drogę wynosić będzie 0,70 ha, a na jej poszerzenie niezbędny będzie wykup ok. 0,30 ha gruntów od osób fizycznych.

Na odcinku od skrzyżowania z drogą powiatową 1219D do końca terenu zabudowanego zaprojektowano chodnik po jednej stronie drogi o szerokości 1,5 m. Niezbędne będzie również wykonanie odwodnienia rowami po obu stronach drogi.

W pasie planowanej drogi, w terenie zabudowanym, zlokalizowane są następujące sieci uzbrojenia terenu: wodociągowa, niskiego napięcia oraz telekomunikacyjna, na które należy zwrócić uwagę w czasie realizacji inwestycji.

Z przebudową drogi może wiązać się potrzeba wycinki ok. 4 drzew, jednak ostateczna decyzja dotycząca konieczności usunięcia drzew przydrożnych zostanie podjęta w trakcie wykonywania projektu budowlanego drogi. Wzdłuż drogi zaprojektowano ciąg zadrzewień przydrożnych o długości ok. 0,12 km, w których zaleca się nasadzenia z lipy drobnolistnej.

Fot. 24. Droga nr 2 - widok na zabudowania Trzmielowa (fot. autora)

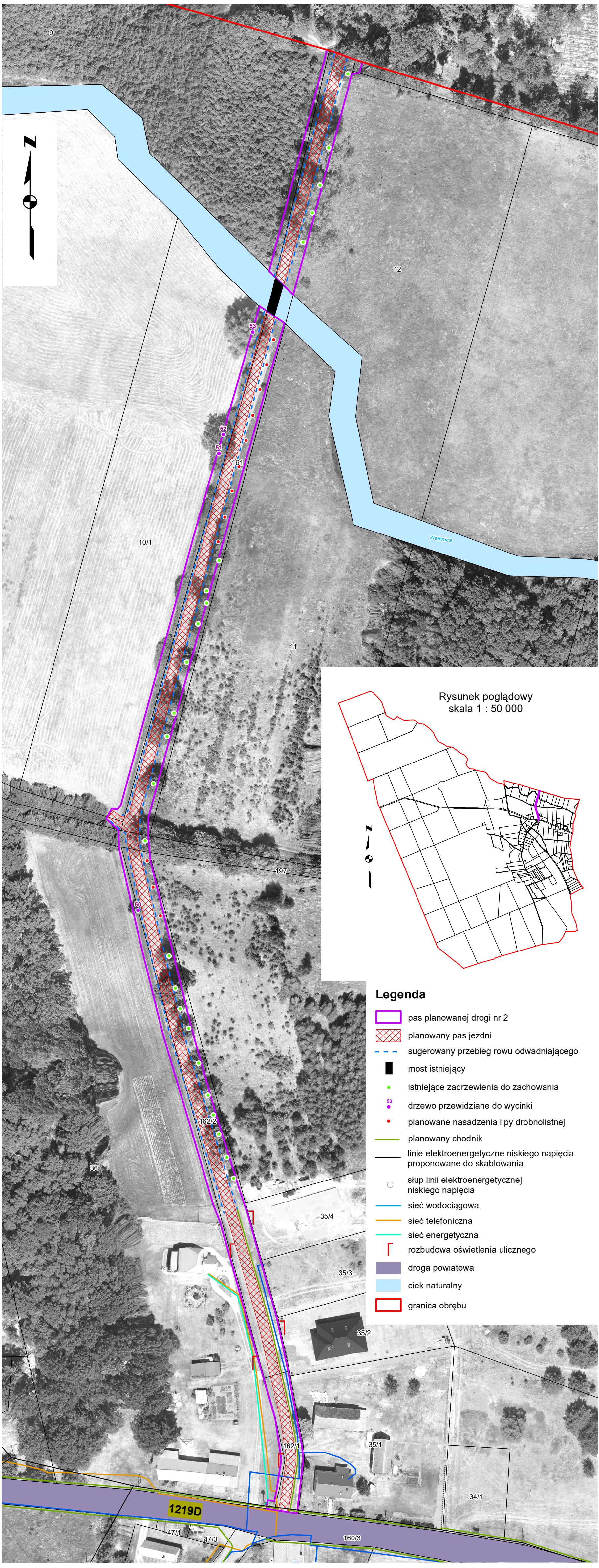

Rys. 30. Koncepcja przebiegu planowanej drogi transportu rolnego nr 2 (w skali 1 : 1 000)

12. 3. 3. Charakterystyka planowanej drogi nr 3

Planowana droga nr 3, o długości 0,42 km, będzie biegła wzdłuż cmentarza parafialnego oraz wokół planowanego terenu sportowo-rekreacyjnego, zlokalizowanego na działkach 63/2 i 64. Planowana szerokość w liniach rozgraniczających wynosi 5 m w terenie zabudowanym (zgodnie z MPZP, fot. 25) i 10 m poza terenem zabudowanym (tab. 21, rys. 31). Planowana powierzchni zajęcia gruntu przez drogę wynosić będzie 0,50 ha.

W pasie planowanej drogi, w terenie zabudowanym, zlokalizowane jest sieć wodociągowa, na którą należy zwrócić uwagę w czasie realizacji inwestycji.

Z przebudową drogi może wiązać się potrzeba wycinki ok. 21 drzew, jednak ostateczna decyzja dotycząca konieczności usunięcia drzew przydrożnych zostanie podjęta w trakcie wykonywania projektu budowlanego drogi. Jako kompensację środowiskową, po południowej stronie drogi zaprojektowano ciąg zadrzewień przydrożnych o długości ok. 0,14 km, w których zaleca się nasadzenia z klonu zwyczajnego. Niezbędne będzie również wykonanie odwodnienia drogi.

Fot. 25. Wjazd na planowaną drogę nr 3 od strony kościoła (fot. autora)

Legenda

- pas planowanej drogi nr 3
- pas planowanej drogi nr 1
- planowany pas jezdni
- sugerowany przebieg rowu odwadniającego
- drzewo przewidziane do wycinki
- planowane nasadzenia lipy drobnolistnej
- planowany chodnik
- linie elektroenergetyczne niskiego napięcia proponowane do skablowania
- słup linii elektroenergetycznej niskiego napięcia
- sieć wodociągowa
- sieć telefoniczna
- rozbudowa oświetlenia ulicznego
- parking planowany

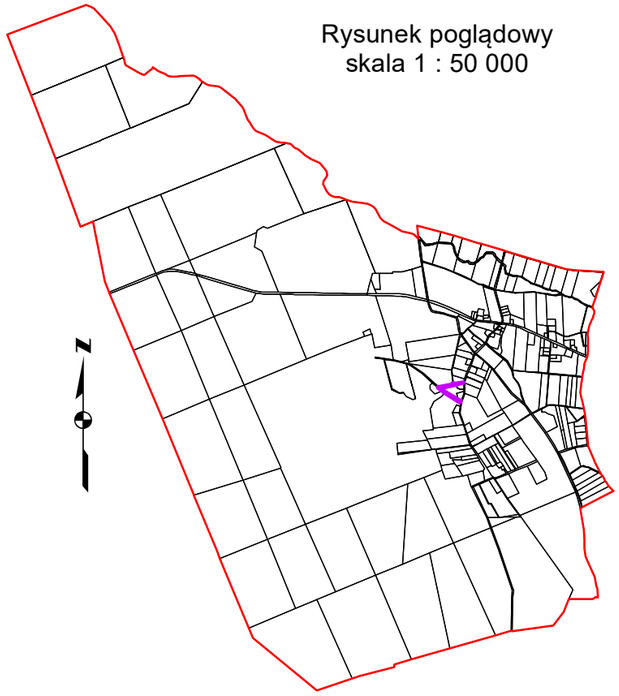

Rys. 31. Koncepcja przebiegu planowanej drogi transportu rolnego nr 3 (w skali 1 : 1 000)

12. 3. 4. Charakterystyka planowanej drogi nr 4

Planowana droga nr 4, o długości 0,58 m, będzie biegła od cmentarza do drogi powiatowej nr 1219D, za obecną zabudową wsi (tab. 21, rys. 32). Szerokość drogi w liniach rozgraniczających zaplanowano na 10-20 m, przy czym odcinek o najszerszym 20-metrowym pasie drogowym biec będzie od drogi powiatowej w kierunku rzeki Szprotawy. Na tej długości w pas drogi włączono istniejący, szeroki pas zadrzewień przydrożnych.

Na wysokości rzeki Szprotawy niezbędna będzie budowa mostu na rzece, zapewniającego ciągłość ruchu komunikacyjnego. Planowana powierzchnia zajęcia gruntu przez drogę wynosić będzie 0,37 ha, a na jej poszerzenie niezbędny będzie wykup ok. 0,18 ha gruntów od osób fizycznych i Skarbu Państwa.

Z przebudową drogi może wiązać się potrzeba wycinki ok. 18 drzew, jednak ostateczna decyzja dotycząca konieczności usunięcia drzew przydrożnych zostanie podjęta w trakcie wykonywania projektu budowlanego drogi. Jako kompensację środowiskową, po zachodniej stronie drogi zaprojektowano ciąg zadrzewień przydrożnych o długości ok. 0,53 km, w których zaleca się nasadzenia z lipy drobnolistnej. Niezbędne będzie również wykonanie odwodnienia drogi.

12. 3. 5. Charakterystyka planowanej drogi nr 5

Planowana droga nr 5, o długości 1,04 km, umożliwi lepszy dojazd do pól i pastwisk we wschodniej części obrębu, a także pozwoli na udostępnienie terenów pod planowaną zabudowę (tab. 21, rys. 33). Szerokość drogi w liniach rozgraniczających wyniesie od 10 do 20 m. Na wysokości działek nr 93/9 i 94 planowany jest nowy odcinek drogi, stanowiący obejście istniejącego fragmentu drogi, na którym, ze względu na brak użytkowania, wykształciły się wartościowe pod względem krajobrazowym zadrzewienia śródpolne. Nowy odcinek drogi, wydzielony z działki nr 94, pozwoli na stworzenie alternatywnego połączenia drogi nr 1 z istniejącą drogą powiatową. Planowana powierzchnia zajęcia gruntu przez drogę wynosić będzie 1,36 ha, a na jej poszerzenie niezbędny będzie wykup ok. 0,89 ha gruntów od osób fizycznych.

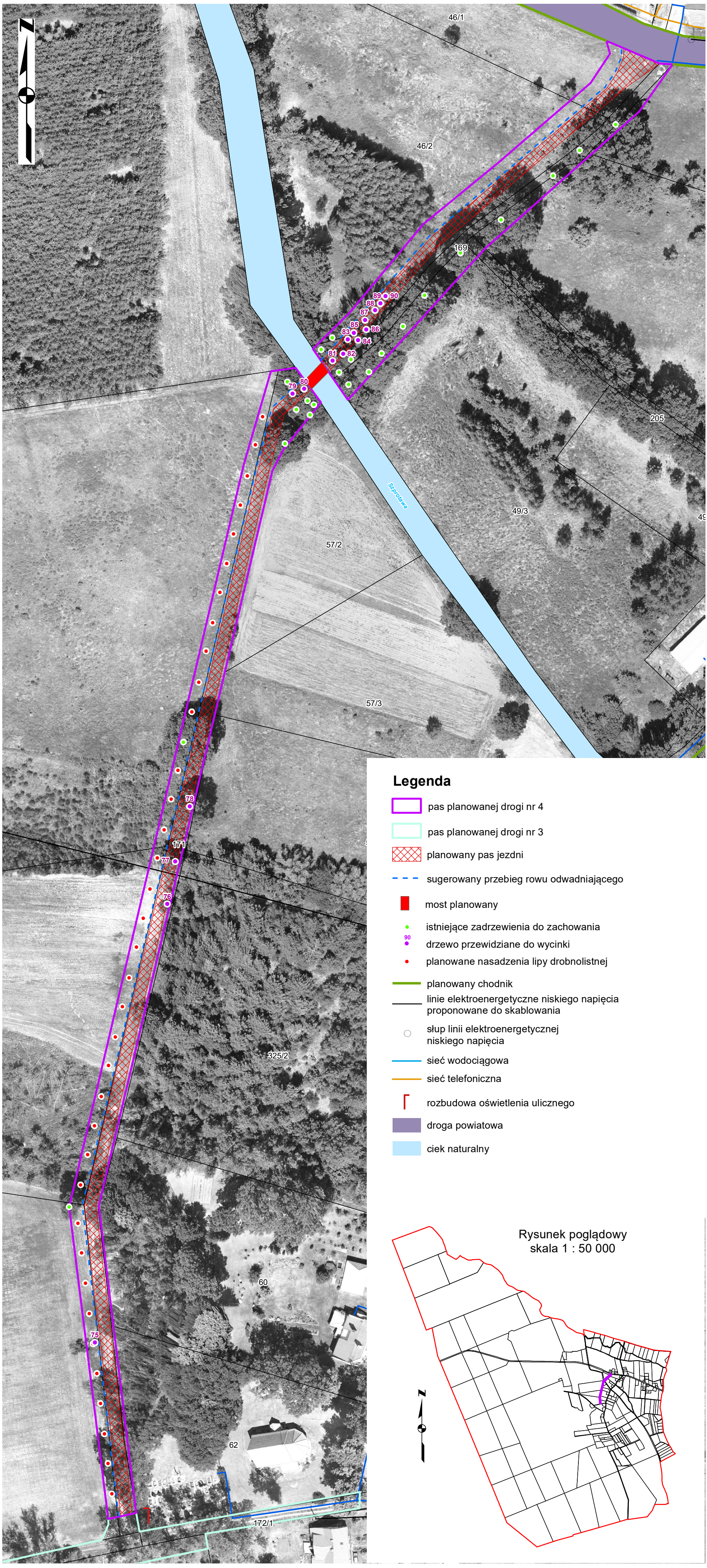

Rys. 32. Koncepcja przebiegu planowanej drogi transportu rolnego nr 4 (w skali 1 : 1 000)

Rys. 33. Koncepcja przebiegu planowanej drogi transportu rolnego nr 5 (w skali 1 : 1 000)

Z przebudową drogi może wiązać się potrzeba wycinki 2 drzew, jednak ostateczna decyzja dotycząca konieczności usunięcia drzew przydrożnych zostanie podjęta w trakcie wykonywania projektu budowlanego drogi. Jako kompensację środowiskową, po południowej stronie drogi zaprojektowano ciąg zadrzewień przydrożnych o długości ok. 0,30 km, w których zaleca się nasadzenia z robinii akacjowej. Niezbędne będzie również wykonanie odwodnienia drogi.

12. 3. 6. Charakterystyka planowanej drogi nr 6

Planowana droga nr 6, o długości 1,36 km, umożliwi dogodne połączenie Trzmielowa z sąsiednią miejscowością – Trzebnice (tab. 21, rys. 34) i będzie stanowiła przedłużenie drogi nr 1. Planowana szerokość drogi w liniach rozgraniczających wynosić będzie 13 m, a powierzchnia zajęcia gruntu przez drogę – 1,40 ha. Na jej poszerzenie niezbędny będzie wykup ok. 0,42 ha gruntów od osób fizycznych.

Z przebudową drogi może wiązać się potrzeba wycinki 1 drzewa, jednak ostateczna decyzja w tej sprawie zostanie podjęta w trakcie wykonywania projektu budowlanego drogi.

Jako kompensację środowiskową, po wschodniej stronie drogi zaprojektowano ciąg zadrzewień przydrożnych o długości ok. 0,11 km, w których zaleca się nasadzenia z dębu szypułkowego. Niezbędne będzie również wykonanie odwodnienia drogi.

Zgodnie z przygotowywaną przez Polkowicki Zarząd Dróg Powiatowych koncepcją przebudowy drogi relacji Trzebnice – Trzmielów, droga nr 6 ma uzyskać parametry drogi lokalnej o szerokości pasa drogowego 12 m. Na wysokości gruntów rolnych wsi Trzmielów, miałaby ona przebiegać przez działki ewid. nr 147, 222/1 i 146/2 (rys. 34).

12. 3. 7. Charakterystyka planowanej drogi nr 7

Planowana droga nr 7, o długości 0,76 km, umożliwi lepszy dojazd do pól i pastwisk w środkowej części obrębu, a także pozwoli na udostępnienie terenów pod planowaną zabudowę (tab. 21, rys. 35). Zgodnie z zapisem w MPZP jej szerokość w liniach rozgraniczających wyniesie 10 m. Planowana powierzchnia zajęcia gruntu przez drogę wynosić będzie 0,74 ha, a na jej budowę niezbędny będzie wykup gruntów od osób fizycznych.

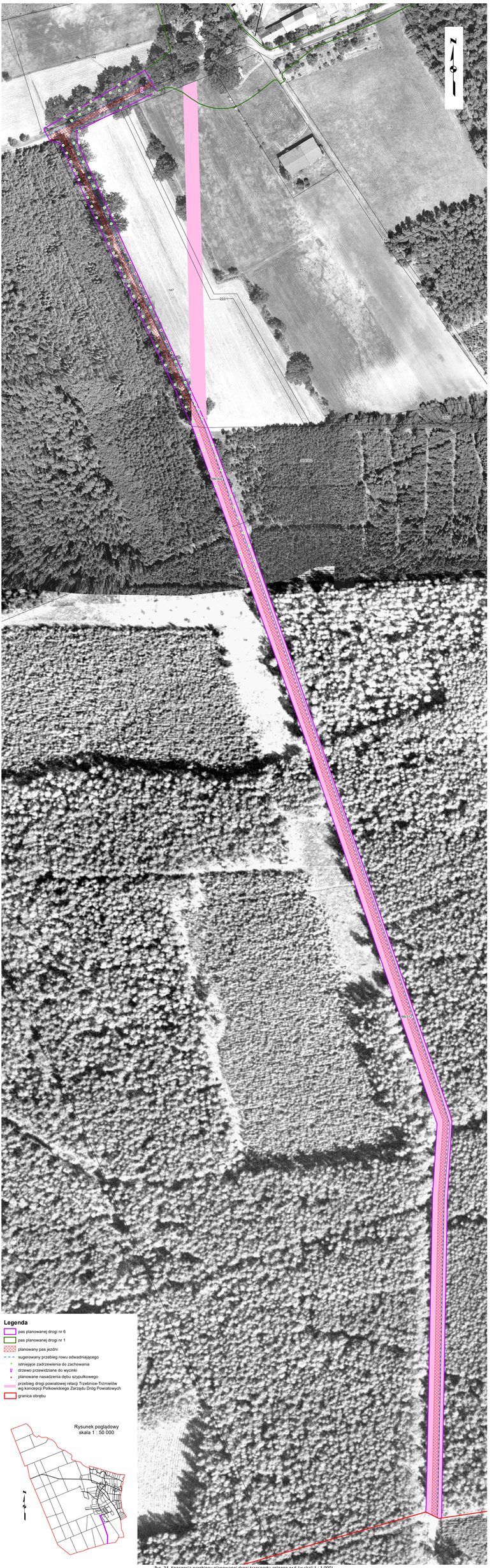

Rys. 34. Koncepcja przebiegu planowanej drogi transportu rolnego nr 6 (w skali 1 : 1 000)

W miejscu połączenia z drogą nr 1 występuje kolizja z naziemną siecią energetyczną, którą proponuje się skablować.

Z budową drogi może wiązać się potrzeba wycinki ok. 8 drzew, jednak ostateczna decyzja dotycząca konieczności usunięcia drzew przydrożnych zostanie podjęta w trakcie wykonywania projektu budowlanego drogi. Jako kompensację środowiskową, po zachodniej stronie drogi zaprojektowano ciąg zadrzewień przydrożnych o długości ok. 0,72 km, w których zaleca się nasadzenia z lipy drobnolistnej. Niezbędne będzie również wykonanie odwodnienia drogi.

12. 3. 8. Charakterystyka planowanej drogi nr 8

Planowana droga nr 8, o długości 0,23 km, służyć będzie jako dojazd do boiska sportowego (tab. 21, rys. 36). Planowana szerokość drogi w liniach rozgraniczających wynosić będzie 8 m. Planowana powierzchni zajęcia gruntu przez drogę wynosić będzie 0,19 ha, a na jej budowę niezbędny będzie wykup gruntów od osób fizycznych oraz wymiana gruntów z PGL LP. Wymianą proponuje się objąć dwa zalesione fragmenty działki gminnej nr 32/1 o łącznej powierzchni 1,09 ha oraz fragment działki należącej do PGLLP o nr 33/267 i powierzchni 0,92 ha (rys. 37).

Z budową drogi może wiązać się potrzeba wycinki ok. 5 drzew, niezbędne będzie również wykonanie odwodnienia drogi.

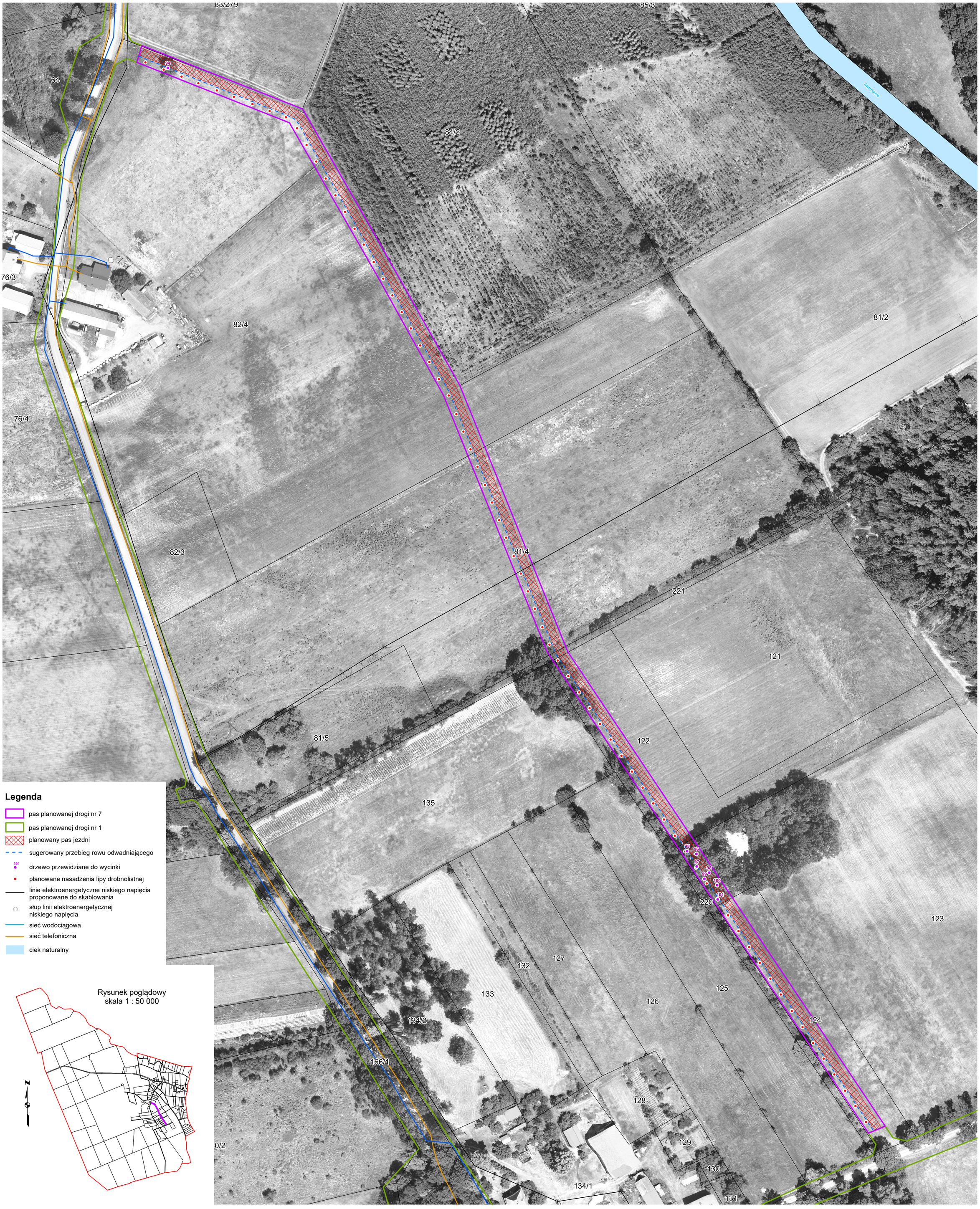

Rys. 35. Koncepcja przebiegu planowanej drogi transportu rolnego nr 7 (w skali 1 : 1 000)

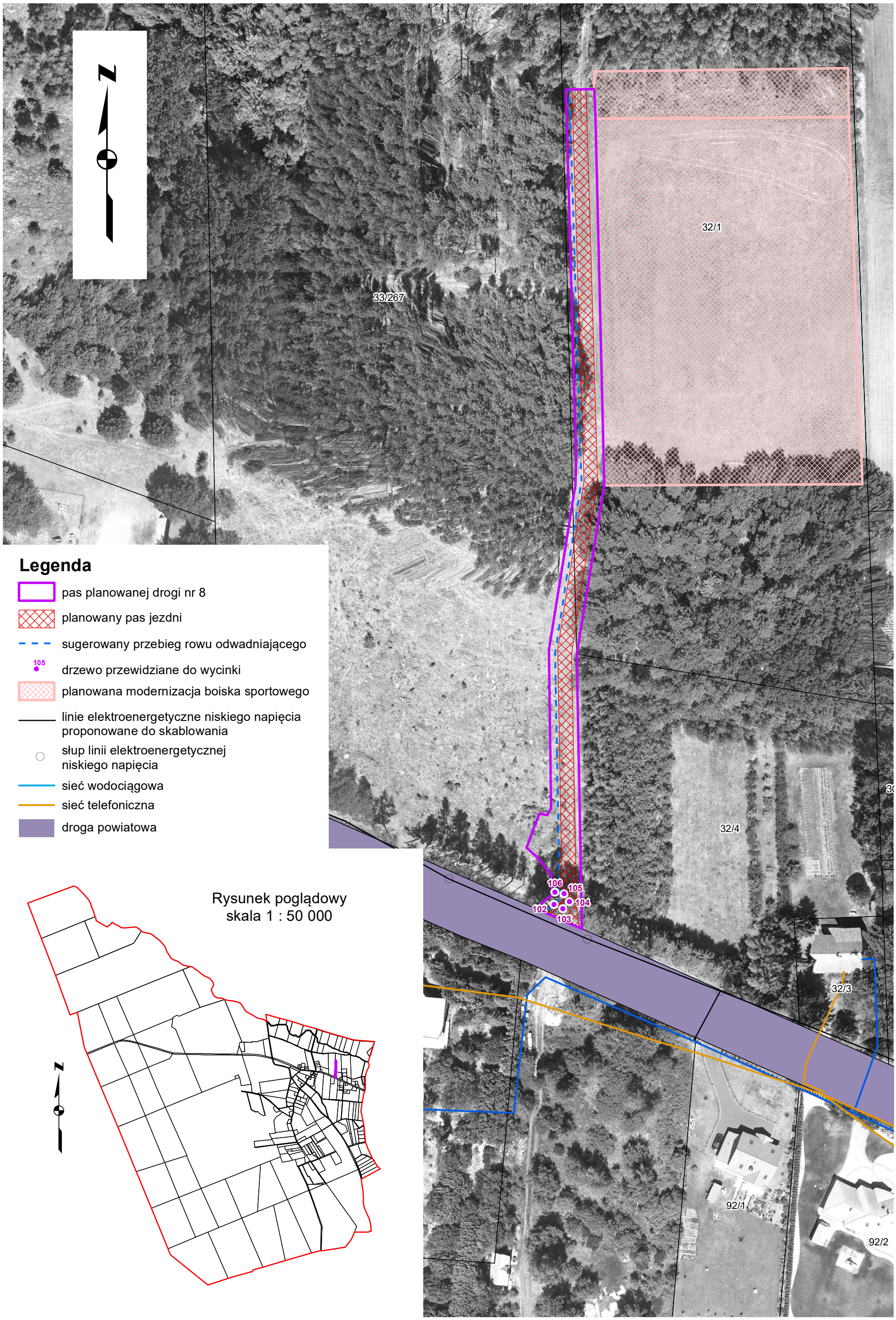

Rys. 36. Koncepcja przebiegu planowanej drogi transportu rolnego nr 8 (w skali 1 : 1 000)

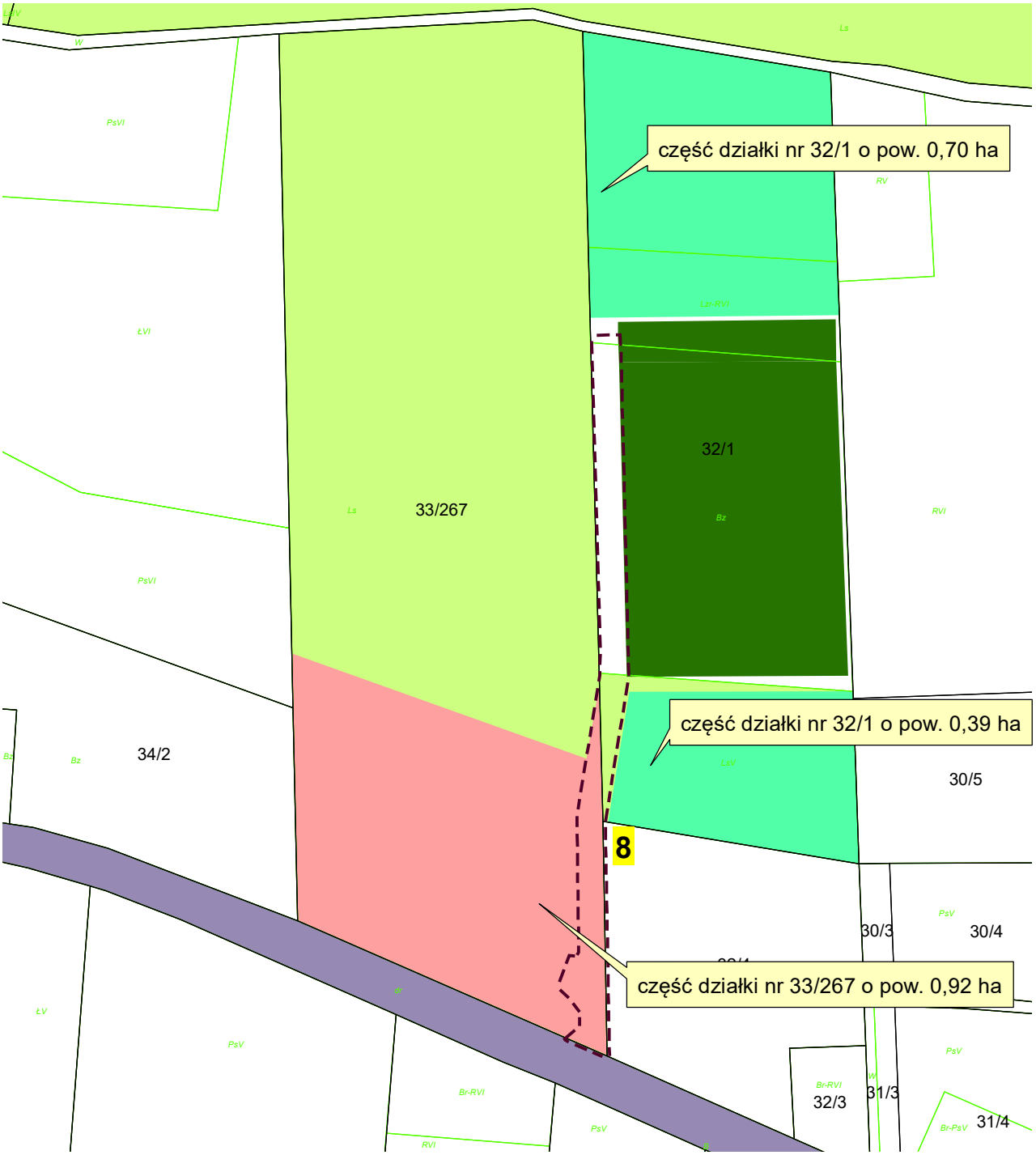

Legenda

- droga planowana do budowy
- 8 numer drogi do budowy
- planowane przeniesienie własności gruntów na rzecz PGL LP
- planowane przeniesienie własności gruntów PGL LP na rzecz gminy
- boisko sportowe planowane do modernizacji
- lasy
- droga powiatowa

Rys. 37. Propozycja wymiany gruntów pomiędzy PGL LP a Gminą Chocianów w związku z budową drogi nr 8

Wykaz drzew przydrożnych przewidywanych do wycinki

Tabela 22

Lp.	Numer drzewa na rysunku	Gatunek drzewa	Obwód pnia	Uwagi
			cm	
1.	2.	3.	4.	5.
droga nr 1				
1.	1	lipa drobnolistna	408	wymagane pozwolenie na wycinkę
2.	2	dąb szypułkowy	308	wymagane pozwolenie na wycinkę
3.	3	wiąz górski	220	wymagane pozwolenie na wycinkę
4.	4	dąb szypułkowy	283	wymagane pozwolenie na wycinkę
5.	5	dąb szypułkowy	166	wymagane pozwolenie na wycinkę
6.	6	dąb szypułkowy	408	wymagane pozwolenie na wycinkę
7.	7	dąb szypułkowy	138	wymagane pozwolenie na wycinkę
8.	8	dąb szypułkowy	85	wymagane pozwolenie na wycinkę
9.	9	dąb szypułkowy	66	wymagane pozwolenie na wycinkę
10.	10	dąb szypułkowy	132	wymagane pozwolenie na wycinkę
11.	11	dąb szypułkowy	119	wymagane pozwolenie na wycinkę
12.	12	lipa drobnolistna	122	wymagane pozwolenie na wycinkę
13.	13	lipa drobnolistna	94	wymagane pozwolenie na wycinkę
14.	14	lipa drobnolistna	110	wymagane pozwolenie na wycinkę
15.	15	lipa drobnolistna	94	wymagane pozwolenie na wycinkę
16.	16	dąb szypułkowy	135	wymagane pozwolenie na wycinkę
17.	17	jesion wyniosły	138	wymagane pozwolenie na wycinkę
18.	18	topola sp.	160	wymagane pozwolenie na wycinkę
19.	19	wiąz górski	195	wymagane pozwolenie na wycinkę
20.	20	grusza pospolita	122	drzewo owocowe
21.	21	olsza czarna	82	wymagane pozwolenie na wycinkę
22.	22	olsza czarna	50	nie wymaga pozwolenia na wycinkę
23.	23	olsza czarna	31	nie wymaga pozwolenia na wycinkę
24.	24	dąb szypułkowy	94	wymagane pozwolenie na wycinkę
25.	25	dąb szypułkowy	31	nie wymaga pozwolenia na wycinkę
26.	26	lipa drobnolistna	173	wymagane pozwolenie na wycinkę
27.	27	dąb szypułkowy	129	wymagane pozwolenie na wycinkę
28.	28	dąb szypułkowy	236	wymagane pozwolenie na wycinkę
29.	29	świerk pospolity	31	nie wymaga pozwolenia na wycinkę
30.	30	sosna zwyczajna	35	nie wymaga pozwolenia na wycinkę
31.	31	lipa drobnolistna	188	wymagane pozwolenie na wycinkę
32.	33	robinia akacjowa	148	wymagane pozwolenie na wycinkę
33.	34	robinia akacjowa	138	wymagane pozwolenie na wycinkę
34.	35	robinia akacjowa	132	wymagane pozwolenie na wycinkę
35.	36	robinia akacjowa	126	wymagane pozwolenie na wycinkę
36.	37	robinia akacjowa	116	wymagane pozwolenie na wycinkę
37.	38	robinia akacjowa	100	wymagane pozwolenie na wycinkę
38.	39	klon zwyczajny	79	wymagane pozwolenie na wycinkę
39.	40	kasztanowiec zwyczajny	144	wymagane pozwolenie na wycinkę
40.	41	robinia akacjowa	160	wymagane pozwolenie na wycinkę
41.	42	robinia akacjowa	100	wymagane pozwolenie na wycinkę
42.	43	robinia akacjowa	97	wymagane pozwolenie na wycinkę
43.	44	robinia akacjowa	94	wymagane pozwolenie na wycinkę

Wykaz drzew przydrożnych przewidywanych do wycinki

Tabela 22

Lp.	Numer drzewa na rysunku	Gatunek drzewa	Obwód pnia cm	Uwagi
1.	2.	3.	4.	5.
44.	45	robinia akacjowa	69	wymagane pozwolenie na wycinkę
45.	46	dąb szypułkowy	188	wymagane pozwolenie na wycinkę
46.	47	dąb szypułkowy	204	wymagane pozwolenie na wycinkę
47.	48	wiąz górski	173	wymagane pozwolenie na wycinkę
48.	49	wiąz górski	210	wymagane pozwolenie na wycinkę
droga nr 2				
1.	50	dąb szypułkowy	63	wymagane pozwolenie na wycinkę
2.	51	grusza pospolita	94	drzewo owocowe
3.	52	dąb szypułkowy	173	wymagane pozwolenie na wycinkę
4.	53	wierzba krucha	314	wymagane pozwolenie na wycinkę
droga nr 3				
1.	54	robinia akacjowa	97	wymagane pozwolenie na wycinkę
2.	55	topola sp.	176	wymagane pozwolenie na wycinkę
3.	56	topola sp.	135	wymagane pozwolenie na wycinkę
4.	57	topola sp.	132	wymagane pozwolenie na wycinkę
5.	58	topola sp.	138	wymagane pozwolenie na wycinkę
6.	59	topola sp.	198	wymagane pozwolenie na wycinkę
7.	60	topola sp.	135	wymagane pozwolenie na wycinkę
8.	61	topola sp.	207	wymagane pozwolenie na wycinkę
9.	62	dąb szypułkowy	163	wymagane pozwolenie na wycinkę
10.	63	dąb szypułkowy	135	wymagane pozwolenie na wycinkę
11.	64	topola sp.	198	wymagane pozwolenie na wycinkę
12.	65	topola sp.	220	wymagane pozwolenie na wycinkę
13.	66	topola sp.	226	wymagane pozwolenie na wycinkę
14.	67	dąb szypułkowy	110	wymagane pozwolenie na wycinkę
15.	68	topola sp.	232	wymagane pozwolenie na wycinkę
16.	69	topola sp.	226	wymagane pozwolenie na wycinkę
17.	70	topola sp.	135	wymagane pozwolenie na wycinkę
18.	71	topola sp.	223	wymagane pozwolenie na wycinkę
19.	72	grusza pospolita	79	drzewo owocowe
20.	73	dąb szypułkowy	88	wymagane pozwolenie na wycinkę
21.	74	dąb szypułkowy	116	wymagane pozwolenie na wycinkę
droga nr 4				
1.	75	grusza pospolita	63	drzewo owocowe
2.	76	dąb szypułkowy	100	wymagane pozwolenie na wycinkę
3.	77	dąb szypułkowy	135	wymagane pozwolenie na wycinkę
4.	78	dąb szypułkowy	163	wymagane pozwolenie na wycinkę
5.	79	dąb szypułkowy	129	wymagane pozwolenie na wycinkę
6.	80	dąb szypułkowy	113	wymagane pozwolenie na wycinkę
7.	81	dąb szypułkowy	135	wymagane pozwolenie na wycinkę
8.	82	dąb szypułkowy	166	wymagane pozwolenie na wycinkę
9.	83	brzoza brodawkowata	107	wymagane pozwolenie na wycinkę
10.	84	brzoza brodawkowata	122	wymagane pozwolenie na wycinkę
11.	85	brzoza brodawkowata	85	wymagane pozwolenie na wycinkę

Wykaz drzew przydrożnych przewidywanych do wycinki

Tabela 22

Lp.	Numer drzewa na rysunku	Gatunek drzewa	Obwód pnia cm	Uwagi
1.	2.	3.	4.	5.
12.	86	brzoza brodawkowata	107	wymagane pozwolenie na wycinkę
13.	87	brzoza brodawkowata	113	wymagane pozwolenie na wycinkę
14.	88	brzoza brodawkowata	110	wymagane pozwolenie na wycinkę
15.	89	brzoza brodawkowata	97	wymagane pozwolenie na wycinkę
16.	90	brzoza brodawkowata	119	wymagane pozwolenie na wycinkę
droga nr 5				
1.	91	dąb szypułkowy	122	wymagane pozwolenie na wycinkę
2.	92	dąb szypułkowy	97	wymagane pozwolenie na wycinkę
droga nr 6				
1.	93	dąb szypułkowy	220	wymagane pozwolenie na wycinkę
droga nr 7				
1.	94	dąb szypułkowy	113	wymagane pozwolenie na wycinkę
2.	95	dąb szypułkowy	122	wymagane pozwolenie na wycinkę
3.	96	topola sp.	141	wymagane pozwolenie na wycinkę
4.	97	jesion wyniosły	129	wymagane pozwolenie na wycinkę
5.	98	brzoza brodawkowata	110	wymagane pozwolenie na wycinkę
6.	99	brzoza brodawkowata	97	wymagane pozwolenie na wycinkę
7.	100	dąb szypułkowy	122	wymagane pozwolenie na wycinkę
8.	101	wierzba krucha	166	wymagane pozwolenie na wycinkę
droga nr 8				
1.	102	sosna zwyczajna	132	wymagane pozwolenie na wycinkę
2.	103	sosna zwyczajna	151	wymagane pozwolenie na wycinkę
3.	104	sosna zwyczajna	160	wymagane pozwolenie na wycinkę
4.	105	sosna zwyczajna	148	wymagane pozwolenie na wycinkę
5.	106	sosna zwyczajna	126	wymagane pozwolenie na wycinkę

Źródło: opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej (czerwiec 2019 r.).

13. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TURYSTYCZNEJ

13. 1. POTRZEBY W ZAKRESIE ODNOWY WSI

W celu ochrony walorów kulturowych wsi oraz poprawy jakości życia mieszkańców i zwiększenia atrakcyjności turystycznej, należy przeprowadzić następujące zadania wskazane przez mieszkańców wsi (rys. 38):

- budowę chodnika wzdłuż drogi powiatowej nr 1219D (po obu stronach drogi) oraz wzdłuż planowanych do przebudowy dróg nr 1, 2 i 3 (po jednej stronie),
- uzupełnienie oświetlenia ulicznego zgodnie z istniejącym dokumentem pn. „Oświetlenie ulic na terenie gminy Chocianów – miejscowości Trzmielów. Koncepcja" oraz wnioskiem mieszkańców,
- przebudowę gminnego terenu użyteczności publicznej na działkach nr 34/1, 34/2 i 33/267, na którym planowana jest budowa świetlicy wiejskiej, parkingów, placu zabaw oraz miejsca gier i zabaw dla dzieci, rozbudowa miejsca organizacji festynu „Łemkowskie Lato" (rys. 39),
- budowę zaplecza socjalnego na boisku sportowym położonym na działce gminnej nr 32/1 (sanitariaty, szatnia),
- budowę gminnego terenu sportowo-rekreacyjnego (plac zabaw, boisko do siatkówki siłownia, tor dla rolkarzy, miejsce spotkań i wypoczynku) oraz parkingu (35 miejsc) i zatoczki autobusowej na działkach gminnych nr 63/2 i 64 (rys. 40),
- urządzenie miejsca odpoczynku dla turystów w pasie planowanej do przebudowy drogi nr 1 (rys. 41).

Przed przystąpieniem do realizacji powyższych zadań należy dokonać aktualizacji Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Trzmielów oraz sporządzić Plan Odnowy Miejscowości, aby móc skorzystać ze środków finansowych przeznaczonych na działania z zakresu odnowy wsi.

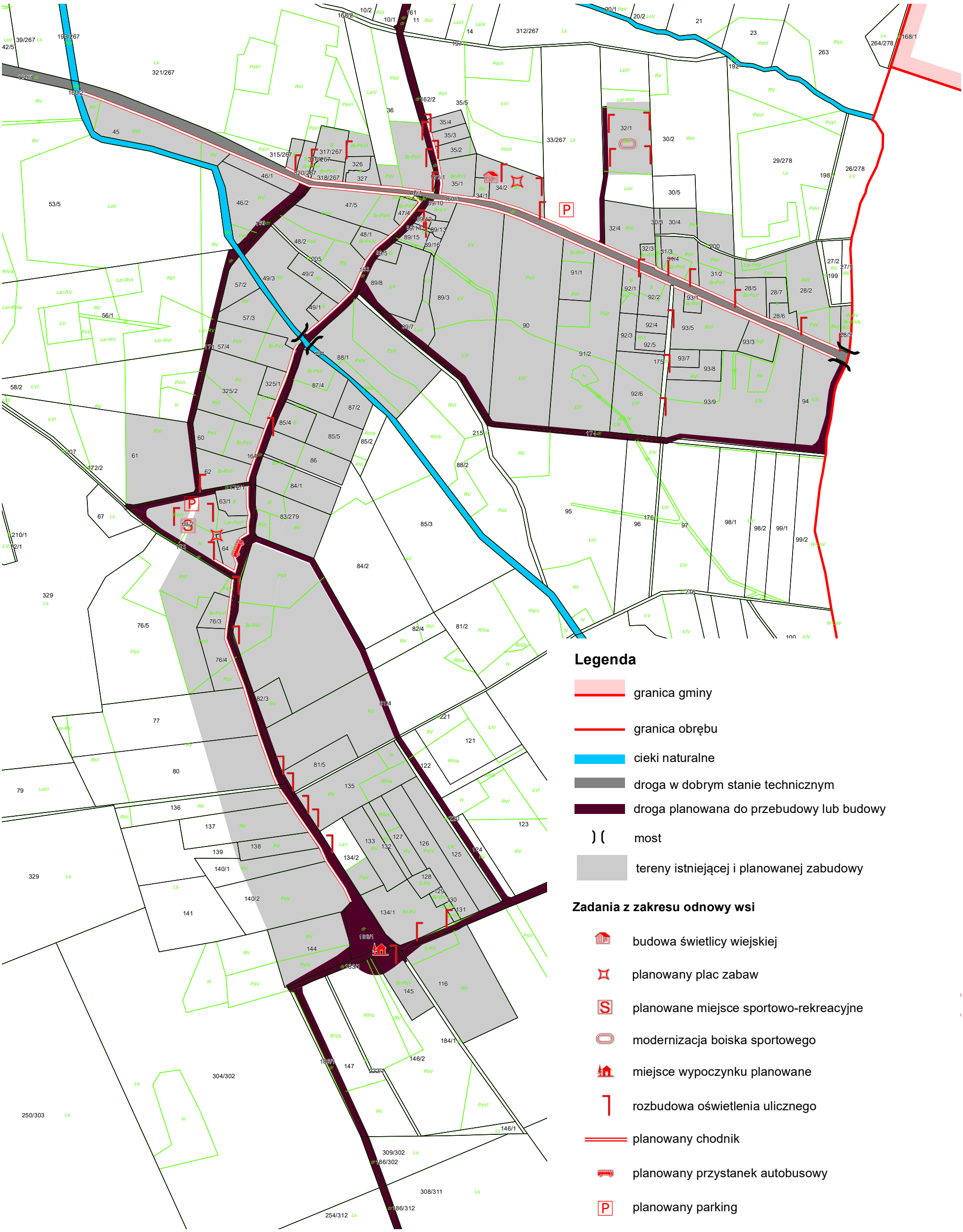

Rys. 38. Planowane zadania z zakresu odnowy wsi

Legenda

- granica gminnego terenu użyteczności publicznej
- granica działki ewidencyjnej
- propozycja wykupu gruntu od osoby prywatnej
- planowana wymiana gruntów pomiędzy PGLLP a Gminą Chocianów
- wiaty przenośne
- trawnik
- miejsce gier i zabaw dla dzieci
- ścieżka
- scena
- miejsce dla rowerów
- wiaty istniejące
- planowana budowa szatni i sanitariatów
- planowana droga nr 8
- plac zabaw
- boisko sportowe
- planowana świetlica wiejska
- parking
- planowany dojazd do świetlicy wiejskiej
- zieleń izolacyjna
- istniejąca droga powiatowa

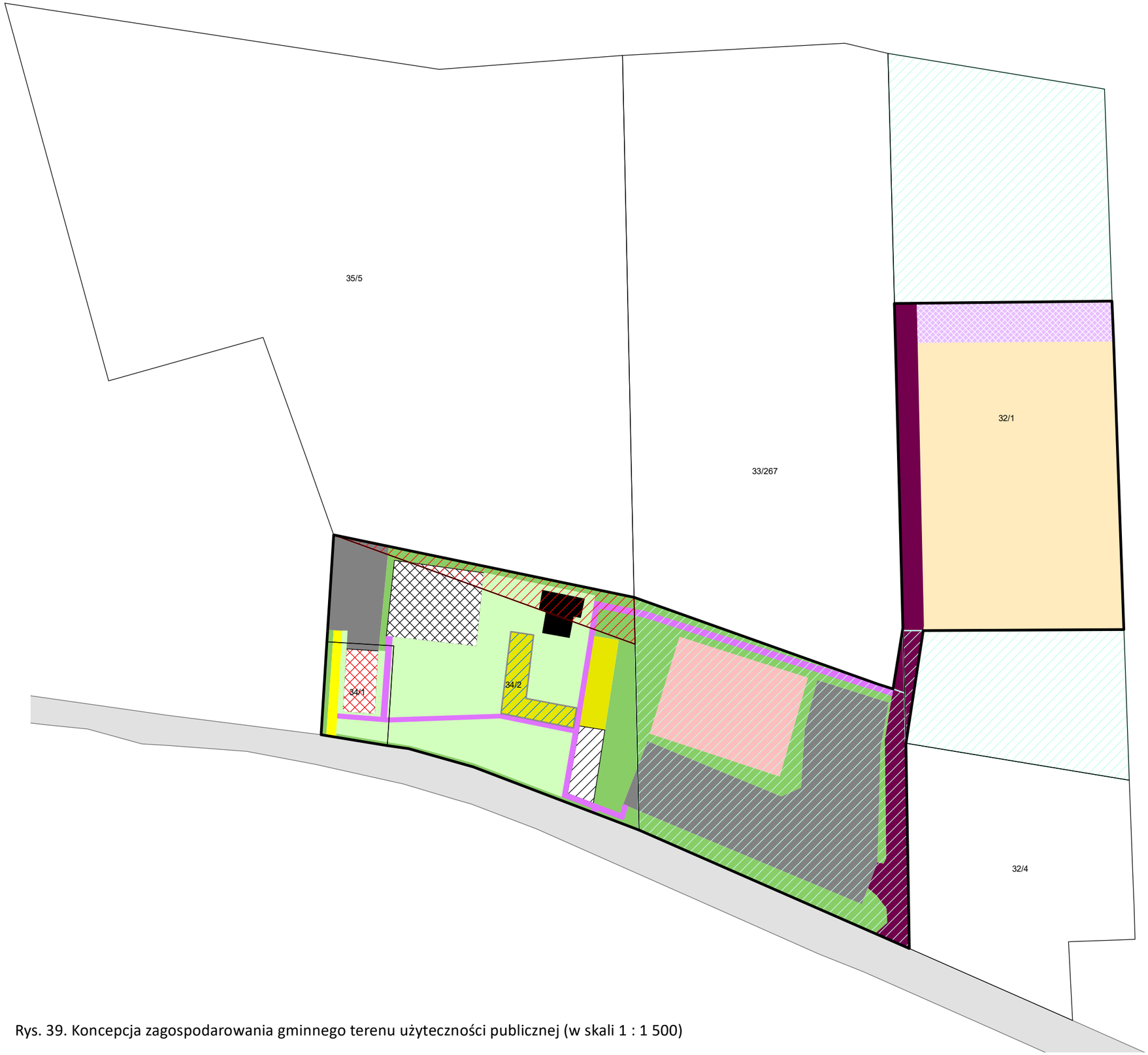

Rys. 39. Koncepcja zagospodarowania gminnego terenu użyteczności publicznej (w skali 1 : 1 500)

Rys. 40. Koncepcja zagospodarowania gminnego terenu sportowo - rekreacyjnego na działkach nr 63/2 i 64 (w skali 1 : 1 000)

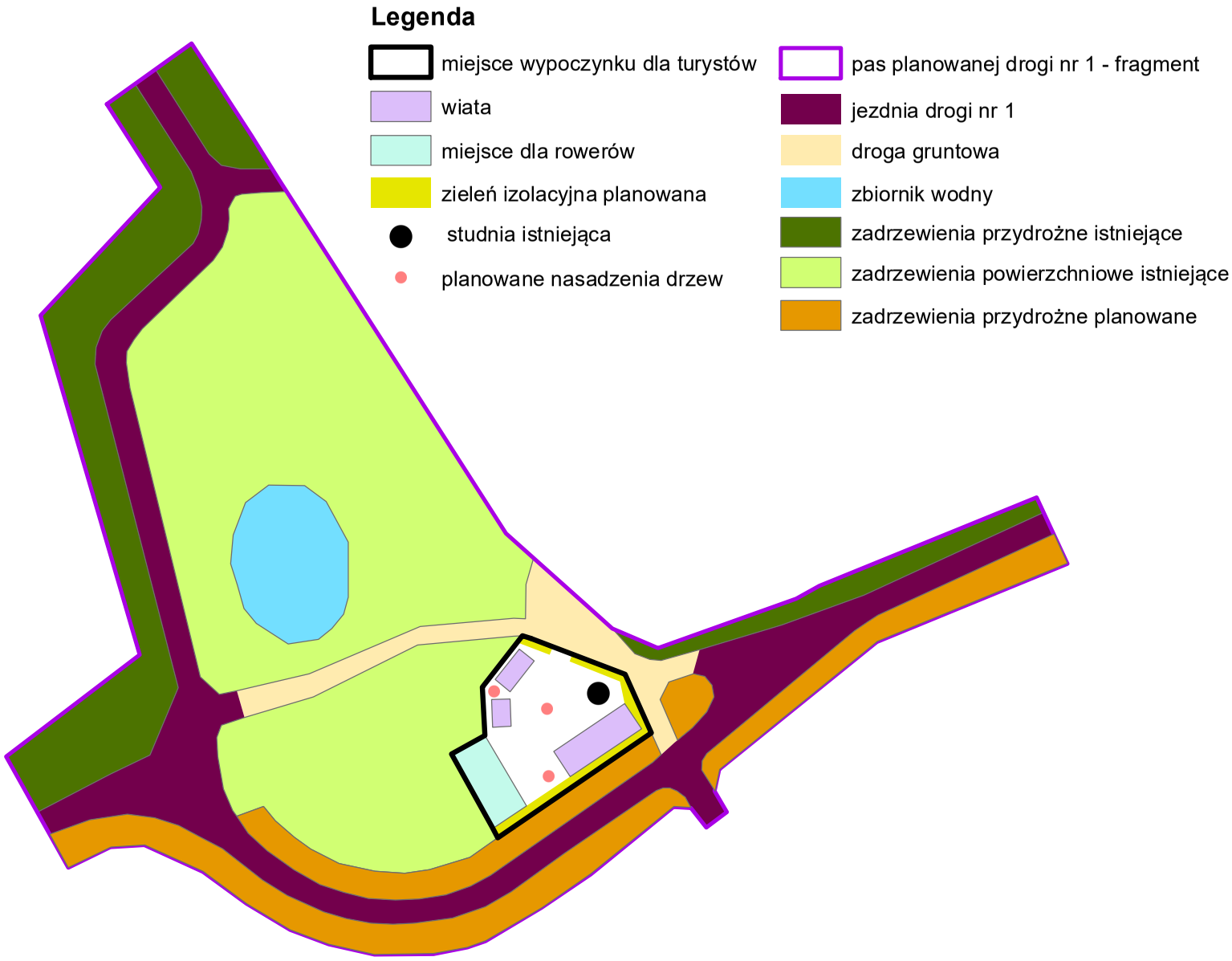

Rys. 41. Koncepcja zagospodarowania miejsca wypoczynku dla turystów przy planowanej drodze nr 1 (w skali 1 : 1 000)

13. 2. KSZATAŁTOWANIE INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ

Malownicze położenie Trzmielowa wśród Lasów Chocianowskich, z dala od intensywnego ruchu drogowego oraz przemysłu, dają możliwości rozwoju różnych form turystyki, w tym rowerowej, jeździeckiej, pieszej i wypoczynkowej. Działalność turystyczna powinna być nakierowana zwłaszcza na obsługę ruchu turystycznego codziennego oraz weekendowego, zwłaszcza dla mieszkańców okolicznych miast, takich jak Lubin, Polkowice, Chojnów, oraz dalej położonej Legnicy.

W celu rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej ważne będzie przeprowadzenie następujących działań:

- wyposażenie terenu w niezbędną sieć urządzeń uzbrojenia technicznego, zwłaszcza sieć kanalizacyjną,
- urządzenie i zagospodarowanie terenów spacerowych,
- wyznaczenie nowych tras rowerowych,
- urządzenie miejsca odpoczynku dla turystów,
- rozbudowa bazy noclegowej i gastronomicznej,
- kampania informacyjna na temat walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz bazy noclegowej i gastronomicznej.

Obecnie przez grunty obrębu Trzmielów przebiegają dwa szlaki rowerowe: czerwony z Trzebnic do Jędrzychowa (przez środek wsi) oraz żółty przez Lasy Chocianowskie, z Rokitek do Polkowic.

Proponuje się rozbudowę istniejącej sieci szlaków o odcinek łączący oba wymienione wyżej szlaki i poprowadzenie odgałęzienia w kierunku Szklar Dolnych, a także połączenie obu szlaków na wysokości drogi do Trzebnic, tak aby stworzyć małą pętlę wokół Trzmielowa (rys. 42). Łączna długość nowych tras rowerowych wynosić będzie ok. 4,6 km.

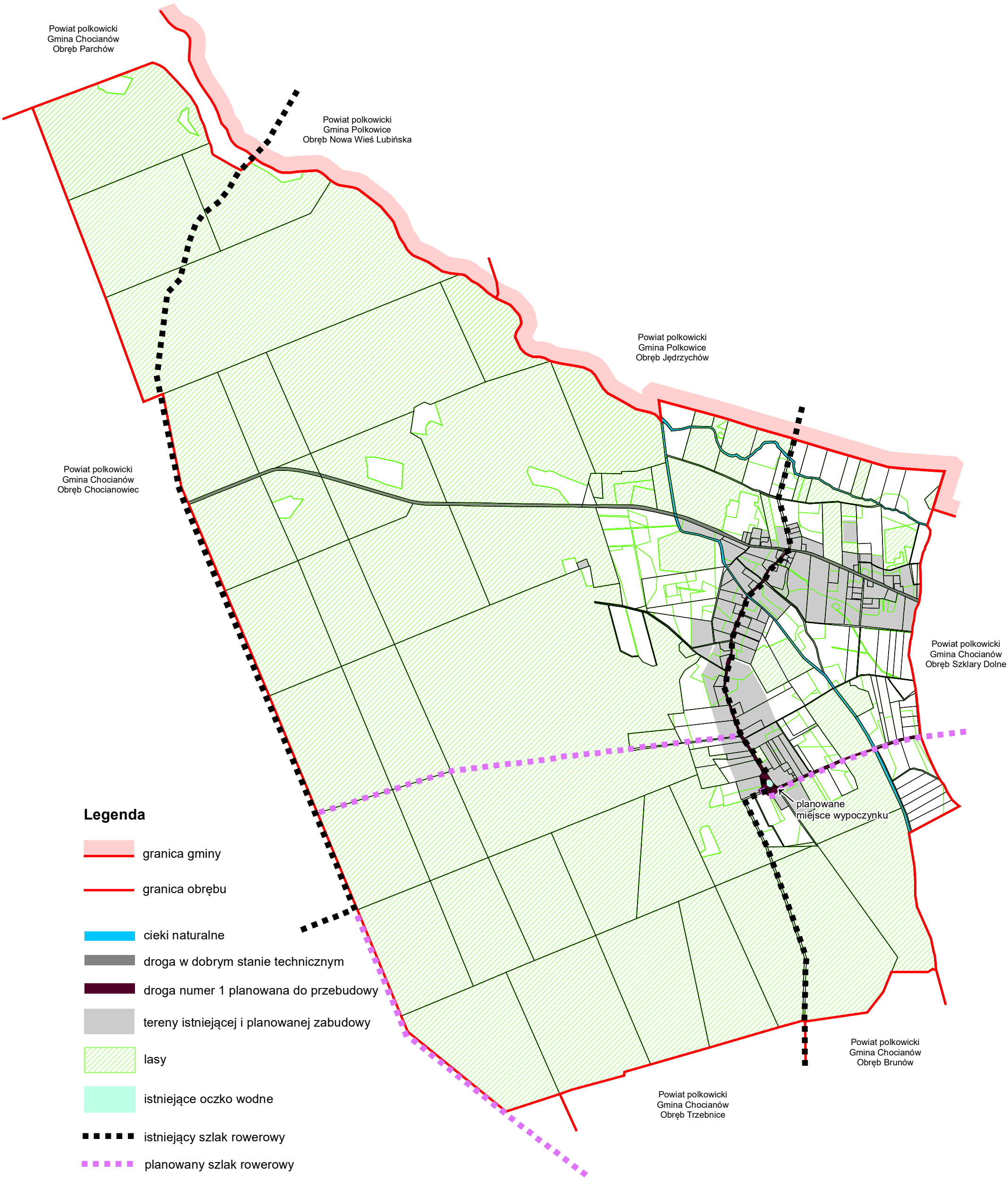

Rys. 42. Proponowane rozbudowa sieci szlaków rowerowych

Dla prawidłowego funkcjonowania ruchu turystycznego, zwłaszcza rowerowego, niezbędne jest tworzenie miejsc dla krótkiego wypoczynku. W tym celu, przy zbiorniku wodnym położonym w pasie planowanej do przebudowy drogi nr 1, w pobliżu zabudowań Janówki, zaplanowano budowę wiaty wraz z elementami towarzyszącymi. Dodatkowo występująca w pobliżu studnia z wodą dobrej jakości może zostać zaadoptowana na potrzeby lokalnej społeczności oraz turystów odwiedzających ten teren.

13. 3. AGROTURYSTYKA

Ze względu na obserwowany w ostatnich latach wzrost zainteresowania usługami w zakresie agroturystyki, istnieje szansa rozwoju tej dziedziny usług turystycznych również w Trzmielowie. W tym celu niezbędne będzie, oprócz stworzenia bazy noclegowej i żywieniowej, przygotowanie oferty turystycznej dla przyjeżdżających gości. Dla potencjalnych gospodarstw agroturystycznych możliwe są następujące propozycje ofert turystycznych:

1. Oferta kulturowa:

- aktywny odpoczynek na łonie natury połączony poznawanie dziedzictwa kulturowego regionu,
- udział turystów w corocznym festynie „Łemkowskie Lato”.

2. Oferta rekreacyjna:

- regeneracja sił i poprawa kondycji fizycznej w kontakcie z otaczającą przyrodą,
- organizowanie pieszych wędrówek po okolicy,
- wypożyczanie sprzętu sportowego dla turystyki pieszej i rowerowej.

3. Oferta dla osób ciekawych poznania uroków życia na wsi:

- umożliwienie zapoznania się z regionalną kuchnią,
- zapoznanie się z pracą w gospodarstwie rolnym oraz możliwość obcowania ze zwierzętami gospodarskimi,
- kontrolowany zbiór owoców runa leśnego i ziół oraz ich przetwórstwo.

4. Oferta ekoturystyczna:

- prowadzenie obserwacji przyrodniczych oraz poznawanie flory i fauny Lasów Chocianowskich połączone z edukacją ekologiczną.

14. ZAKRES I OGÓLNE KOSZTY PRAC URZĄDZENIOWO-ROLNYCH ORAZ ŹRÓDŁA ICH FINANSOWANIA

Głównym celem prac urządzeniowo-rolnych zawartych w niniejszym projekcie będzie poprawa warunków i zwiększenie efektywności prowadzenia produkcji rolniczej oraz polepszenie warunków życia i pracy mieszkańców wsi. Osiągnięcie powyższych celów możliwe będzie dzięki realizacji wskazanych zadań z zakresu:

- kształtowania i ochrony krajobrazu,
- poprawy warunków wodnych,
- kształtowania sieci dróg transportu rolnego,
- odnowy wsi.

Szczegółowy wykaz prac urządzeniowo-rolnych wraz z szacunkowym określeniem przeciętnych kosztów realizacji inwestycji przedstawiono w tabeli 23. Ogółem koszty przeprowadzenia wskazanych zabiegów urządzeniowo-rolnych, z wyjątkiem zadań z zakresu odnowy wsi, wyniosą około 7,3 mln zł. Przewiduje się, że największe koszty poniesione zostaną na przebudowę i budowę dróg transportu rolnego. Stanowić one będą około 91% kosztów ogólnych. Udział w kosztach ogólnych inwestycji z zakresu poprawy warunków wodnych wyniesie 6,5%, z zakresu kształtowania krajobrazu – 2,5%.

Wysokie koszty inwestycyjne w zakresie prac urządzeniowo-rolnych wymagają rozłożenia w czasie wszystkich zabiegów kształtujących rolniczą przestrzeń produkcyjną, a także pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł na realizację zadań zawartych w projekcie. W najbliższych latach współfinansowanie zabiegów urządzeniowo-rolnych umożliwią fundusze strukturalne Unii Europejskiej w ramach przygotowywanych programów rozwoju.

Pomoc finansową na realizację poszczególnych inwestycji będzie można również uzyskać z innych źródeł krajowych i zagranicznych, takich jak: środki budżetowe, samorządowe, gminne, środki własne mieszkańców wsi i in. Uruchamianie środków finansowych z dostępnych źródeł wymagać będzie merytorycznego przygotowania pracowników Urzędu Miasta i Gminy Chocianów oraz jednostek doradztwa rolniczego, których zadaniem będzie pomoc rolnikom i mieszkańcom wsi w przygotowywaniu niezbędnych dokumentów i wniosków.

Zestawienie zakresu i kosztów prac urządzeniowo-rolnych oraz działań z odnowy wsi

Tabela 23

Lp.	Rodzaj zadania			Koszt jednostkowy	Koszt całkowity	Udział w kosztach
				zł	zł	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Zadania z zakresu prac urządzeniowo-rolnych						
Kształtowanie krajobrazu						
1.	Zalesienia gruntów zgodnie z MPZP i SUIKZP	ha	16,89	10 000/1ha	168 900	2,3
2.	Zadrzewienia rzędowe wzdłuż dróg	km	2,73	4 000/1km	10 920	0,2
Razem					**179 820**	**2,5**
Poprawa warunków wodnych						
3.	Ustalenie linii brzegu i geodezyjne wydzielenie cieków Szprotawa i Zielenica	km	4,44	25 000/1km	111 000	1,5
4.	Konserwacja rowów melioracyjnych	km	8,50	30 000/1km	255 000	3,5
5.	Odtworzenie rowów melioracyjnych	km	0,21	80 000/1km	16 800	0,2
6.	Budowa oczek wodnych	ha	0,60	150 000/1km	90 000	1,3
Razem					**472 800**	**6,5**
Kształtowanie sieci dróg transportu rolnego						
7.	Budowa i przebudowa drógtransportu rolnego	km	7,35	900 000/1km	6 615 000	91,0
Ogółem					**7 267 620**	**100,0**
Zadania z zakresu odnowy wsi						
8.	Budowa chodnika	Według osobnego kosztorysu				
9.	Budowa parkingu					
10.	Budowa placu zabaw					
11.	Budowa siłowni na wolnym powietrzu					
12.	Budowa boiska do siatkówki					
13.	Oświetlenie uliczne					
14.	Urządzenie miejsca wypoczynku przy trasie rowerowej					

Źródło: opracowanie własne na podstawie kalkulacji średnich kosztów realizacji inwestycji w latach 2018/2019.

Przedstawione w opracowaniu propozycje dotyczące kształtowania i rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej winny być pomocne i wykorzystane przez władze gminy do formułowania wniosków w trakcie opracowywania innych dokumentów planistycznych, sporządzanych dla obszaru wsi Trzmielów.

15. PODSUMOWANIE – WAŻNIEJSZE USTALENIA PROJEKTU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO WSI TRZMIELÓW GMINA CHOCIANÓW

Przeprowadzone w ramach projektu urządzeniowo-rolnego studia i analizy pozwoliły na sformułowanie wniosków wyznaczających kierunki rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej wsi Trzmielów. Zdiagnozowanie słabych i mocnych stron wsi, jak również szans i zagrożeń płynących z zewnątrz, umożliwiły wskazanie niezbędnych zadań z zakresu prac urządzeniowo-rolnych, których realizacja pozwoli na wzmocnienie słabych stron rolnictwa oraz wykorzystanie szans wynikających z położenia oraz uwarunkowań środowiskowych.

Obowiązujący Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego wsi Trzmielów, w którym zapisane zostały znaczne powierzchnie wyłączeń na cele nierolnicze, w stosunku do ogólnej powierzchni użytków rolnych, jednoznacznie wskazuje na spadek znaczenia rolnictwa na terenie wsi, a wzrost funkcji mieszkaniowej i wypoczynkowej. Ogółem wyłączenia na cele nierolnicze związane z planowanym zainwestowaniem gruntów wyniosą 85 ha. Chociaż obecnie swoją przyszłość z rolnictwem wiążą właściciele jedynie 4 największych gospodarstw rolnych, to łączna powierzchnia ich gospodarstw zajmuje większość użytków rolnych obrębu.

Zły stan rozbudowanej sieci dróg transportu rolnego oraz rowów melioracyjnych, a także znaczne rozdrobnienie gruntów i niekorzystny rozłóg gospodarstw rolnych, zwłaszcza o powierzchni powyżej 15,00 ha, sprawiają, że w obecnej sytuacji prowadzenie upraw polowych związane jest z większymi nakładami oraz niższą opłacalnością produkcji. W celu poprawy warunków produkcji rolnej zaprojektowano optymalną sieć dróg transportu rolnego, składającą się z nowych i istniejących odcinków dróg o łącznej długości 7,35 km. Zaplanowana sieć dróg transportu rolnego, stworzona z uwzględnieniem woli mieszkańców Trzmielowa, w dużej mierze nawiązuje do dróg już istniejących, a przebudowa będzie polegać na ich poszerzeniu i budowie nawierzchni

trwałych. Drogi te, oprócz funkcji transportu rolnego, umożliwią lepszy dojazd do zabudowań mieszkalnych i gospodarczych, a także stworzą połączenia komunikacyjne między sąsiednimi miejscowościami. W związku z powyższym powinny zostać zastosowane rozwiązania projektowe gwarantujące długi okres eksploatacji. Dla wszystkich przebudowywanych dróg zaleca się zastosowanie trwałej nawierzchni z masy bitumicznej.

Priorytetowym zadaniem w zakresie sieci komunikacyjnej będzie przebudowa drogi nr 1, zlokalizowanej wzdłuż zabudowań wsi, która pozwoli na lepszy dostęp do budynków mieszkalnych i gospodarczych, zabytkowego kościoła i cmentarza parafialnego oraz planowanego gminnego terenu sportowo-rekreacyjnego. Droga ta będzie również wykorzystywana do obsługi gruntów rolnych i leśnych położonych w południowej części obrębu, a także stworzy połączenie komunikacyjne ze Szklarami Dolnymi oraz Trzebnicami (poprzez drogę nr 6). Przedłużenie tego ciągu jezdnego w kierunku północnym, poprzez planowaną do przebudowy drogę nr 2, da możliwość utworzenie alternatywnego połączenia z Jędrzychowem oraz dalej z Polkowicami.

Przebudowa pozostałych dróg przyczyni się do poprawy obsługi pól w pozostałych częściach wsi, a także udostępni tereny pod rozwój zabudowy mieszkaniowej.

Przebudowa i budowa zaprojektowanych dróg będzie wymagała dokonania przez Gminę Chocianów wymiany gruntów z PGLLP oraz wykupu gruntów od osób fizycznych. Oszacowano wstępnie, że ogólna powierzchnia potrzebna do wykupu lub wymiany będzie wynosić 5,38 ha.

Poprawa warunków do prowadzenia zabiegów polowych, w tym minimalizacja zagrożeń związanych z lokalnymi podtopieniami, będzie wiązała się z przeprowadzeniem konserwacji rowów melioracyjnych na odcinku 8,50 km oraz odtworzeniem rowów, które uległy zaoraniu (0,21 km).

Mimo średnich warunków glebowych, na terenie wsi dominuje produkcja roślinna, grunty rolne w większości utrzymywane są w dobrej kulturze, a osiągane plony upraw są zadowalające. Na terenie wsi jedno gospodarstwo zajmuje się hodowlą bydła, co korzystnie wpływa na zachowanie krajobrazu rolniczego poprzez utrzymanie łąk i pastwisk oraz zmiany użytkowania gruntów ornych niskich klas bonitacyjnych na użytki zielone. Również w przyszłości, bez względu na zmiany zachodzące w produkcji rolniczej, istniejące kompleksy łąk i pastwisk należy zachować w dotychczasowym użytkowaniu,

zwłaszcza wzdłuż głównych rowów melioracyjnych, jako strefy buforowe chroniące wody przed nadmiernym spływem zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego.

Na terenie Trzmielowa obserwuje się odłogowanie gruntów marginalnych na powierzchni ok. 16 ha. Grunty te reprezentują zaawansowane stadium sukcesji wtórnej w kierunku leśnym. Część z nich została zakwalifikowana do zalesienia na podstawie ustaleń MPZP i SUIKZP, pozostałe należy utrzymać w dotychczasowym stanie jako remizy śródpolne.

Dobre parametry środowiska naturalnego, przy jednoczesnych walorach krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych wsi, predysponują Trzmielów do rozwoju funkcji pozarolniczych, opartych o wykorzystanie walorów położenia wśród Lasów Chocianowskich. Ze względu na obserwowany w ostatnich latach wzrost zainteresowania usługami w zakresie agroturystyki, istnieje szansa rozwoju tej dziedziny usług turystycznych również w Trzmielowie. Pozwoli ona właścicielom gospodarstw rolnych na uzyskiwanie dodatkowych źródeł dochodu przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.

W celu podniesienia jakości życia mieszkańców, środowiska naturalnego oraz atrakcyjności wsi dla potrzeb turystyki, należy dążyć do realizacji zaproponowanych, w uzgodnieniu z mieszkańcami wsi, zadań z zakresu odnowy wsi, takich jak: zagospodarowanie gminnego terenu sportowo-rekreacyjnego, budowa świetlicy wraz z parkingiem, budowa chodników wzdłuż drogi powiatowej oraz dróg planowanych do przebudowy, rozbudowa oświetlenia ulicznego, urządzenie miejsca wypoczynku przy szlaku rowerowym, modernizacja istniejącego placu zabaw, budowę zaplecza socjalnego na boisku sportowym. W zakresie rozwoju turystyki rowerowej proponuje się wyznaczyć dodatkowe szlaki rowerowe.

Ogółem koszty przeprowadzenia wskazanych zabiegów urządzeniowo-rolnych, z wyjątkiem zadań z zakresu odnowy wsi, wyniosą około 7,3 mln zł. Przewiduje się, że największe koszty poniesione zostaną na przebudowę i budowę dróg transportu rolnego. Stanowić one będą około 90,1% kosztów ogólnych. Udział w kosztach ogólnych inwestycji z zakresu poprawy warunków wodnych wyniesie 6,5%, z zakresu kształtowania krajobrazu – 2,5%.

Wysokie koszty inwestycyjne w zakresie prac urządzeniowo-rolnych wymagają rozłożenia w czasie wszystkich zabiegów kształtujących rolniczą przestrzeń produkcyjną,

a także pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł na realizację zadań zawartych w projekcie. W najbliższych latach współfinansowanie zabiegów urządzeniowo-rolnych umożliwią fundusze strukturalne Unii Europejskiej w ramach przygotowywanych programów rozwoju.

Uruchamianie środków finansowych z dostępnych źródeł wymagać będzie merytorycznego przygotowania pracowników Urzędu Miasta i Gminy Chocianów oraz jednostek doradztwa rolniczego, których zadaniem będzie pomoc rolnikom i mieszkańcom wsi w przygotowywaniu niezbędnych dokumentów i wniosków.

Ważnym czynnikiem, który powinien wpłynąć korzystnie na tempo realizacji poszczególnych zadań, jest wysoka świadomość potrzeb oraz duże zaangażowanie mieszkańców w organizowanie życia społecznego.

16. LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

1. Ewidencja gruntów i budynków. Stan na grudzień 2018 r.
2. Inwentaryzacja terenowa (listopad 2018 r.).
3. Dane z Urzędu Miasta i Gminy Chocianów (kwiecień 2018 r.).
4. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego wsi Trzmielów, Uchwała Nr XXXIV.225.2013 Rady Miejskiej w Chocianowie z dnia 23 maja 2013 r.
5. Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego wsi Trzmielów, Uchwała Nr XXXIX.256.2018 Rady Miejskiej w Chocianowie z dnia 29 stycznia 2018 r.
6. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chocianów, Uchwała Nr XXXIV.220.2013 Miejskiej w Chocianowie z dnia 23 maja 2013 r.
7. Strategia Rozwoju Gminy Chocianów na lata 2014-2020, Chocianów 2014 r.
8. Plan urządzeniowo-rolny gminy Chocianów, DBGiTR, Wrocław 2019 r.
9. Plan Rozwoju Lokalnego gminy Chocianów na lata 2004-2006 z perspektywą do 2015 roku, Chocianów 2004 r.
10. Plan Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Chocianów na okres od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2023 r., BULiGL, Brzeg 2014.
11. Inwentaryzacja urządzeń melioracji podstawowych, woj. legnickie, rejon Lubin, BPWM Wrocław, 1990 r.

12. Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego, Wrocław 2000 r.
13. Wojewódzki program rozwoju sektora rolno-spożywczego, Opracowanie na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego we Wrocławiu, 2002 r.
14. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej – województwo legnickie, Puławy 1983 r.
15. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa lipiec 2007 r.
16. Ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów – tekst jednolity (Dz. U. z 2018 r., poz. 908 z późn. zm.).
17. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne – tekst jednolity (Dz. U. z 2019 r., poz. 725 z późn. zm.).
18. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych – tekst jednolity (Dz. U. z 2017 r., poz. 1161 z późn. zm.).
19. Ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego – tekst jednolity (Dz. U. z 2019 r., poz. 1362 z późn. zm.).
20. Ustawa z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym – tekst jednolity (Dz. U. z 2019 r., poz. 1353 z późn. zm.).
21. Ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa – tekst jednolity (Dz. U. z 2019 r., poz. 817 z późn. zm.).
22. Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach – tekst jednolity (Dz. U. z 2018 r., poz. 2129 z późn. zm.).
23. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r., poz. 1566 z późn. zm.).
24. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska – tekst jednolity (Dz. U. z 2019 r., poz. 1396 z późn. zm.).
25. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – tekst jednolity (Dz. U. z 2018 r., poz. 1614 z późn. zm.).
26. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – tekst jednolity (Dz. U. z 2018 r., poz. 2081 z późn. zm.).
27. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – tekst jednolity (Dz. U. z 2018 r., poz. 1945 z późn. zm.).
28. Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – tekst jednolity (Dz. U. z 2018 r., poz. 2067 z późn. zm.).

29. Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych – tekst jednolity (Dz. U. z 2018 r., poz. 2068 z późn. zm.).
30. Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych – tekst jednolity (Dz. U. z 2018 r., poz. 1474).
31. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane – tekst jednolity(Dz. U. z 2019 r., poz. 1186 z późn. zm.).
32. Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków – tekst jednolity (Dz. U. z 2019 r., poz. 393).
33. Rozporządzenie Ministra infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie – tekst jednolity (Dz. U. z 2019 r., poz. 1065 z późn. zm.).
34. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 marca 2015 r. w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (Dz. U. z 2015 r., poz. 344).
35. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym – tekst jednolity (Dz. U. z 2019 r., poz. 506).
36. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa – tekst jednolity (Dz. U. z 2019 r., poz. 512).
37. Wytyczne Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie ustalania granicy rolno-leśnej z dnia 31 lipca 2003 r.
38. Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej, przyjęta przez Radę Ministrów 25 lutego 2003 r.
39. Mapa sozologiczna gminy Chocianów w skali 1:50 000.
40. Mapa hydrograficzna gminy Chocianów skali 1: 50 000.

17. SPIS TABEL

Tabela 1. Bonitacja gruntów ornych i użytków zielonych 20
Tabela 2. Grunty orne i użytki zielone zagrożone erozją 25
Tabela 3. Struktura użytkowania gruntów (wg EGiB) 31
Tabela 4. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów 35
Tabela 5. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów wg stanu własności 36
Tabela 6. Dynamika zmian w strukturze użytków gruntowych wynikająca z aktualnego sposobu ich użytkowania 38
Tabela 7. Struktura władania gruntami i użytkami rolnymi 40
Tabela 8. Stan zagospodarowania gruntów Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa 42
Tabela 9. Charakterystyka gospodarstw rolnych z uwzględnieniem gruntów własnych i dzierżawionych 43
Tabela 10. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych według gruntów własnych 48
Tabela 11. Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych według gruntów własnych 50
Tabela 12. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych według gruntów własnych i dzierżawionych 52
Tabela 13. Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych według gruntów własnych i dzierżawionych 52
Tabela 14. Charakterystyka wód płynących i sieci melioracyjnej na terenie wsi Trzmielów 57
Tabela 15.Charakterystyka istniejącej sieci drogowej na terenie obrębu Trzmielów 62
Tabela 16. Analiza SWOT 76
Tabela 17. Grunty planowane do zalesienia wg MPZP i SUIKZP 80
Tabela 18. Wymagane prace związane z poprawą stanu sieci rowów melioracyjnych 90
Tabela 19. Projektowana sieć dróg transportu rolnego na terenie obrębu Trzmielów 93
Tabela 20. Rozbieżności w powierzchni dróg planowanych do przebudowy 98
Tabela 21. Charakterystyka dróg planowanych do budowy i przebudowy 101
Tabela 22. Wykaz drzew przydrożnych przewidywanych do wycinki 118
Tabela 23. Zestawienie zakresu i kosztów prac urządzeniowo-rolnych oraz działań z odnowy wsi 130

18. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie wsi Trzmielów w województwie dolnośląskim (na tle fizjografii terenu) 11
Rysunek 2. Układ przestrzenny gruntów i zabudowań wsi Trzmielów 13
Rysunek 3. Studium glebowe i grunty zagrożone erozją 21
Rysunek 4. Typy gleb i ich rozmieszczenie na obszarze Trzmielowa 22
Rysunek 5. Kompleksy rolniczej przydatności gleb 23
Rysunek 6. Walory krajobrazowo-kulturowe wsi Trzmielów 27
Rysunek 7. Struktura użytkowania gruntów 32
Rysunek 8. Struktura użytków rolnych 32
Rysunek 9. Studium zagospodarowania gruntów według ewidencji gruntów i budynków 33
Rysunek 10. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów 37
Rysunek 11. Studium władania gruntami 41
Rysunek 12. Rozłóg gruntów własnych w gospodarstwach rolnych 46
Rysunek 13. Rozłóg gruntów gospodarstw stanowiących współwłasności (z wyjątkiem współwłasności małżeńskich) 47
Rysunek 14. Działki rolne o kształtach i wielkości niedogodnej do uprawy 49
Rysunek 15. Rozłóg gruntów różniczan wewnętrznych 51
Rysunek 16. Stan władania wód płynących i rowów melioracyjnych 59
Rysunek 17. Warunki wodne - stan istniejący 60
Rysunek 18. Stan władania siecią dróg transportu rolnego 64

Rysunek 19. Stan istniejący sieci dróg transportu rolnego 66
Rysunek 20. Istniejące i planowane zainwestowanie terenu (wg dokumentów planistycznych). .. 72
Rysunek 21. Granica rolno-leśna obrębu Trzmielów (skala 1:9 000) 81
Rysunek 22. Kształtowanie i ochrona krajobrazu rolniczego 83
Rysunek 23. Kierunki zagospodarowania gruntów odłogowanych 85
Rysunek 24. Gospodarstwa rolne proponowane do objęcia wymianą gruntów 89
Rysunek 25. Poprawa warunków wodnych 91
Rysunek 26. Projektowana sieć dróg transportu rolnego 97
Rysunek 27. Koncepcja przebiegu planowanej drogi transportu rolnego nr 1 (skala 1:1 000) – odcinek 1 102
Rysunek 28. Koncepcja przebiegu planowanej drogi transportu rolnego nr 1 (skala 1:1 000) – odcinek 2 103
Rysunek 29. Propozycja wymiany gruntów pomiędzy PGL LP a Gminą Chocianów 104
Rysunek 30. Koncepcja przebiegu planowanej drogi transportu rolnego nr 2 (w skali 1:1 000)... 106
Rysunek 31. Koncepcja przebiegu planowanej drogi transportu rolnego nr 3 (w skali 1:1 000)... 108
Rysunek 32. Koncepcja przebiegu planowanej drogi transportu rolnego nr 4 (w skali 1:1 000)... 110
Rysunek 33. Koncepcja przebiegu planowanej drogi transportu rolnego nr 5 (w skali 1:1 000)... 111
Rysunek 34. Koncepcja przebiegu planowanej drogi transportu rolnego nr 6 (w skali 1:1 000)... 113
Rysunek 35. Koncepcja przebiegu planowanej drogi transportu rolnego nr 7 (w skali 1:1 000)... 115
Rysunek 36. Koncepcja przebiegu planowanej drogi transportu rolnego nr 8 (w skali 1:1 000)... 116
Rysunek 37. Propozycja wymiany gruntów pomiędzy PGL LP a Gminą Chocianów w związku z budową drogi nr 8 117
Rysunek 38. Planowane zadania z zakresu odnowy wsi 122
Rysunek 39. Koncepcja zagospodarowania gminnego terenu użyteczności publicznej (w skali 1: 1 5000) 123
Rysunek 40. Koncepcja zagospodarowania gminnego terenu sportowo-rekreacyjnego (w skali 1:1 000) 124
Rysunek 41. Koncepcja zagospodarowania miejsca wypoczynku dla turystów (w skali 1:1 000) 125
Rysunek 42. Proponowana rozbudowa sieci szlaków rowerowych 127

19. SPIS FOTOGRAFII

Fot. 1. Zabudowania wsi Trzmielów: od lewej – gospoda, kościół, folwark Johannshof i dwór Rittergut, pocztówka z początku XX w. (źródło: www.glogow.pl) 12
Fot. 2. Budynek dawnej plebanii; obecnie dom mieszkalny (fot. autora) 14
Fot. 3. Budynek dawnej szkoły; obecnie dom mieszkalny (fot. autora) 14
Fot. 4. Budynek dawnej gospody; obecnie dom mieszkalny (fot. autora) 15
Fot. 5. Rzeka Szprotawa (fot. autora) 17
Fot. 6. Rzeka Zielenica (fot. autora) 18
Fot. 7. Zbiornik przeciwpożarowy Nadleśnictwa Chocianów w lasach Trzmielowa (fot. autora).... 26
Fot. 8. Kościół pw. Matki Boskiej Różańcowej (fot. autora) 28
Fot. 9. Zabytkowa dzwonnica (fot. autora) 28
Fot. 10. Pozostałości starego cmentarza (fot. autora) 28
Fot. 11. Epitafia na murze kościelnym (fot. autora) 28
Fot. 12. Pasieka w Trzmielowie (fot. autora) 54
Fot. 13. Wypas bydła mlecznego (fot. autora) 54
Fot. 14. Rzeka Zielenica po pracach konserwacyjnych przeprowadzonych 56
Fot. 15. Odrestaurowany kościół poewangelicki (fot. autora) 68
Fot. 16. Plac zabaw (fot. autora) 68

Fot. 17. Boisko sportowe (fot. autora) 68
Fot. 18. Trzmielówka - miejsce corocznego festynu "Łemkowskie Lato" (fot. autora)..... 68
Fot. 19. „Łemkowskie Lato” w 2019 r. (fot . autora)..... 69
Fot. 20. Występy łemkowskich zespołów folklorystycznych na festynie „Łemkowskie Lato” w 2019 r. (fot. autora) 70
Fot. 21. Droga nr 1 w gruncie PGLLP (fot. autora) 100
Fot. 22. Studnia przy projektowanej drodze nr 1(fot. autora)..... 100
Fot. 23. Aleja wiązów przy drodze nr 1 (fot. autora)..... 100
Fot. 24. Droga nr 2 - widok na zabudowania Trzmielowa (fot. autora) 105
Fot. 25. Wjazd na planowaną drogę nr 3 od strony kościoła (fot. autora) 107